BRABANT STRIP

magazine 154

Verschijnt maandelijks, behalve in juli en augustus - 12/0008 - Afgiftekantoor: 1800 Vilvoorde 1 - P308727
Afzender : Brabant Strip vzw, De Wandelaarstr. 8, 1930 Zaventem

BRABANT STRIP
magazine

nr.154 (1) van 31/01/2008

Gratis voor leden van Brabant Strip vzw, vereniging van stripliefhebbers van 9 tot 99, en van de Reclamestripclub. Wordt niet los verkocht.

Redactie en medewerkers
Willem Gay, JP. Legein, Jean Smits, Yves Kerremans, Stefaan Lezy, Joop Schreurs, Philippe Mouvet, Felix De Keye, Pierre Borms, Léon den Hartog, Bertrand Van Herp, Kurt Morissens, Etienne Hauwaerts, Wallie Hakkens, Ine en Martin van Meenen, Antoine Ryckman.

Layout
Jeroen Denters&Patrick Vranken

Eindredactie
Patrick Vranken

Logo's
Dirk Stallaert, Jef Nys, Ever Meulen

Cover : © Guy Delcourt productions – Hub, 2008

Auteursrechten
Overname van artikels of illustraties, zelfs gedeeltelijk, is niet toegelaten zonder uitdrukkelijke toestemming van de uitgever. Copyright van afbeeldingen en foto's berust bij de diverse auteurs en uitgeverijen.
Alle Kuifjeafbeeldingen:
© Hergé/Moulinsart 2008

Lidgeld
Lidgeld 2008 B & NL : 20 euro
Rest van de wereld : op aanvraag
(B): **001-2980926-95**
BIC GEBABEBB
IBAN BE76 0012 9809 2695
(Nl) : Giro **7616528**
(altijd deze naam gebruiken : Brabant Strip vzw, Londerzeel)

Verantwoordelijke uitgever
Brabant Strip vzw, 1840 Londerzeel
tel :(0032)(0)52 / 31.23.46
E-mail en internetadres
brabant.strip@worldonline.be
www.brabantstrip.be
Oplage 1.400 exemplaren

Van de redactie

We verwelkomen in het eerste redactioneel van 2008 weer heel wat nieuwe leden, die "de weg" gevonden hebben. Niet te verwarren met de weg die Kuifje getoond wordt in *De Blauwe Lotus*. Voor de 'jonge' krachten (een mens is zo oud als hij zich voelt) willen we graag nog eens herhalen dat alle voorstellen om bijdragen te leveren tot onze werking, welkom zijn.
We hebben heel wat activiteiten, naast het magazine maken we ook een aantal p@pers per jaar (in het oog te houden, dat blad, een aantal nummers zijn al uitverkocht!), er zijn de ledendagen, er zijn de curiosa zoals de nieuwjaarskaart, de lidkaart, het vakantie-album, er is Collectie Fenix... meer dan genoeg stof dus voor wie zijn creativiteit de vrije loop wil laten.

En we komen werkelijk altijd handen tekort.
We beloven dat elk voorstel of idee wordt onderzocht op haalbaarheid. Het grootste deel van wat we in het magazine publiceren, ontstaat trouwens op die manier. Dat betekent niet dat alle nieuwe ideeën meteen de maand daarop gerealiseerd of gepubliceerd kunnen worden natuurlijk. Soms kan dat wel eens, maar we moeten ook rekening houden met eerder geplande artikelen.
Zo hebben we al verschillende verrassingen in petto voor 2008, maar er blijft nog altijd ruimte over. We weten dat het niet gemakkelijk zal zijn om het even goed te doen als vorig jaar, maar we gaan het toch proberen. With a little help from our friends...

2 Van de redactie
4 HUB over de geheimen van OKKO
8 Jean Marc van TOL : waarom lachen de Belgen niet?
14 Geert de Sutter
19 Koffieklets
27 ABC van de strip : de B
28 Fenix 2007 / 2008
30 Van oud naar nieuw 2008
34 Verschenen

Agenda stripevenementen

Organisatoren sturen alle info naar : **johan.van.ransbeeck@pandora.be** met als onderwerp : Brabant Strip Agenda. De agenda wordt afgesloten op de 1ste van iedere maand. De aangekondigde informatie valt onder de verantwoordelijkheid van de organisatoren.

Let op het logo! Brabant Strip is aanwezig op de aangeduide beurzen. Kom albums afhalen...

27 november tot 23 februari Katwijk
Tentoonstelling *Kappie in 't museum* van Bert van der Meij in het Katwijksmuseum, voorstraat 46, van 10 tot 17u (gesloten op zondag, maandag & feestdagen)
Info : katwijksmuseum.nl

30 november tot 17 februari Gent
Tentoonstelling Buth, vader van Thomas Pips en andere muizenissen in de Kunsthal Sint-Pietersabdij, Sint-Pietersplein 9.
Alle dagen, behalve maandag van 10 tot 18u
Info : Tel 09 243 97 41 - Fax 09 243 97 34 of gent.be/spa

9 februari Seraing
15de Festival de BDIn Campus 2000, rue Montesquieu 3 te Jemeppe van 10 tot 18u. Met signeersessies van Mohammed Aouamri, Marc Bourgne, Jacques Denoel, Frank Margerin, Alain Maury, Peral, André Taymans,...Info : centreculturedeseraing.be

9 & 10 februari Moeskroen
13de Salon Du Livre et de la BD in centr'expo, rue de Menin 475 van 10u00 tot 18u00. Info :salonbdmouscron.be

10 februari Opwijk
Stripbeurs in zaal Nijdrop, Doortstraat 4 van 10u00 tot 18u00. Info : nijdrop.be of griet.vanbuggenhout@nijdrop.be

17 februari Maasmechelen
Maasland Strip in de kunstacademie, Zetellaan 50. Met signeersessies van Hermann, Luc Morjeau, Jean-Pol, Claus Scholz, Hendrik J. Vos, Jeff Broeckx,...
Info : maasland-strip.be. *Pierrephi signeert aan de Brabant Strip/p@per-stand*

17 februari Schorisse
2de Kinderboekenbeurs in basisschool Omer Watiez, schoolstraat 2 van 14 tot 18u. Met signeersessies van Steven Dhont, Orphainmo!!, Hec Leemans, Charel Cambré, Brigitte Minne, Peter Slabbinck. Met theater Roodkapje en gratis striptas (voor de eerste 200 kinderen).

30 maart *Strips met een hart* Deurne

Noteer deze datum alvast, want dan gaat weer de jaarlijkse strip, platen, cd en dvd beurs door ten voordele van een kindgericht goed doel. Dit keer gaan de opbrengsten naar een oudervereniging van nierpatiëntjes, die zich als doel gesteld heeft, de zorgen van de ouders om een kind met zware nierproblemen te helpen verlichten. *Zorgen dat de kinderen zich niet door de maatschappij uitgesloten voelen is één van de doelen. Mekaar inlichten over de manier om een dieet "eetbaar" en aantrekkelijk voor kinderen te maken is zeer belangrijk. Voor een ziek kind zorgen is niet gemakkelijk en als het daarbij nog tot driemaal per week voor dialyse een halve dag naar de kliniek moet, of ieder etmaal negen tot twaalf uur aan de buikdialyse machine moet liggen, dan is de vrijheid heel beperkt voor kind en ouders. Meer info over de Oudervereniging van nierpatiëntjes op ovnp.be*
Tussen 10 en 18u zijn weer 2000 m² verzamelspulletjes +- 500 lopendemeter, 120 standhouders te vinden in zaal Schijnpoort, Schijnpoortweg 55, Antwerpen. Wil je zelf een en ander van strips, comics, platen, cd's en dvd's kwijt, dan kan je een stand reserveren aan 10 euro/ plm. Voor een eventuele reservatie : het inschrijvingsformulier van de website gebruiken. De vrije plaatsen zijn beperkt! Nog slechts 90 meter te gaan. Naar jaarlijkse gewoonte signeren verschillende tekenaars, gevestigde waarden en nieuw talent.
Voor verdere info : stripsmeteenhart.org of info@stripsmeteenhart.org

1 en 2 maart Rijswijk
Stripboekenbeurs in de evenementenhal van 10u00 tot 17u00 met veiling, exposities, workshop Manga Tekenen, signeersessies
Info : stripbeurs.com.
Walter Laureysen signeert het nieuwe Bessy-album aan de Brabant Strip-stand.

5 tot 9 maart Brussel
Foire du livre in Tour & Taxis, avenue du Port 86c met tal van signeersessies
Info : foiredulivre.com/

8 en 9 maart Wilrijk
Stripdagen 2008 in het Gemeenschapscentrum Valaarhof, Letterkundestraat 137 van 10 tot 17u. Info : vlaamsstripcentrum.be

8 en 9 maart Le Roeux
In Ecole de l'Ange Gardien, van 10 tot 18u. Met signeersessies van Olivier Berlion, Michel Espinosa, Brice Goepfert, Daniel Kox, Marc Moreno,...Info : bdleroeulx.be

8 en 9 maart Bastogne
2de Festival du livre et de la BD in Parc des expositions de Renval, van 10 tot 18u. Met signeersessies van Jean-François Charles, Jacques Denoël, Serge Ernst, René Hausman, Stédo,... Info : http://home.versateladsl.be/vt6258718/ of fabienne.walraet@scarlet.be

8 tot 23 maart Beerse
Tentoonstelling Olga OomsIn GC Heilaar, Heilaarstraat 35. Van ma tot vr 9-12u30 en 14-16u, di gesloten, zo 14-17u, ma 18-20u.
Info : http://home.euphonynet.be/oomsolga of 014/60.07.70

30 maart Deurne
Strips met een hart on sporthal Schijnpoort, schijnpoortweg 55 van 10 tot 17u.
Met signerende tekenaars.
Info : stripsmeteenhart.org

19 en 20 april Arnhem
Internationale stripbeurs in de promenadezalen van hotel Haarhuis, Stationsstraat 1. Met signeersessies van Li-An, Paul Teng, Jan Bosschaert,...
Info : stripbeursarnhem.nl

26 april Nieuwegein
2de Dag van de Jeugdhelden in 't Veerhuis, Nyemonde 4 van 10 tot 16u.
Info : jeugdhelden.nl

27 april Leuven
Stripclub Tafelrond in zaal KA Redingenhof, Redingenstraat 90 van 10 tot 17u.
Verkoopstentoonstelling Ron Van Riet, signeersessie Studio Max,...
Info : J.P. Hendrickx , tel 016/23.65.97 of hendrickxjeanpierre@skynet.be

Brabant Strip is aanwezig
Kom albums afhalen!

HUB

over de geheimen van Okko

In 2005 verscheen bij de Franse uitgever Delcourt het eerste deel van OKKO, in de cyclus van het water. Het album viel in de smaak van het publiek, vooral vanwege het talent van tekenaar HUB (pseudoniem voor Humbert Chabuel, °Annecy 1969), maar eveneens door de combinatie van fantasy-elementen met de setting in het middeleeuwse Japan. HUB verklaart zelf dat de reeks onder meer geïnspireerd is op de sfeer van *De strategie van de Samurai, Go Rin No Sho (Het boek van de Vijf Ringen)*, door Miyamoto Mushashi, uit 1643. De strip doet wat terugdenken aan *Kogaratsu* van Michetz, maar dan met veel meer fantasie. Okko is eveneens een ronin, een samoeraï zonder meester, die vergezeld van zijn metgezellen Noburo, een gemaskerde reus en de boeddhistische monnik Noshin jacht maakt op demonen. Het trio is ondertussen uitgebreid met Tikku, een jonge visser. De albums worden in het Nederlands gebracht door uitgeverij Silvester.

DOOR **WALLIE HAKKENS**

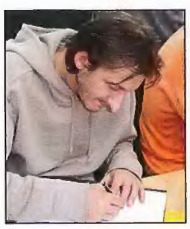

Wanneer kwam je op het idee om met een samoerai-strip te beginnen?
Ongeveer vier jaar geleden, toen de roep om terug stripverhalen te tekenen steeds sterker werd, heb ik het concept van de serie OKKO op papier gezet. Een maand later stuurde ik een volledig dossier naar verschillende Franse uitgevers, het was het begin van een fantastisch avontuur! Ik was altijd al geboeid door het middeleeuwse Japan en na enig onderzoek bleek het thema van de samoëraï zich als vanzelf op te dringen, vanwege zijn originaliteit en ook vanwege de vele mogelijkheden.

Waarom heb je gekozen voor fantasierijke verhalen, gesitueerd tijdens de middeleeuwen in Japan, in plaats van voor de ware geschiedenis van dat land ?
Het is inderdaad zo dat de serie Okko haar inspiratie haalt uit de Japanse cultuur, maar niet helemaal strookt met de echte geschiedenis van dat land. Ik vond het veel te moeilijk om de duizenden jaren oude cultuur en de geschiedenis van Japan naar de letter te volgen. Ik gaf er de voorkeur aan om mijn verbeelding haar vrije loop te laten en er zodoende een soort fantastisch sprookje van te maken.

Okko, Noburo en Noshin, op een affiche voor Librairie Durango in Brussel (Elsene)

De reeks werd ingedeeld in cycli. Je hebt gekozen voor de vier natuurelementen : het water, de aarde, het vuur en de wind. Waarom?

Je vergeet het vijfde element op te noemen: de leegte, die deze serie zal beëindigen. Het is inderdaad zo dat één van deze elementen in elke cyclus – van telkens twee albums – een symbolische rol zal spelen. Het was een beetje logisch om mijn serie deze kant op te sturen want deze natuurelementen spelen een zeer grote rol in de Japanse cultuur.

De watercyclus is nu afgelopen. Wat is jouw analyse van deze cyclus ? Zijn er dingen die je anders had willen aanpakken?
Globaal gezien ben ik tevreden, maar ik verdiep mij omzeggens nooit in mijn vroeger werk. Als ik het dan in detail zou bekijken, zou ik het niet meer dan normaal vinden dat ik hier en daar nog een verbetering zou aanbrengen. De dag dat ik denk dat ik mij niet meer kan verbeteren, zou ik er misschien beter mee stoppen. Dat is gelukkig nog niet voor morgen !

Dit verhaal speelt zich in feite af in het hoofd van Tikku. De lezer leert wat er gebeurd is via zijn herinneringen.
Ik ben weliswaar niet de eerste om dit soort stijlfiguur te gebruiken, maar het lag mij wel. In zijn jeugd was Tikku een bevoorrechte getuige van de wapenfeiten van zijn meester Okko. Nu hij oud en wijs geworden is, na een lang bewogen leven, roept hij de belangrijkste hoofdstukken uit het leven van zijn meester weer tot leven. Het is een vorm van nostalgie die mij wel ligt.

Waarom is het gelaat van Noburo steeds verborgen onder een rood masker ?
Noburo is een fiere krijger, hij is de reisgezel en tevens de trouwe vriend van Okko, de ronin, hij heeft tevens bijzondere gaven en een uitzonderlijke conditie... Maar hij verbergt inderdaad zijn identiteit achter een rood masker, geïnspireerd door de "nempo", een oorlogsmasker dat de vijand moest afschrikken en de burleske maskers van het Kabuki-theater. Waarom doet hij dat? Wat is de oplossing van het raadsel? Het vervolg van de serie zal het allemaal wel uitwijzen, maar ook Okko verbergt héél wat geheimen achter zijn zwaar verleden en zijn strenge, uitgestreken gelaatstrekken.

AAN HET EINDE VAN DE TWEEDE DAG TROKKEN WE DOOR EEN ONHEILSPELLEND BOS.
WAAROM SLAAT U OP DE TROMMEL?
TAM! TAM!
HET GELUID VAN DIT INSTRUMENT HOUDT DE BOZE GEESTEN OP AFSTAND!
DE MEUTE WOLVEN DIE ONS AL EEN PAAR UUR VOLGT, LIJKT ME EEN DRINGENDER PROBLEEM!
U HEBT GELIJK, OKKO SAN. IK WIST NIET DAT U ZE OOK AL HAD OPGEMERKT...
Fragment uit De cyclus van de aarde 1

Hoe kom je aan de nodige documentatie om deze verhalen te schrijven ?
Als ik aan een album begin, verzamel ik eerst wel de nodige documentatie. Ik werk met welbepaalde naslagwerken maar ik werk nog het meest op internet want dat is werkelijk een onuitputtelijke bron van informatie ! Ik verzamel ook nog een pak foto's van Japanse prenten, van plaatselijke kloosters en van kostuums. Vervolgens

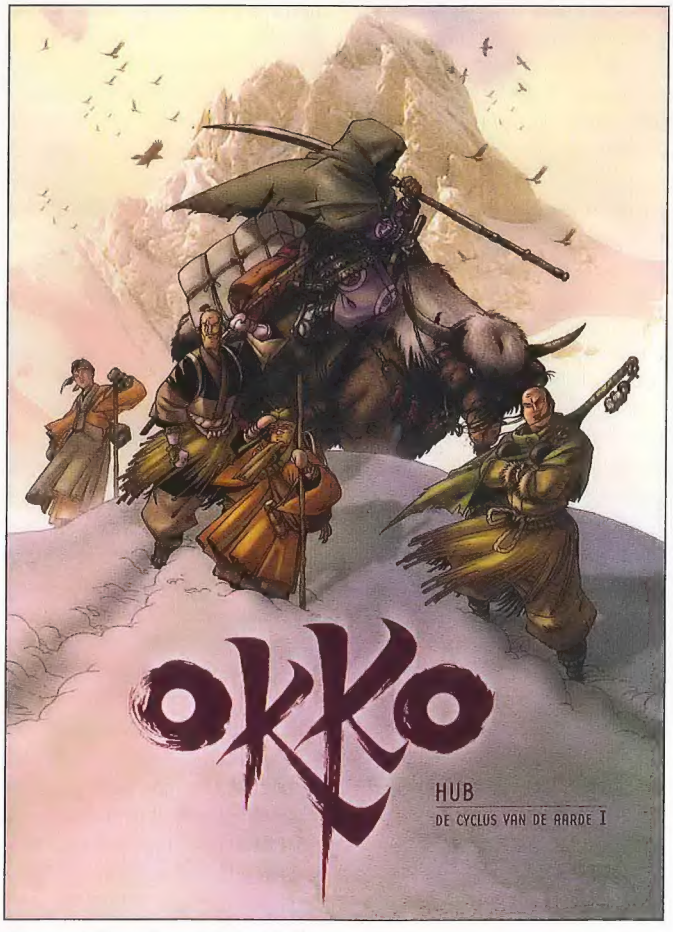

Cover van De cyclus van de aarde 1

Typische plaat uit De cyclus van de aarde 1 : geen vaste layout, veel actie

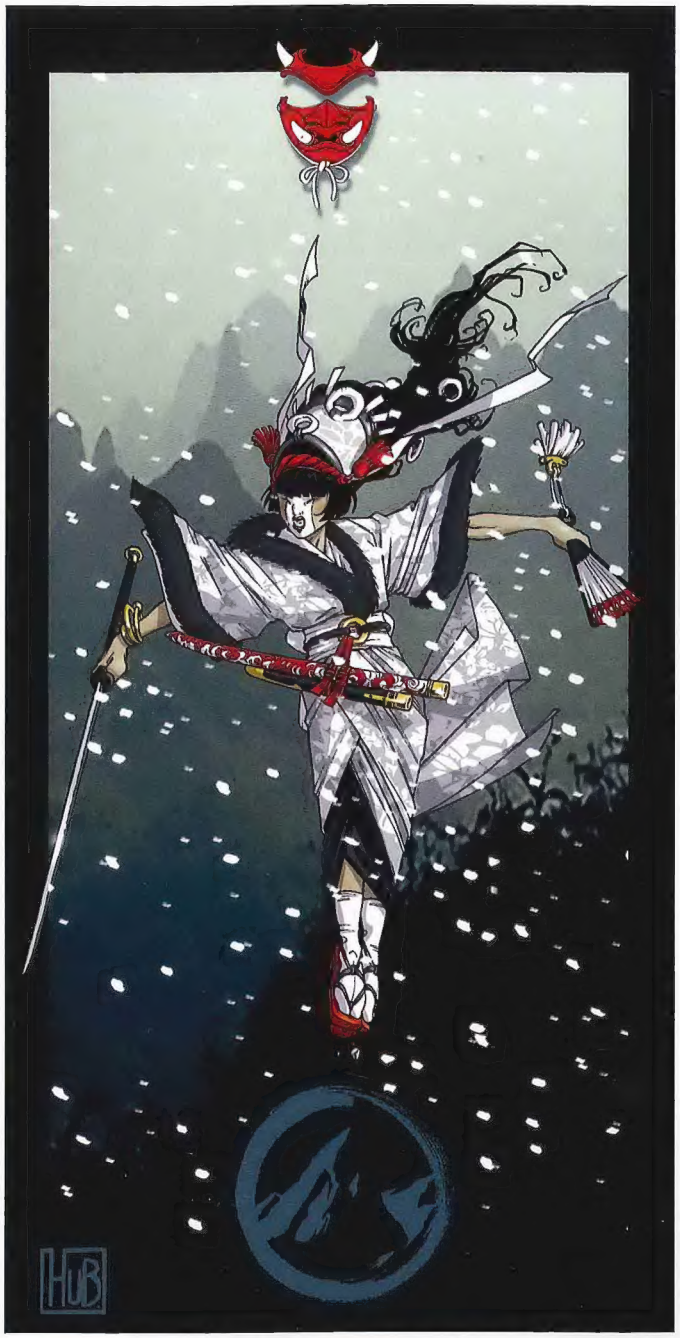

Nieuwjaarskaart 2007 voor BD Fugue Café (stripwinkel in Annecy)

maak ik heel wat schetsen met deze documentatie als voorbeeld en ik laat tenslotte het geheel wat bezinken.

Ben je ook inspiratie gaan zoeken in Japan ?
Neen, nooit ! Hier moet ik wel eventjes bekennen dat ik bang ben om te vliegen. Ik weet dat dit belachelijk kan overkomen ... maar ooit zal ik het misschien aandurven. Ik kan me vergissen, maar ik denk niet dat men in een land moet geweest zijn om er vanuit het diepste van zijn hart over te schrijven. Mijn interieur, thuis, lijkt steeds meer op het beeld dat wij hebben van het verre Oosten. Ik heb dat eigenaardig genoeg te danken aan mijn vriendin, want op het gebied van binnenhuisinrichting ben ik eerder een leek. In mijn tekeningen vind je deze mengeling van Oosterse en Westerse cultuur ook terug, vooral bij het tekenen van gezichten. Deze werkwijze is voor mij zeer belangrijk. Ik zal mijn best doen om in elk diptiek een minder bekend aspect van de Japanse cultuur bloot te leggen, zoals bijvoorbeeld de Pennagolaanse vampieren in de eerste watercyclus.

De legende van die vampieren is indrukwekkend. Is ze gebaseerd op een bestaande legende of is ze volledig ontsproten aan jouw verbeelding ?
De basis van de mythe uit de eerste cyclus, die van het water, komt uit de folkloristische cultuur van Maleisië en van de Filippijnen. Ik heb wat vrijheid genomen met het onderwerp en ik heb bijgevolg een koppeltje van deze eigenaardige wezens gebruikt in mijn saga. Ze vormen uiteindelijk de hoeksteen van het verhaal, want hoe werken dergelijke schepsels aan de voorplanting?

Waarom heb je uiteindelijk gekozen voor een pseudoniem en niet voor je echte naam, Humbert Chabuel ?
Vroeger, vóór dat ik stripverhalen begon te maken, heb ik ook dikwijls mijn werk ondertekend met het pseudoniem Hub, vraag mij niet waarom of van waar het komt, ik heb er geen zinnige verklaring voor. Het heeft mij wel toegelaten om een nieuwe start te nemen met de serie Okko, want ik vind mij niet echt terug in mijn vroegere tekenwerk van pakweg tien jaar geleden, dat ik wel met mijn echte naam ondertekende. Met mijn voornaam heb ik geen bijzondere problemen. Een jaar of acht, negen geleden heb ik wel een nare ervaring gehad toen ik samen met twee andere tekenaars een album uitbracht bij Glénat waarvan de titel op mijn naam stond. Het was geen goed product, er was geen samenwerking op geen enkel niveau. Ik deed de potloodschetsen die dan door een tweede man geïnkt werden. Ik had veel tijd nodig om dit trauma te boven te komen ik kom er liefst niet meer op terug. Ik wilde dus een duidelijke breuk met het verleden zodat er geen verband meer zou kunnen gelegd worden met dat deel van mijn levensverhaal en ik met een propere lei kon herbeginnen.[1]

Die breuk met het verleden is ondertussen een feit. Je tekeningen zijn vandaag zeer expressief. Gebruik je daarvoor een speciale techniek ?
Bedankt voor het compliment, dat is vriendelijk... neen, ik heb geen speciale techniek, alleen teken ik met grote passie en met veel geduld.

De cyclus van de aarde, tekening in twee kleuren

Ik kan me inbeelden dat je als kind altijd wel getekend hebt ?
Ik heb inderdaad steeds getekend, reeds van in mijn prille kinderjaren, vanaf mijn 10e wilde ik al striptekenaar worden. Op deze jonge leeftijd had ik mijn eerste album van 32 pagina's, met gekende klassieke stripfiguren, al klaar.... Maar de af te leggen weg was nog warrig en lang !

Na een tijdje heb je je toegelegd op het maken van animatiefilms. Aan welke tekenfilms heb je zoal meegewerkt?
Ik heb inderdaad mijn medewerking verleend aan een pak tekenfilms, maar ook aan tal van andere filmproducties *(o.a. The Fith Element met Bruce Willis –red)*. Ik kon daardoor diverse tekentechnieken uitproberen, het was een zeer leerrijke en verrijkende ervaring. Na een tijdje vond ik echter dat ik te weinig vrijheid had, ik versmachte een beetje in het teamwerk. Ik had nood aan wat meer persoonlijk werk,

▲ *Offset affiche "Guerrière paysanne", uitg. Bruno Graff Okko, ex-libris Librairie Durango, Brussel (Elsene)* ▶

het maken van stripverhalen leek mij de perfecte oplossing. Ik verkies stiptekenen boven animatiewerk.

Werk je een plaat meteen af, of neem je de tijd om na te denken en verbeteringen aan te brengen ?
Eerst maak ik een "storyboard" voor het volledige album en vervolgens begin ik tegelijkertijd aan alle platen, ik laat mij leiden, van tafereel tot tafereel, door mijn inspiratie van het moment. Het is een onorthodoxe werkwijze waarbij men de vorderingen van het album nauwelijks ziet, de meesten zouden het op deze manier niet zien zitten.

Je kleurt de tekeningen zelf in, met de medewerking van Stéphane Pélayo. Hoe verloopt deze samenwerking eigenlijk en welke techniek gebruiken jullie ?
Wij gebruiken hoofdzakelijk de computer om alles in te kleuren. Stéphane is mij beginnen helpen in het midden van het eerste album. Intussen is hij naar Madagascar verhuisd, maar dit hindert ons werk niet, we hebben een zeer goede verstandhouding, vind ik. Ik weet meestal wat ik wil en hij begrijpt mij onmiddellijk. Ik hou van sobere kleuren zonder veel effect, ik beschrijf hem bepaalde taferelen zoals ik ze zie en hij maakt er een eerste versie van die hij mij opstuurt en die ik meestal goed vind. Vervolgens breng ik eventueel nog enkele minieme verbeteringen aan en tenslotte ook nog de schaduwen en enkele geringe afwerkingen.

In je scenario's gaat alles héél vlug. Hoe kom je aan het verhaal en werk je de scenario's ook zo snel af ?
Ik begin er lang van te voren aan, in werkelijkheid terwijl ik het vorige scenario grafisch aan het uitwerken ben. Ik neem heel veel nota's en als alles rijp is, meestal enkele dagen nadat het vorige album af is, schrijf ik het scenario en de dialogen op en leg ik het meteen voor aan mijn uitgever. Tijdens het tekenen herwerk ik constant deze dialogen, het ritme van het verhaal is van groot belang voor mij. Ik vind het ook fijn om sommige taferelen op deze manier te kunnen versnellen of vertragen, ik hou van ellipsen.

Eric Chevalier helpt je met de dialogen van Okko. Mogen we daarover wat meer weten ?
Dialogen op papier zetten is een moeilijke klus want enerzijds moet het een samenvatting zijn van je eigen denkbeelden die dan nog perfect in een tekstballon moeten passen. Anderzijds moet de tekst voor iedereen duidelijk verstaanbaar zijn en elke stripfiguur moet zijn eigen intonatie hebben. Eric Chevalier is een regisseur met wie ik jarenlang samengewerkt heb. Hij stak een handje toe voor de eerste twee albums. Ik zal hem eeuwig dankbaar blijven voor het kritisch herlezen van de teksten en voor de verbeteringen die hij vervolgens aanbracht. Bedankt Eric !

Zal de reeks Okko een begin en een einde hebben of zal het een "open" verhaal blijven ?
Er zullen precies 10 albums uitkomen van deze serie. Het verhaal zal een echt einde hebben en alle vragen die de lezer zich zou kunnen stellen tijdens de lectuur zullen tenslotte beantwoord worden. Tegelijkertijd zou ik wel graag enkele "one shots" tekenen die enkele korte verhalen zouden bundelen.

Na het grote succes van de eerste serie verwacht men natuurlijk héél veel van de tweede serie. Gaat dat niet doorwegen?
Neen, ik leef niet in angst, ik geniet met plezier van het leven. Ik maak nu mijn dromen waar met passie en hopelijk ook met veel eerlijkheid.

HUB signeert op 1 en 2 maart in Rijswijk bij uitgeverij Silvester.

NOOT

1. De strip waarover HUB niet zo te spreken is, heet Kazandou (1: *La Voie du Guerrier*; 2: *Mangeur d'Ames*). Het scenario is van Gess, de tekeningen van H. Chabuel en Régis Banzet. Het is een Europese manga, verschenen in het Frans bij Glénat.

In de reeks OKKO verschenen in het Nederlands bij Silvester tot nu toe in hardcover :

1	De cyclus van het water 1	2006 (Hub / Stéephane Pelayo)
2	De cyclus van het water 2	2006 (Hub / Stéephane Pelayo)
3	De cyclus van de aarde 1	2007 (Hub / Stéephane Pelayo)

Jean Marc van Tol :

‘Nederlanders, Russen en Hongaren worden wild van FOKKE & SUKKE’

(waarom lachen de Belgen niet?)

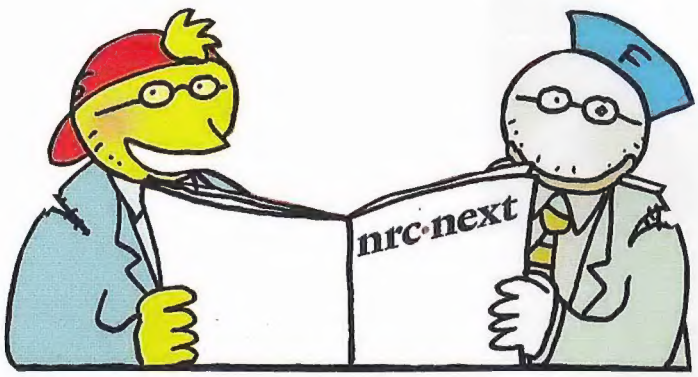

In Nederland zijn *Fokke & Sukke* een fenomeen, zo populair als *Kiekeboe* zeg maar. Ook in onze kolommen duiken ze vaak op. Maar in België blijkt de verkoop niet zo te lukken, het blijft iets voor een select publiek. Wat is het verschil tussen Nederlandse en Vlaamse humor? Onder het signeren van 500 boekjes voor het NRC Handelsblad mijmert Jean Marc van Tol, de tekenaar van onder andere Fokke & Sukke, een eind weg in zijn eigen studio. Hij is een gedreven ambassadeur voor de Nederlandse strip en zelfs voor de strip als medium.

DOOR **JOOP SCHREURS**

Zo worden Fokke en Fukke gemaakt

Fokke & Sukke maak ik niet alleen. Ik doe dat samen met John Reid en Bastiaan Geleijnse.[1] Wij kennen elkaar al sinds 1989 toen ik in Amsterdam ging studeren en lid werd van het zelfde dispuut als waar zij lid van waren. Zij kenden elkaar al van de lagere school. We vonden het leuk om met elkaar grapjes te verzinnen en bedachten samen de strip *Heibel in Hong Kong,* bedoeld als een 44-pagina strip voor *Suske en Wiske-Weekblad*. Maar toen ik na een half jaar nog maar 13 pagina’s af had, en 22 pagina’s had uitgeschreven, bedacht ik dat dit niet mijn manier van werken was. Ik kan mij er niet toe zetten om iedere week twee pagina’s te tekenen. Toen werden we gevraagd voor een kerstcartoon in 1993 door de redactie van *Propria Cures*, een blad dat ontzettend veel gelezen wordt in de Amsterdamse Grachtengordel, en daaruit ontstonden *Fokke & Sukke*. We hadden voor die 44-pagina strip al de naam Sukke bedacht voor een irritant kereltje. Sukke komt van ‘zit niet zo te sukken’, iemand het bloed onder de nagels vandaan te halen... Die kerstcartoon was de eerste en laatste keer dat je de vogeltjes zag denken. Wij dachten toen dat we met dat format wel meer konden doen en uiteindelijk blijkt dat het idee een goudmijn was. Je kunt er ontzettend veel dingen mee doen en ontzettend mee combineren.

De eerste grap werd uiteindelijk niet gepubliceerd. Was niet realistisch genoeg want ‘vogeltjes kunnen helemaal niet praten’. Uiteindelijk, met Pasen 1994 werd de eerste cartoon ook echt geplaatst: Fokke & Sukke zoeken paaseieren. Toen zochten we een uitgeverij. We maakten *Het Roze Boekje* in een oplage van 80 ex. en hebben dat naar alle uitgeverijen gestuurd. Iedereen reageerde negatief, het paste niet in hun fonds. Eén uitgever was erg enthousiast en dat was De Harmonie. Het heeft nog twee jaar geduurd voordat het eerste boekje uitkwam. We moesten, voor het boekje er was, nog héél veel werk zelf doen: de vorm bepalen, bijvoorbeeld.

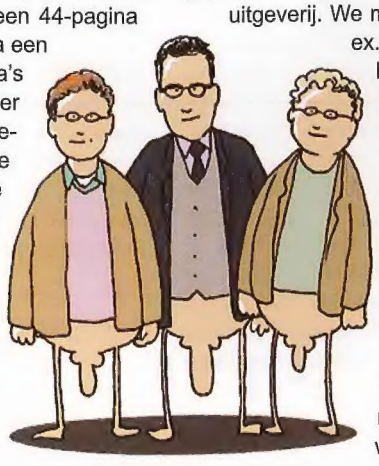

Reid, Geleijnse en Van Tol

Sinds 1992 komen wij één keer per week bij elkaar, op maandagavond. Wij verzinnen dan vooral de niet-actuele cartoons. De rest van de week hebben wij geen tijd. We hebben dan wel telefonisch contact en per e-mail en zo verzinnen we de rest. De maandagavond is heel hard werken maar met veel voldoening. Naast de cartoons hebben John en Bastiaan nog hun ande-

Jean-Marc Van Tol
'n Historische gebeurtenis
De Plaatjesmaker
JÁ!!! HEB JE DIE SNOR GEZIEN?!
DÁÁR DOEN WIJ GEEN ZAKEN MEE!!
VAN TOL! VAN TOL! JE STAAT IN DE NRC!!!
HUH?
HUPF
AMSTERDAM, 27 NOVEMBER 1999 IN STRIPGALERIE 'LAMBIEK' WERD DE ZEVENTIGSTE VERJAARDAG VAN DON LAWRENCE GEVIERD MET DE OPENING VAN EEN EXPOSITIE VAN ZIJN WERK. TOEN HET BIER OP WAS BELANDDE IK MET WINDIG & DE JONG, GERRIT DE JAGER EN PETER PONTIAC IN DE KROEG AAN DE OVERKANT: 'CAFE TEN OVERZIJDE'.
VIND JE ONS SOMS MAAR EEN STELLETJE OUWE ZAKKEN, VAN TOL?!!

Cover en pagina's uit : 'n Historische gebeurtenis, miniboekje bij uitgeverij De Plaatjesmaker, 2000

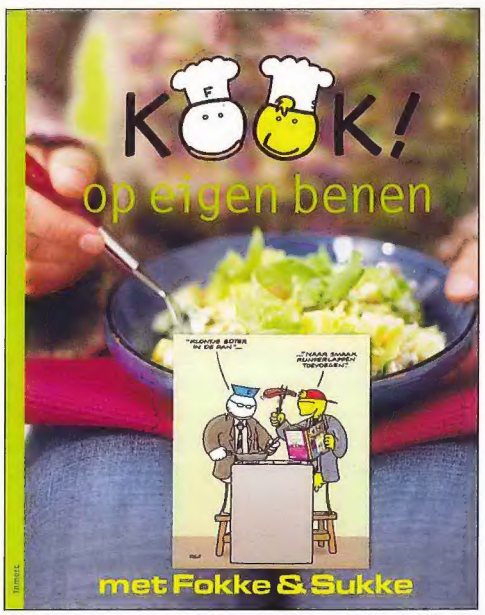

Gag uit Kook! op eigen benen

re werk. Ik hou me verder bezig met het tekenen, de contacten, de contracten, het signeren en de promotie. En dat is meer dan een dagtaak geworden. Ik heb nu ook hulp daarbij van Yvette en Martin. Het wordt steeds meer een studiovorm.

Humor in Nederland en Vlaanderen : twee werelden?

Fokke & Sukke is in Nederland echt een ongelooflijke hit. Als je het vergelijkt met de verkoopaantallen van de jaren '80 valt het mee, maar als je het vergelijkt met romans dan gaat het hartstikke goed.
In België daarentegen, hebben we nauwelijks voet aan de grond gekregen de afgelopen veertien jaar. We hebben wel wat dingen gedaan daar, zoals signeersessies in diverse stripwinkels, in *Veto*[2] gestaan... Natuurlijk zijn er wel echte Belgische fans maar het gaat om tientallen en niet om duizenden zoals in Nederland. *"Hoe kan dat nou, dat Fokke & Sukke hier wel lopen en daar niet?"*, vraag ik me wel eens af.
Het heeft niet alleen te maken met het feit dat wij vooral Nederlandse onderwerpen aansnijden. Kijk, onze reeks *Het Afzien Van,* dat is echt, echt een bestseller. We staan daarmee al jaren lang in de top van de best verkochte boeken van Nederland. Maar dat is een reeks waarin actuele cartoons passeren die in bladen als de NRC hebben gestaan, en als je als Vlaming niet weet wie Balkenende is, dan is het gewoon niet interessant. Dat begrijp ik wel.

Maar we hebben ook een reeks van reguliere boekjes waarin we geen actuele gebeurtenissen aanroeren maar vooral grappen maken. Het gekke is, dat die het ook niet zo goed doen. Ik hoor dat toch van Belgische lezers: "jullie zijn te direct", "te hard" of "te grof", "te Nederlands in jullie humor". En dat klopt ook eigenlijk wel. Als je kijkt naar de humor in Vlaanderen, en dan bedoel ik niet de humor strips als *Suske en Wiske* en *Jommeke* maar meer die als van Kamagurka, Kim Duchateau en Nix, die zijn vaak absurder, meliger. Wij zijn, zoals we dat zelf zeggen, veel meer gespind op de humor waarbij je ook nog je hersens moet gebruiken, moet nadenken. En dat slaat toch in België niet echt aan. Het is wel jammer. Ik zie ook dat de Nederlandse stripmarkt niet echt groot is. Wij hebben juist een enorm succes omdat wij ook in de boekwinkels liggen. De markt voor alleen de stripwinkels is heel erg klein geworden, er zijn ook niet veel stripwinkels meer. Maar *Kort & Triest* bijvoorbeeld doet het weer goed in België! Deze strip maak ik met Herman Roozen, die ook voor *Dirk Jan* schrijft. Het is heel erg prettig om ook iets helemaal zelf te maken en dan ook zelf uit te geven.

De kleine uitgever

Ik zit al een jaar of 15 in het boekenvak en dan maak je gebruik van uitgevers, vertegenwoordigers en het boek dat JIJ maakt, dat jij in je

Kort & triest 1, Verdwaald!, parodie op bekende sprookjes, uitgeverij Catullus, 2007

hoofd hebt, moet zo bij de lezer komen via distributeurs en boekwinkels. Al die stappen tussen het maken en het bij de lezer krijgen, kosten allemaal geld. Als een boekje 10 euro in de winkel kost dan krijg je daar als auteur nog geen tachtig eurocent voor... en dat vond ik een beetje jammer. Heel veel van die facetten deed ik namelijk ook al zelf. Ik doe zelf al de vormgeving, maak al zelf reclame, geef zelf interviews. En dan is het nog een kleine stap om zelf ook zo'n boekje naar de drukker te brengen. En eigenlijk deed ik dat ook al. Zo ben ik met mijn eigen uitgeverij gestart, Catullus.

Door het zelf te doen, heb ik het nu wel hartstikke druk. In de tijd die ik spendeer aan de verkoop van een paar duizend exemplaren van *Kort & Triest*, had ik ook een reclametekening kunnen maken die evenveel opbracht. Maar er gingen soms dingen fout. Je moet zo vaak dingen loslaten en dat kan ik slecht. Ik ben een soort controlefreak. Dus ik moest het gewoon zelf doen. Als het dan fout gaat kan ik mezelf de schuld geven... Door internet en de digitalisering is wel heel erg veel veranderd. Er is veel meer contact tussen auteur en lezer. Via onze site verkopen we ook. En in feite zijn die tussenstappen daar niet voor nodig.

De digitale toekomst

ik zie dat dit nog veel verder zal gaan. Ook als manier om strips aan te kunnen bieden. Ik zie dus wel wat in de digitale verspreiding. Ik denk niet dat dit alles de verkoop van boekjes negatief beïnvloedt; als mensen het op televisie zien bijvoorbeeld, of ze kunnen het downloaden, dan worden ze nieuwsgierig en als ze daarna in een boekwinkel staan en ze zien het boekje zijn ze eerder geneigd dat te kopen...

Er zitten natuurlijk wel haken en ogen aan hoor. Ik begrijp ook wel dat, als alles maar altijd gratis gedownload kan worden dat je problemen krijgt met de betaling. Maar voor het medium strip is het van belang dat je nu risico's neemt. Breng de strip bij de lezer. Ik vind ook dat strips niet genoeg uitgeleverd worden. Als ze niet in de winkel liggen kun je nog zoveel fans hebben van een jaar of 40 die het leuk vinden om die dingen te lezen maar als ze ze niet zien worden ze ook niet verkocht. Dus dat is iets waarbij wij als stripmakers, als stripuitgevers, als stripjournalisten, als stripfans, striplezers moeten bedenken: hoe krijgen we dit goed voor elkaar?

Dat is ook de reden dat Frank Jonker mij "de ambassadeur van de strip"[3] noemde want dit is iets wat ik al een tijdje roep. Iedere keer weer opnieuw probeer ik dat voor elkaar te krijgen. Eind jaren '90 was er een meeting van allemaal mensen uit het stripvak. Wat dachten zij nou over de komende vijf jaar? Ik had als stelling dat strips veel meer in de media moesten komen, dus op televisie, op de radio en in de kranten zodat je in ieder geval weer een breekijzer hebt om het medium te promoten. Daar is een soort forum uit voortgekomen,

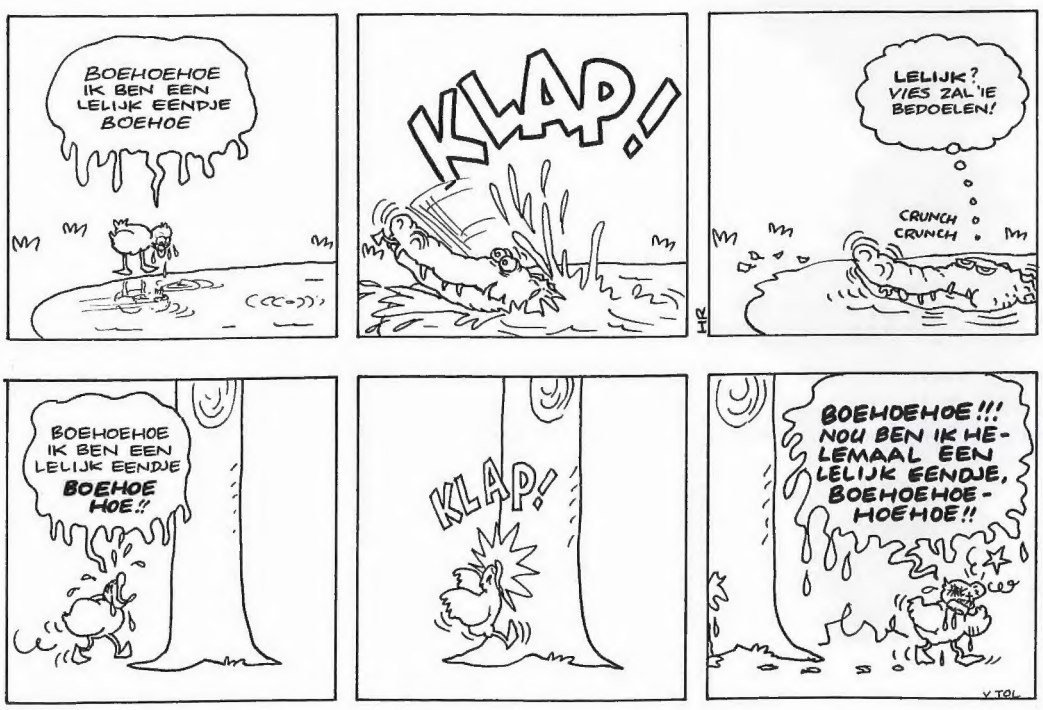
BOEHOEHOE IK BEN EEN LELIJK EENDJE BOEHOE
KLAP!
LELIJK? VIES ZAL 'IE BEDOELEN!
CRUNCH CRUNCH
BOEHOEHOE IK BEN EEN LELIJK EENDJE BOEHOE HOE!!
KLAP!
BOEHOEHOE!!! NOU BEN IK HELEMAAL EEN LELIJK EENDJE, BOEHOEHOE-HOEHOE!!
V.TOL
Jean-Marc van Tol

Niet gepubliceerde gag voor Kort & triest, met het lelijke kleine eendje

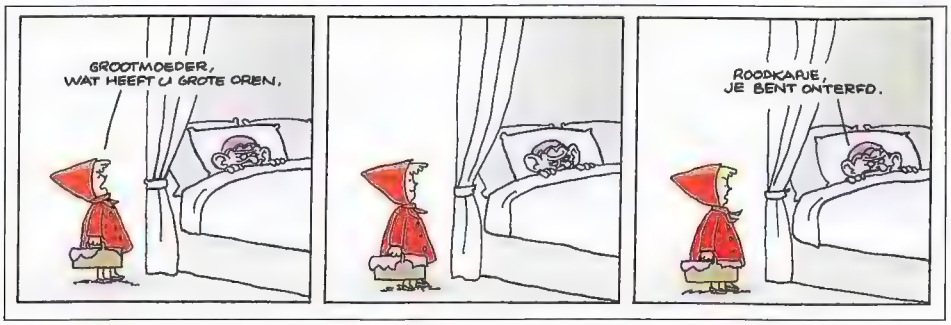

Gags uit Verdwaald!

Studentenkalender 2004-2005

het hanneke-peekelman-forum. Dat forum werd heel goed, er kwamen steeds meer mensen bij. Ook journalisten gingen citeren uit dat forum in bladen en kranten maar daar hadden wij het eigenlijk niet voor bedoeld. Striptekenaars haakten toen ook af en uiteindelijk heeft dat nu geleid tot een besloten stripmakersforum dat alleen toegankelijk is voor professionele stripmakers, tekenaars en schrijvers, waar geen journalisten bij mogen, geen uitgevers en dat werkt heel goed want daarin discussiëren we ontzettend met elkaar. Dat geldt ook voor Vlaamse auteurs, Cromheecke, Dupre en Linthout zitten daar ook bij. Wij praten daar met elkaar en wij vinden elkaar ook echt allemaal leuk. We zijn ook vrienden van elkaar.

Hoe Strips in Stereo ontstond

We kunnen, zeker in Nederland, allemaal door een deur. We hebben een keer per jaar een stripmakersborrel bij Peter de Wit. Dat is de nieuwjaarsborrel en dat is altijd feest, met karaoke, polonaise, wedstrijdjes en dat soort dingen. In 2005 werd er een wedstrijd georganiseerd over muziek. Ik vormde met Gerrit de Jager een team en we kregen fragmenten van muziek te horen en dan moest je zeggen welke artiesten dat waren, of de bijnaam van de artiest noemen. Het gekke is dat stripmakers en muziek een ontzettende harmonieuze combinatie is : veel striptekenaars spelen ook zelf muziek of zitten in een band. Gerrit en ik wisten echt ontzettend veel, we wisten echt alles, dachten we... want uiteindelijk wonnen Typex en Pontiac. Toen stelde ik Gerrit voor om eens een verstripping te maken van onze favoriete muzieksong. Gerrit vond het meteen een geniaal idee en dat werd dus *Strips in Stereo*. Eerst wilden we dat project met Engelstalige liedjes doen maar dat bleek ongelooflijk moeilijk omwille van de rechten. Het werd dus Nederlandstalig en dat maakte het optreden in Paradiso weer mogelijk. Dat was zo ontzettend gaaf, nog steeds hebben mensen het erover. Alle artiesten waren er, allemaal, op Raymond van het Groenewoud na. Boudewijn de Groot opende die avond en op de schermen had je animaties van de strips. Geweldig was dat!! Daarvan zijn televisieopnames gemaakt en we denken er nog over na om er een dvd van uit te brengen. Maar is het twee jaar na dato nog commercieel haalbaar? Gerrit en ik zijn bezig om een tweede editie van *Strips in Stereo* op te zetten. We verwachten dat het in oktober van dit jaar zal doorgaan. Ook in Vlaanderen trouwens.

FOKKE & SUKKE
GAAN NU ÉCHT AAN DE SLAG
OF...
ZULLEN WE NOG EEN BIERTJE PAKKEN?
de leukste studentencartoons
REID, GELEIJNSE & VAN TOL

De overlevingskansen van de strip

Ik was altijd best wel positief, de afgelopen jaren. Kanalen die opdrogen, hebben ook wel voordelen. De literaire strips komen steeds meer op, ze worden als een roman uitgegeven en halen dan een oplagen 1000 of 1500 i.p.v. 100.000 bij de commerciële strips. Ze zijn dan minder gebonden aan vaste formaten of kleur, je krijgt ineens een boek van zo'n 500 pagina's in zwart wit. En dat is, artistiek gezien, echt heel erg interessant.

Toch word ik de laatste tijd ook wel weer wat somberder. Ik had een doorbraak verwacht van de dertigers en veertigers van nu. Dat waren de pubers van de jaren '80 : ik had verwacht dat die wat meer uit hun stoel zouden komen, of via internet of via andere kanalen, om de nieuwe strips te ontdekken. Dat gebeurt te weinig, vind ik. Er is te weinig nieuwe aanwas van onderaf. In Nederland zijn er geen stripbladen meer voor de jeugd. Het allerlaatste stripblaadje dat nog een stripblaadje was, *Hello You*, gaat ook verdwijnen. De Eppo's, de Kuifjes en de Robbedoesen zijn gewoon weg. Dus hoe moeten de kinderen die nou wel geïnteresseerd zijn in strips – ik zie het ook aan mijn eigen zoontje van elf, die vind strips hartstikke leuk – aan nieuwe, leuke strips komen?

Een album van bijvoorbeeld Gerard Leever, dat haalt niet meer de grote distributiekanalen van de Ako's en de Bruna's. Hoe moet de jeugd dan de strips vinden? Via de stripwinkels? Daar komen alleen nog de dertigers en veertigers. Dit probleem wordt steeds nijpender. Ik ben een beetje bang dat de mensen op een gegeven moment niet meer in staat zullen zijn om een strip te lezen, alleen nog computerspelletjes en televisie of films kijken. Als je het vermogen om strips te lezen verliest, dan is zo'n medium ook ten dode opgeschre-

ven. En ik vind dat erg jammer. Ik vind strips interessanter. Strips bieden zoveel meer: one shots, avonturenverhalen, maar je kan ook hele romans vertellen.
Ik denk dat het Fokke & Sukke-plaatje meer overlevingskansen heeft dan de 44- pagina-strips. Net door dat éne plaatje van Fokke & Sukke kunnen deze strips ook op hele andere manieren verspreid worden. Bijvoorbeeld via een i-pod, via internet, via televisie of zo. Daar zijn we ook mee bezig. Als tekenaar werk je een jaar aan een 44-pagina-verhaal, dat heeft een vorm en een omvang die echt vaststaat. Hoe moet je dat financieren? Op het moment dat je er maar 100 van kan verkopen is de financiering echt ongelooflijk moeilijk. Je kan dat oplossen door een strip bijvoorbeeld te laten sponsoren of te koppelen aan een bekende televisiester. Maar met dat laatste ben je eigenlijk troep aan het maken en dat is ook niet goed voor de strip in het algemeen. Dan gebruik je het medium op een ingedutte manier waar niemand iets aan heeft, behalve dan een groep mensen die strip niet kent maar fan is van een of ander programma. Maar dit alles is wel ontzettend jammer. Die 44-pagina-strips zie ik toch als echte strips; wat ik doe wordt nauwelijks als strip betiteld. Ik zelf zie het wel als een strip en noem het één-plaatjes-strips. Maar puriteinen zeggen dan: "Nee, het zijn cartoons".

Naar het buitenland

Wij richten ons ook op het buitenland. We hebben dat niet nodig om ervan te kunnen leven, nee. Fokke & Sukke is zo'n ongelooflijk succes. Nu hoef je voor een buitenlandse uitgave ook niet echt veel te doen: de strip is er al. Ons Engelse boekje werd in Amerika en Engeland verspreid. Daar vonden de mensen het raar dat er piemeltjes te zien zijn in onze strips. Dat begrijp ik wel. En dan die naam: *Fokke & Sukke...* We hebben die naam al drie keer veranderd, omdat onze agent zei dat dit echt niet kan. Ook hebben we een Russisch boekje gemaakt, naar aanleiding van een tentoonstelling daar in St. Petersburg in de oude drukkerij van de *Pravda*. In St. Petersburg is ook een grote faculteit Nederlands aan de universiteit en daar hebben we de 150 studenten Nederlands *Het Afzien Van*-boekjes gegeven. Studenten mailen ons van daaruit soms ook in het Nederlands en dat doen ze zo goed, dat is ongelooflijk! Ik vind dat echt grandioos. In juni hadden we een tentoonstelling in Hongarije, Boedapest en er kwam dus ook een Hongaars boekje. Eerder hadden we al een tentoonstelling in New York. Ook daar werd de opening ontzettend druk bezocht, wel een paar honderd man! Echt te gek zijn dat soort dingen. De Russen en de Hongaren kunnen dus wel van onze strips genieten maar België is voor ons een soort achtergebleven achterland. Ik begrijp dat niet! De Belgen vinden het gewoon te Nederlands, denk ik.

Jean Marc van Tol, Willem Alexander en de schooljaren....

Ik heb bij prins Willem Alexander in de klas gezeten op het gymnasium van Het Baarnsch Lyceum. Ik ben ook op verjaardagsfeesten en zo geweest op kasteel Drakestein[4] in De Lage Vuursche. Na onze 14e verjaardag hebben we niet zo heel veel

Badlakens

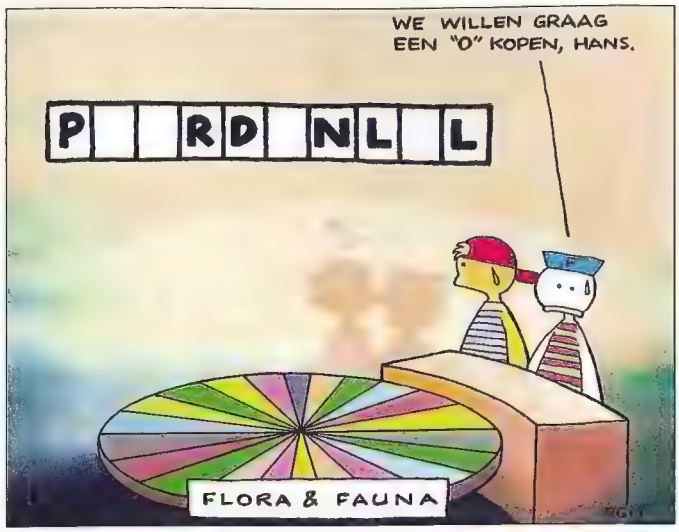

contacten meer gehad. Later, bij een opening van een tentoonstelling in het Persmuseum in Amsterdam door Prins Willem Alexander, waar ook Fokke & Sukke tekeningen hingen, zei de prins tegen de directrice : *"Die tekenaar ken ik! Daar heb ik mee in de klas gezeten!"*
Vorig jaar was er de uitreiking van de Prins Claus Prijs aan een Zuid- Afrikaanse cartoonist, wij waren daar ook bij en er werd gevraagd of we op audiëntie bij de koningin wilden. Ik dacht zo van *"nou... dan gaat ze zeggen dat ze onze cartoons zo leuk vindt, en wat tekent u nog meer?"*, en dat terwijl wij net een grap gemaakt hadden over het billen afvegen van Juliana bijvoorbeeld. Dus ik had daar niet zo'n zin in. We bleven een beetje in een hoekje achteraan staan, tot op een gegeven moment Alexander eraan kwam en zei: *"Heee klasgenoot, ik zie je de hele tijd staan, waarom kom je nou niet even hier?"*. Ik reageerde van *"Ehhhhhh....ik durfde niet" (lacht)* maar we raakten leuk aan de praat, en ik vertelde hem dat we ook grappen maakten over het koningshuis en over hem. Hij reageerde van: *"maar dat moet ook, jouw rol is die van cartoonist en dan moet je dat doen. Mijn rol is straks koning zijn"*.
Ik vond dat zooo gaaf; sindsdien maken wij geen rotte grappen meer over het koningshuis *(lacht)*.

NOTEN

1. Meer info op foksuk.nl en catullus.nl
2. Leuvens studentenblad.
3. Reactie van Frank Jonker, scenario schrijver van onder andere de stripserie Bob Evers *(zie ook BSM 128 en 140)* hierop: "Voor de uitreiking van een eerste album van Bob Evers zoeken we altijd iemand die belangrijk (geweest) is voor de serie Bob Evers of voor de Nederlandse strip in het algemeen. We hadden al Marie-Jose van der Heide en Marco Meinders van bobevers.nl. Dus was het logisch dat we nu het eerste album zouden uitreiken aan iemand die belangrijk was voor de promotie van de Nederlandse strip. Jean-Marc is volgens mij op dit moment wel de populairste stripmaker van Nederland, mede dankzij de enorme populariteit van Fokke & Sukke. Maar hij is ook een van de weinige stripmakers die regelmatig in tv-programma's als bijvoorbeeld *De wereld Draait Door* te gast is. En hij weet daar niet alleen aandacht te krijgen voor zijn eigen strips, maar ook de Nederlandse strip als geheel in de schijnwerpers te krijgen. Tel daar bij op initiatieven als Strips in Stereo, waarbij een brug geslagen wordt tussen muziek en beeldverhaal en zijn eigen uitgeverij Catullus die toch op een andere manier te werk gaat dan de 'klassieke stripuitgeverij' en ook gebruik van de nieuwe media om de strip onder de aandacht te krijgen, dan zou ik ook niet weten wie de titel van 'Ambassadeur van het Nederlandse Stripverhaal' meer verdient dan Jean-Marc van Tol."
4. Meer info is te vinden hierover op kasteleninutrecht.nl/Drakestein.htm

Achtervolgd door ons verleden ...

Wie dit leest in januari, is al lid en heeft onze administratie heel wat vereenvoudigd! Dank op onze blote knietjes! Lidgeld overmaken voor de gemiste jaren 2007-2006-2005 en dan de **ontbrekende magazines+p@pers** krijgen, kan voorlopig nog. Maar stort dan nu het lidgeld van 20 euro *(zie pag.2 onderaan)*, met vermelding van : lidgeld+jaar. Opgelet : magazines die niet meer voorradig zouden zijn bij ontvangst van storting, worden vervangen door andere restanten. **Cadeau!** wie nog lidgeld betaalt voor 2 jaar (verleden of toekomst), krijgt ook nog gratis het vakantie-album *De ravenbaron* van Kari Lente.

Zolang de voorraad strekt!!!

Lidgeld 2007

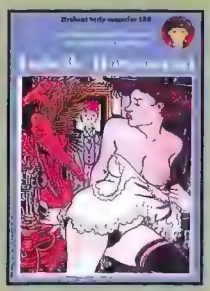
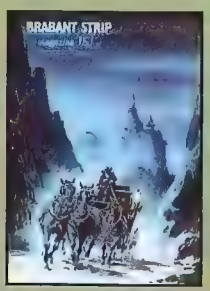

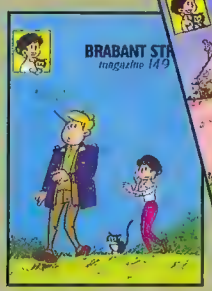

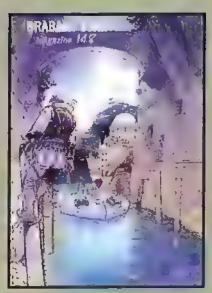

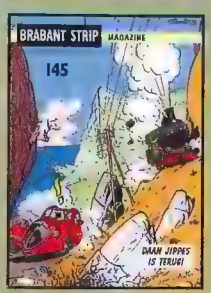

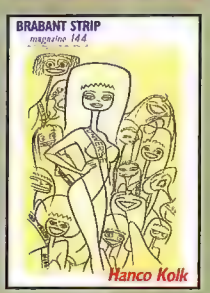

153: JM Krings
152: Isabelle Avondrood
151: Dany
150: Bravo! - jubileumnummer
149: Kari Lente
148: Delitte
147: Claus Scholz
146: Eric De Rop
145: Daan Jippes
144: Hanco Kolk

Lidgeld 2006

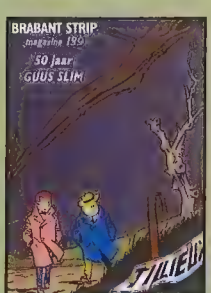

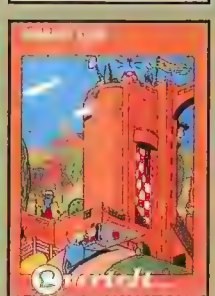

143: Frank Sels - Studio Bessy II
142: S&W : Rita Bernaers
141: S&W : De bronzen sleutel
140: Carry Brugman - Sleen curiosa
139: Guus Slim 50 - Felix
138: Kuifje 60
137: Ever Meulen - Sleen curiosa
136: Van Riet - Studio Bessy I
135: Sirius -Franka
134: Ferry - Flipje

Lidgeld 2005

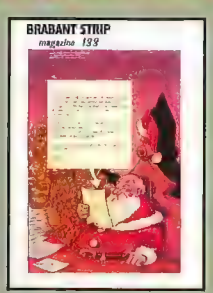

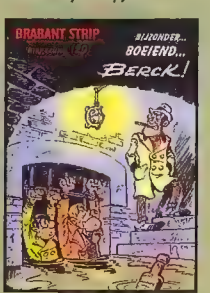

133:Dirk Stallaert
132:Hergé
131:Paul Teng
130:Paul Geerts
129:Berck
128:Bob Evers
127:Jimmy Van Doren
126:Studio Vandersteen vernieuwd
125:Eisner
124:Conz

Kijk ook op www.brabantstrip.be voor meer ...

Mist... en toevalligheden...

Geert De Sutter

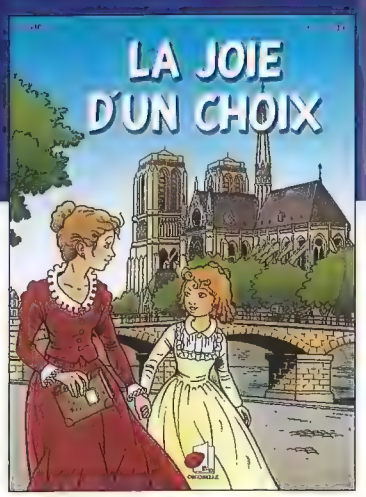

▲ *Cover La joie d'un choix*

De mist remt het verkeer sterk af wanneer we Hasselt naderen. Even later rijden we Zonhoven binnen. In een rustige straat woont een striptekenaar die ons (voorlopig) onbekend is: Geert De Sutter.[1] We zijn op missie: de christelijke strip in Vlaanderen even op de kaart zetten, luidt de opdracht. Dit is de eerste halte in een reeks bezoeken.

DOOR **JOZEF PEETERS**

In de woonkamer worden we getroffen door een prachtige tekening in kleur van het woonhuis "*Bloemenwerf*" van Henry Van de Velde, te Ukkel. Het mooie coloriet en de geslaagde compositie eisen de aandacht op. Ingekleurde tekeningen voor de geboorteaankondiging van de kinderen van Geert De Sutter bekoren ons eveneens. De tekeningen van onze gastheer boeien ons onmiddellijk. Tijdens de begroeting valt de omslag van een stripalbum op: *La Joie d'un Choix*. We herkennen het stripverhaal dat in Angoulême in 2007 genomineerd werd in de categorie *Beste Christelijk Beeldverhaal in het Frans*. Even later herkennen we ook de strips die De Sutter tekende over de Brusselse randgemeenten. Zo onbekend is onze gastheer dan toch niet voor ons. Onze belangstelling voor het stripwerk van De Sutter is gewekt en een gesprek over zijn werk moet meer duidelijkheid brengen.

Hoe kwam je in de stripwereld terecht?

In mijn jeugd kon ik het tekenen niet laten, het werd een passie. De wekelijkse lectuur van het tijdschrift *Kuifje* zou mijn roeping als strip-

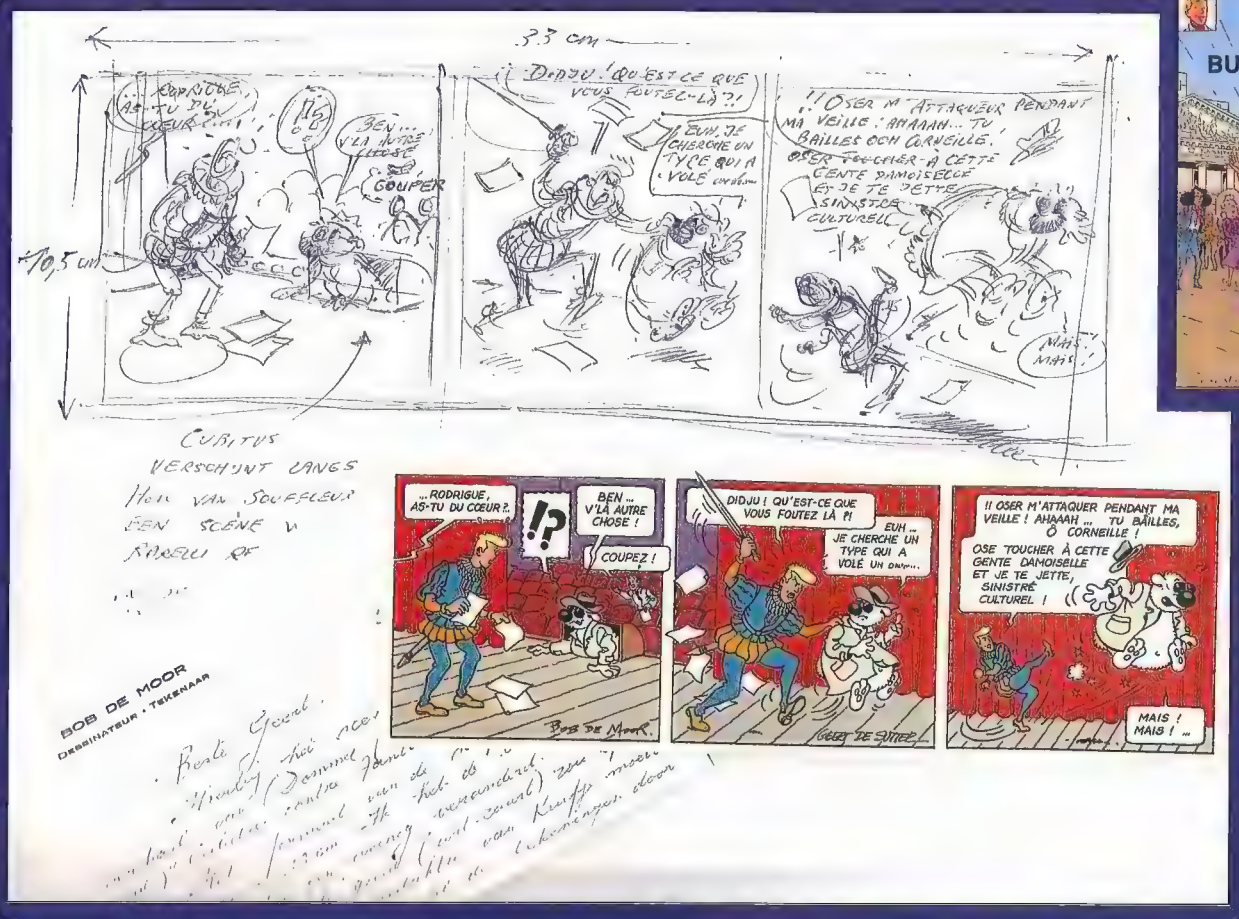
...RODRIGUE, AS-TU DU CŒUR ?
!?
BEN... V'LÀ AUTRE CHOSE !
COUPEZ !
DIDJU ! QU'EST-CE QUE VOUS FOUTEZ LÀ ?!
EUH... JE CHERCHE UN TYPE QUI A VOLÉ UN DVD...
!! OSER M'ATTAQUER PENDANT MA VEILLE ! AHAAAH... TU BÂILLES, Ô CORNEILLE !
OSE TOUCHER À CETTE GENTE DAMOISELLE ET JE TE JETTE, SINISTRÉ CULTUREL !
MAIS ! MAIS ! ...
BOB DE MOOR
DESSINATEUR - TEKENAAR

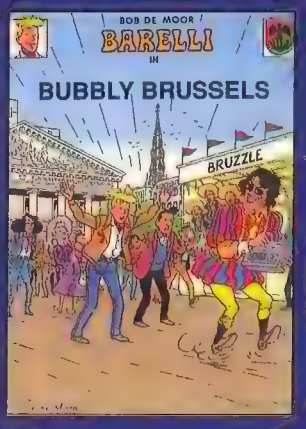

▲ *De Engelse versie van Barelli in Bruisend Brussel (1990) : de belangstelling van Geert De Sutter voor Brussel bleef niet onopgemerkt*

▲ *"Toen Bob De Moor wegens hartproblemen in het ziekenhuis werd opgenomen, vroeg hij me deze Barelli-strook uit te tekenen. 19 verschillende tekenaars maakten één strook van een verhaal ter gelegenheid van de duizendste gag van Dommel die in Kuifje, nummer 26 van de 47ste jaargang, is verschenen. De Moor stuurde me toen op 29 maart 1992 deze schets op, in balpen getekend. Hij schreef erbij: Het hele geval (wit-zwart) zou op 3 april op de redactie van Kuifje moeten zijn. De tekening was uiteraard tijdig klaar. Ik herinner me nog heel goed hoe ik met tram 52 vanuit Drogenbos naar het Zuidstation reed en voor het eerst de legendarische Kuifje-building betrad. Dat zijn momenten die je nooit meer vergeet. Net als die ontelbare keren dat ik bij hem thuis langsging om werk op te halen of terug te brengen. Het prachtige witte Le Corbusièrachtige huis op de statige Square Coghen in Ukkel, de schitterende maquettes van de zeilschepen in de hall waar ik telkens langs moest om zijn tekenkamer te betreden en natuurlijk bovenal zijn hartelijke ontvangst, elke keer opnieuw. Op mijn bureau herinnert een foto van hem aan zijn werktafel me dagelijks aan deze buitengewone ontmoetingen"*

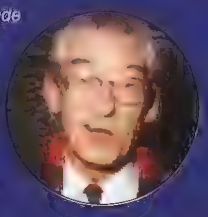

tekenaar stimuleren. Het werk van Hergé, De Moor en Jacobs liet toen een diepe indruk op me na. Ik liep school aan het Sint-Jan Berchmanscollege te Brussel maar ik kon mijn ouders overtuigen om een artistieke opleiding te gaan volgen. Op 16-jarige leeftijd kwam ik terecht in het *Sint-Lukas Hoger Instituut voor Beeldende Kunsten* te Brussel en behaalde er in 1986 met onderscheiding het diploma "Toegepaste Grafiek". Een opleiding striptekenaar bestond toen nog niet. Als eindwerk leverde ik wel een strip af.[2] Tijdens mijn burgerdienst tekende ik affiches voor *Broederlijk Delen* en *Welzijnszorg*. Een toevallige ontmoeting zou mijn loopbaan als striptekenaar richting geven.

We zijn benieuwd.....

Ik woonde toen in Drogenbos en Bob De Moor in de buurgemeente Ukkel. Bij toeval kwam ik met hem in contact. Onze samenwerking was echter van korte duur. De Moor zou overlijden in 1992. Ik tekende de decors voor *Barelli in Bruisend Brussel* (1988) en werkte mee aan

▲ *Raadsels onder het Koningsplein, De Sutters debuutstrip uit 1985, een uitgave van het Atelier Toegepaste Grafiek Sint-Lukas Hoger Instituut voor Beeldende Kunsten Brussel*

een 15-tal platen van *Cori de scheepsjongen*. Ik zou eveneens enkele verhalen van *Snoe en Snolleke* restylen, o.m. de tekstballonnen. Ik bewerkte ook tekeningen en haalde het teveel aan zwart eruit. Toen vroeg *Gazet van Antwerpen* me een stripverhaal naar aanleiding van het 100-jarige bestaan van de krant. Ik schreef en tekende het productieproces van een dagblad. Dit verhaal werd voorgepubliceerd in de krant en verscheen daarna in album.[3] Het *Komitee der Randgemeenten* vroeg me daarna om stripverhalen te tekenen over de faciliteitengemeenten. Er werden twee albums gepubliceerd.[4] Een stripfiguurtje uit deze albums kreeg in 1997 een bronzen standbeeld in Drogenbos (De Kaaskrabber). Ik beschouw deze strips als vingeroefeningen voor het echte stripwerk dat een aanvang zou nemen rond 2006.

Er ligt een periode van meer dan tien jaar tussen je strip over de Gordel en het stripalbum *La Joie d'un Choix*. Hoe verliep het dan ondertussen met je loopbaan?

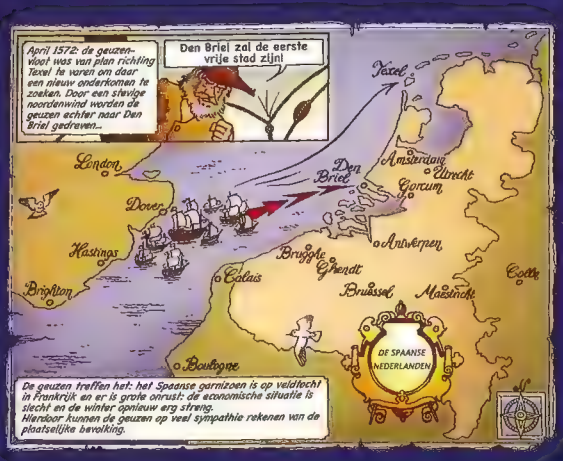
April 1572: de geuzen-vloot was van plan richting Texel te varen om daar een nieuw onderkomen te zoeken. Door een stevige noordenwind werden de geuzen echter naar Den Briel gedreven...
Den Briel zal de eerste vrije stad zijn!
Texel
London
Den Briel
Amsterdam
Utrecht
Gorcum
Dover
Hastings
Brighton
Antwerpen
Brugge
Ghendt
Calais
Brussel
Maestricht
Bouloigne
DE SPAANSE NEDERLANDEN
De geuzen treffen het: het Spaanse garnizoen is op veldtocht in Frankrijk en er is grote onrust: de economische situatie is slecht en de winter opnieuw erg streng. Hierdoor kunnen de geuzen op veel sympathie rekenen van de plaatselijke bevolking.

▲ *Halve plaat uit De tijdelijke dood : de Nederlanden ooit een grote Europese staat*

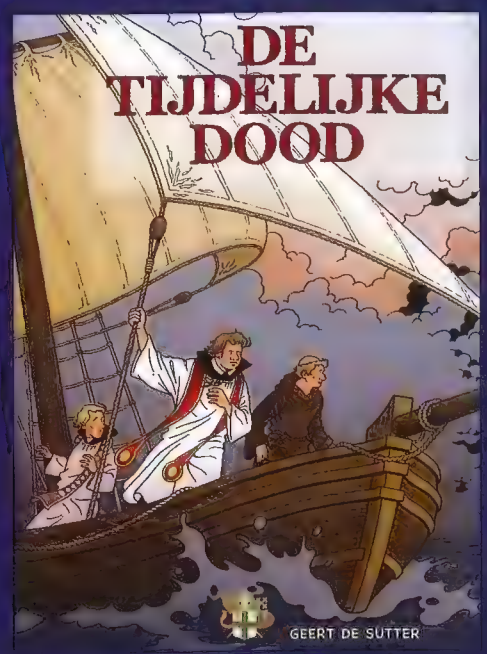

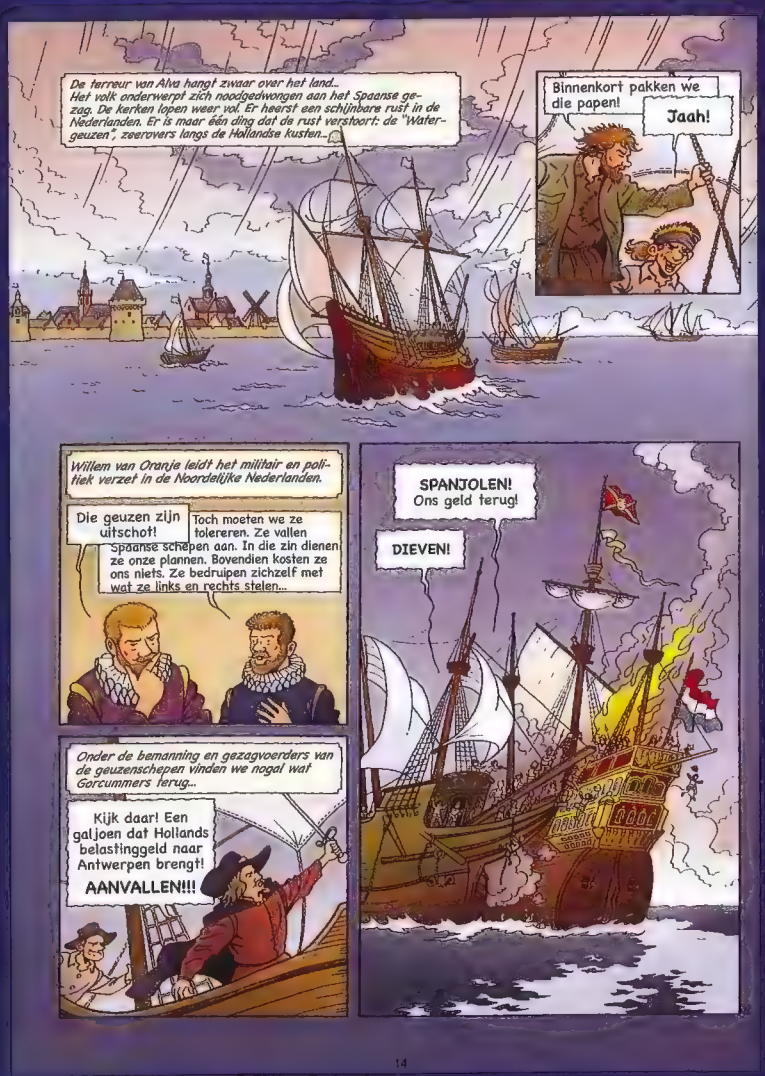
De terreur van Alva hangt zwaar over het land... Het volk onderwerpt zich noodgedwongen aan het Spaanse gezag. De kerken lopen weer vol. Er heerst een schijnbare rust in de Nederlanden. Er is maar één ding dat de rust verstoort: de "Watergeuzen", zeerovers langs de Hollandse kusten...
Binnenkort pakken we die papen!
Jaah!
Willem van Oranje leidt het militair en politiek verzet in de Noordelijke Nederlanden.
Die geuzen zijn uitschot!
Toch moeten we ze tolereren. Ze vallen Spaanse schepen aan. In die zin dienen ze onze plannen. Bovendien kosten ze ons niets. Ze bedruipen zichzelf met wat ze links en rechts stelen...
SPANJOLEN! Ons geld terug!
DIEVEN!
Onder de bemanning en gezagvoerders van de geuzenschepen vinden we nogal wat Gorcummers terug...
Kijk daar! Een galjoen dat Hollands belastinggeld naar Antwerpen brengt!
AANVALLEN!!!
14

▲ *Plaat uit De tijdelijke dood*

◀ *Cover De tijdelijke dood, een historisch drama over de martelaren van Gorcum, katholieke geestelijken die door de Geuzen opgehangen werden in 1572. Een boeiende schets van de bloedige wijze waarop de Spanjaarden de scheuring van de Nederlanden veroorzaakten*

Beurtelings zou ik illustraties verzorgen en meewerken aan strips. Ik leverde o.m. illustraties voor *Libelle* en *BIZZ*, illustreerde een boek van Roger Burggraeve, ontwierp wenskaarten en cartoons, o.m. voor *Carglass*. Schreef, tekende en regisseerde kinderprogramma's voor het Europlanetarium in Genk (2000 en 2007). Ik volgde een aggregaatsopleiding Beeldende Kunst te Hasselt en sindsdien geef ik les op het Syntra in Hasselt en Brugge. Ik geef er de cursus *Stripauteur*. Ik bleef ook actief op het gebied van striptekenen. Zo verzorgde ik, in opdracht van Jacques Martin, de lettering van stripverhalen uit de reeksen *Lefranc* en *Loïs* en tekende ook mede aan de decors van een viertal albums van *Samson en Gert* (tekeningen: Swerts en Vanas). Het jaar 2000 legde het pad vast dat ik nu bewandel. Het *Pastoraal Informatiecentrum* van Hasselt publiceerde het levensverhaal van *Zuster Amandina in China*, een martelares tijdens de bokseropstand. Deze gebeurtenis heeft me geboeid en momenteel werk ik het leven uit van twee missionarissen tijdens deze opstand.

De zeer bescheiden uitgave over Zuster Amandina werd opgemerkt door een lid van *Les Soeurs de l'Assomption* te Parijs. De congregatie benaderde me en gaf me de opdracht het leven van hun stichteres te tekenen. Weerom speelde het toeval me een opdracht toe. *La Joie d'un Choix* werd gepubliceerd door *CoccinelleBD* (2006). Dit stripverhaal ontving de *Prix Gabriël 2007* van het *CRIABD*.

Een ontmoeting met Thijs Van Zaal van het bisdom Rotterdam zou me een nieuwe opdracht bezorgen: de geschiedenis van de martelaren van Gorcum in beeld brengen. *De tijdelijke dood* verscheen gelijktijdig in het Frans.[5] Deze strip over de martelaren van Gorcum, slachtoffers van de hevige godsdienstwisten ten tijde van het opkomende protestantisme aan het begin van de Tachtigjarige Oorlog, werd goed onthaald en kent een redelijk succes.

Hoe kijk je terug op de jaren die achter je liggen?

Het toeval heeft me dikwijls geleid. De ontmoeting met Bob De Moor was relevant voor mijn verdere ontwikkeling, zeker op grafisch vlak. In *De tijdelijke dood* is de reminiscentie aan zijn werk niet ver weg.

Ik weet dat mijn werk niet super "hip" is. Ook inhoudelijk: het zijn strips gemaakt in opdracht, in mijn geval op vraag van katholieke instanties. In Stripland is er een overaanbod. Uitgevers hebben een enorme keus en staan niet te springen voor je zoveelste nieuwe "geniale" project. Ik ben blij met mijn opdrachten, mijn albums halen een mooie oplage en worden verzorgd uitgegeven. Ze zijn klassiek, maar ik sta er wel achter. Bovendien houd ik wel van strips met een inhoud. Strips zoals *De Fotograaf* vind ik helemaal het einde! Het is mijn lievelingsstrip van de laatste jaren, een strip met een grote authenticiteit, iets wat je in al die stapels hedendaagse strips nog maar weinig terugvindt.

En wat met de toekomst?

Graag zou ik in de toekomst een eigen verhaal uitwerken. Enkele

▲ *Deze strip brengt de Zes in beeld, een groot Belgisch probleem : het gaat hier om zes Vlaamse gemeenten die aan Brussel grenzen, waar Franstaligen "faciliteiten" krijgen. De Zes zijn al jarenlang het voorwerp van strijd : Franstalige politici willen ze bij Brussel aanhechten en Vlamingen zijn vastbesloten om dat niet te laten gebeuren. Het was één van de twistpunten die de recente regeringsvorming bemoeilijkt hebben en dat binnenkort trouwens opnieuw op de onderhandelingstafel ligt. Door de annexatie zou Brussel in het Zuiden geografisch aan Wallonië grenzen. Zolang Brussel een (weliswaar twee- of meertalig geworden) eiland blijft in Vlaanderen, kan Franstalig België geen aaneensluitend gebied vormen. Zie ook de evolutie in vergelijking met de kaart van de Nederlanden, op pagina 16..*

▲ *Een verhaal van Johan van de Rand, De zes en de zilveren lepel, uitgegeven door het Komitee der Randgemeenten*

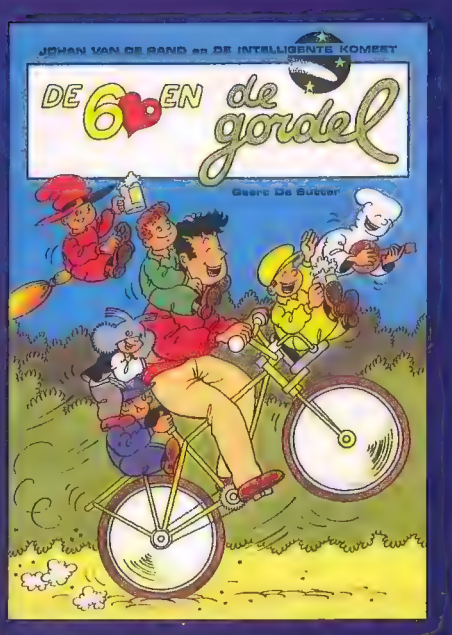

▲ *Het tweede album, De zes en de gordel*

Illustratie whiskystokerij ▶

projecten liggen op mijn tekentafel. Hoewel mijn twee laatste albums bij Lighthouse Productions van schitterende, digitale kleuren werden voorzien, droom ik ervan eens platen rechtstreeks op het origineel in te kleuren met aquarel, in de stijl van mijn illustratiewerk. Ik ben altijd bijzonder gepassioneerd geweest door licht en kleur. Daarom moet ik ook minstens één keer per jaar op vakantie naar het zuiden. *Het derde testament*, *De lichten van de Amalou*, stripalbums die tot leven komen dankzij de prachtige aquarelkleuren. Neem nu Hugo Pratt, één van mijn idolen en beslist de grootmeester van het zwart-wit. Toch overtreft hij nog zichzelf met zijn aquarellen: hoe hij met slechts enkele snelle penseelstreken een karakter neerzet, een sfeer oproept. Dat is genialiteit!

In mijn eigen stijl wil ik het wel eens proberen. Of dat ook economisch rendabel wordt, is een andere vraag. Ik kan met moeite leven van mijn illustratiewerk en striptekenen. Zonder de steun van mijn echtgenote zou het erg moeilijk zijn. Daarom geef ik ook les. Maar niet alleen daarom: ik vind het bijzonder boeiend mensen te kunnen begeleiden in een creatief groeiproces. In mijn cursus op het Syntra doorlopen we het volledige productieproces van een strip: de ontwikkeling van een idee, het uitschrijven van een scenario, het uittekenen en inkten, het manueel of digitaal inkleuren en het klaarmaken van het werk voor de drukker. Ik sta er niet als "docent", maar als coördinator van een atelier, een denktank waar ideeën worden ontwikkeld en vorm krijgen. Het concrete resultaat, de eindwerken van de studenten, wordt jaarlijks gebundeld in een verzorgde kleuruitgave.[6] Lesgeven doe ik heel graag, het helpt me bovendien "bij te blijven" en mezelf "scherp te houden". Het enthousiasme van de jongere generatie werkt daarenboven heel aanstekelijk!

We nemen afscheid van Geert. De mist is ondertussen opgeklaard. De zon is van de partij. De ontmoeting met deze geëngageerde stripauteur die al 3 christelijk geïnspireerde strips op zijn naam heeft staan, nodigt uit om naar nieuw werk van hem uit te kijken.

NOTEN

1. geboren te Ukkel op 5 januari 1964.

2. *Dossier "Stonecircle",* 1986.

3. *De polyglotta's van Plantijn.* De Vlijt, 1991.

4. *De 6 en de zilveren lepel* (1992) en *De 6 en de Gordel* (1993). Het Komitee der Randgemeenten.

5. *N'Ayez pas peur.* CoccinelleBD, 2007.

6. *Studio Patat!* Uitgave Syntra Limburg. Er werden ondertussen al 3 boekjes gepubliceerd (voor meer informatie: syntra-limburg.be)

Gitschotellei 88
2600 Berchem
tel: 03/236.25.40

openingsuren:
Ma – Vrij: 12u – 18u
zat: 10u – 18u

De stripspeciaalzaak waar beweging in zit!!

- Zeer ruim aanbod aan nieuwe strips
- 20% korting op alle nieuwe strips (inclusief luxe-edities) met onze klantenkaart.
- Maandelijks signeersessies met tekenaars uit binnen- en buitenland
- Verzorgd antiquariaat aan betaalbare prijzen
- Groot aanbod aan 2de hands strips aan de beste prijzen.
- Uitgaven in eigen beheer: op regelmatige basis brengen wij in samenwerking met striptekenaars en hun uitgevers producten in een kleine oplage uit.
  Voor meer info i.v.m. onze eigen uitgaven neem een kijkje op volgend adres: http://www.stripwinkelalex.com/uitgaven.html

Gratis exclusieve wikkels in een genummerde en gesigneerde oplage bij aankoop van een stripalbum.
- Wayne Shelton 5 (Denayer) – maart 06 – 5.25 •
- Caroline Baldwin 10 (Taymans) – 1 april 06 –5.25 •
- Suske en Wiske 291 (Morjaeu) – mei 06 –3.99 •
- Voorbij de steen 4 (Ken Broeders) – juni 06 –7.50 •
- Vlad 7 (Griffo) – 7 juni 06 –5.25 •
- Marilyn Monroe (Kas) – 17 juni 06 –5.95 •
- De Mysteries van Osiris (Roels) - oktober 06 - 10.50 •

Collectie Deluxe: luxe editie met linnen rug, nieuwe cover en mini-portfolio met 4 exclusieve prenten.
- India Dreams 4 (J.F. Charles) – maart 06 – 49.95 •
- Alfa 9 (Jigounov) – juni 06 – 49.95 •

In samenwerking met uitgeverij Arboris gerealiseerde hardcovers van door hen uitsluitend in softcover uitgegeven reeksen.
- Konvooi: De jeugdjaren van Navïs – 125 ex. – 18.95 •
- Voorbij de steen 4 – 200 ex waarvan 125 ex. met schetskatern* - 21.95 • / zonder 19.95 • - juni 06
- Alzéor Mondraggo 3 – 200 ex waarvan 125 ex. met schetskatern* – 21.95 • / zonder 19.95 • - 17 juni 06
  *enkel voor leden van de L.E.Club

- Limited Edition Club (L.E.C): Een door ons opgerichte club waarbij de leden in ruil voor een jaarlijkse ledenbijdrage genieten van tal van voordelen. Gratis prenten bij aankoop van bepaalde strips, originele en exclusieve clubuitgaven, kortingen en/of andere voordelen op uitgaven in eigen beheer.
  Voor meer info neem een kijkje op volgend adres: http://www.stripwinkelalex.com/leclub.html

Stripwinkel Adhemar
Kammerstraat 25, 9000 Gent

Geopend
woensdag t/m vrijdag:
10.30uur-19.00uur
zaterdag:
10.00uur-18.00uur
zondag:
10.00uur-12.30uur
tel. 09/224.32.39

In-en verkoop oude stripverhalen, zeefdrukken, curiosa, luxe's,
Tevens alle nieuwe strips in voorraad!

Stripwinkel TISTJEN DOP

www.tistjendop.be

Patersstraat 96 - 2300 Turnhout
tel. 014/42.88.29 - info@tistjendop.be

Ook ruime keuze in Engelstalige strips: graphic novels, klassiekers, humor, manga's en underground.

Gobelijn
GOBELIJN STRIPS
* biedt het volledige gamma Nederlandstalige strips, een uitgebreide Frans- en Engelstalige afdeling, tal van tweedehandsstrips, koopjes, gadgets, T-shirts, posters, zeefdrukken en nog veel meer...
* organiseert signeersessies, stripvoorstellingen & workshops voor alle leeftijden.
Bestel nu uw strips online
www.gobelix.com
Mechelsestraat 35 - 3000 Leuven - 016/23 55 86 - www.gobelijn.be

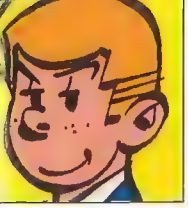

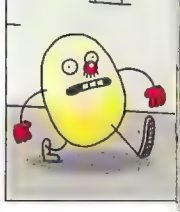

Koffie Klets **Koffie** Klets **Koffie** Klets **Koffie** Kle

De laatste vervolgstrip?
Ophef en verontwaardiging in stripminnend Nederland. Op 4 januari 2008 stopte de *Telegraaf* met de publicatie van de populaire dagbladvervolgstrip *Nicky Saxx*, na 21 verhalen en 9 albums. Sinds 1990 zijn tekenaar Minck Oosterveer en schrijver Willem Ritstier de ongekroonde koningen van het genre, met series als *Zodiak* (De *Telegraaf*) en *Jack Pott* (*het AD*). Het dagelijkse stripstrookje gaat in Nederland al langer mee dan in België, vermoeden we, want al in de jaren 20 en 30 uit de vorige eeuw verschenen in de krant strips als *Bulletje en Bonestaak* van A.M. de Jong en George van Raemdonk. Het laatste plaatje van de strook is meestal een "cliffhanger", bedoeld om de lezer te prikkelen om de dag daarna het vervolg te lezen. Later hebben ook andere Nederlandse auteurs zich dit genre eigen gemaakt. De bekendste voorbeelden hiervan zijn *Kapitein Rob*, door Pieter Kuhn, *Eric de Noorman*, door Hans Kresse en de talloze strips uit de Toonder studio's. Generaties hebben iedere dag de stroken uit de krant geknipt en in plakboeken verzameld. De afgelopen jaren zijn kranten veranderd. Met de komst van de gratis krant moet elke krant los van de volgende te lezen zijn. Dat geldt ook voor strips in die kranten. Dat er aan strips in de krant nog steeds behoefte is, bewijst het succes van de Stripstrijd in *Het Parool*. Vanaf 2008 zullen er alleen nog maar cartoons en humorstrookjes in de kranten gepubliceerd worden. Auteurs Minck Oosterveer en Willem Ritstier zijn furieus over deze verschraling bij de Nederlandse kranten. Volgens hen is het stripfeuilleton overleden. In Nederland wordt in stripkringen afkeurend gereageerd. Stripauteur Frank Jonker (Bob Evers) heeft hierover het volgende oordeel. *"Triest nieuws! Het is te hopen dat er snel iets van een subsidieregeling voor de Nederlandse avonturenstrip komt, of nog beter een gesubsidieerd blad, een soort podium waar we ons werk kunnen laten zien aan de rest van Nederland. Van Daan Jippes, Eric Heuvel en Hans van Oudenaarden weet ik dat ze ondanks alles toch door willen gaan, ook al betekent dat vaker reclamewerk doen, en ik denk dat dit voor Minck en Willem ook wel geldt. Ik kan me niet echt voorstellen dat ze helemaal met Nicky Saxx zullen stoppen. Maar het betekent sowieso minder albums op jaarbasis. Zoals je begrijpt, wij hebben dus ook nog geen voorpublicatie voor Bob Evers. Wel heel veel kranten en tijdschriften aangeschreven, maar tot nu toe heel weinig reacties. Hopelijk brengt het nieuwe jaar iets positiefs. In feite is één blad al genoeg. Het moet toch kunnen, zou je zeggen. Het album proberen we nog steeds in mei 08 in de winkel te krijgen. Hans is al best ver met tekenen en de eerste helft van het verhaal is zelfs al zo goed als ingekleurd (*door Wilma Leenders*), dus ik hoop dat het allemaal echt gaat lukken. Maar daarna zal het wel anderhalf jaar wachten worden op het volgende album, gezien deze situatie."*

Asterix vertaald
Distributeur Van Ditmar in Amsterdam, die verantwoordelijk is voor de verspreiding van Asterix-alums in Nederland, is al jaren bezig om Asterixboeken in nog niet uitgegeven Nederlandse dialecten uit te brengen (bijvoorbeeld het Noordwest Overijssels).

De pogingen zijn tot nu toe zonder resultaat gebleven, ook al liggen complete vertalingen klaar. Anton Roosjen van Van Ditmar: *"Elk jaar weer proberen we de uitgaven op de agenda van het volgende jaar te krijgen bij uitgever Albert Renéé, zodat ze ingepland worden. En elke keer wordt er serieus over gesproken. Het gebeurt echter ook elke keer dat er een andere prioriteit wordt gesteld door de uitgeverij, zoals bijvoorbeeld een nieuwe Asterix, of The Ultimate Collection die ze overal hebben gedaan behalve in Nederland. Oplagen zijn heel erg bepalend voor het succes van de dialectuitvoeringen. Voor Nederland moet er gekeken worden welke oplage haalbaar is per dialect. Is de oplage voor een bepaald dialect niet groot genoeg, dan gaat die uitvoering niet door. Een dialectuitvoering moet voor ons, maar ook voor de uitgeverij natuurlijk wel winstgevend blijken. Bij diverse taalgebieden hebben we al onderzocht dat ze winstgevend kunnen zijn. Op dit moment kan ik eigenlijk gewoon niets melden, behalve dat we het elk jaar weer aankaarten en dat de bal bij de uitgeverij ligt."*

Gollem in Kuifjesfilm

De Britse acteur Andy Serkis (43) het best bekend als de verwilderde hobbit Gollem in de Lord of the Rings-films gaat een rol spelen in de Kuifjestrilogie van DreamWorks. In de Kuifjestrilogie (Tin Tin in het Engels) zal hij de rol van Kapitein Haddock spelen. Steven Spielberg en Peter Jackson gaan elk al één film regisseren. Wie van hen de derde film zal maken, is nog niet bekend. Jackson werkte al met Serkis samen aan *The lord of the rings* en *King Kong*. Hierbij zorgde Andy Serkis voor de menselijke uitdrukkingen en bewegingen van de computercreaties Gollem in de Lord of the Rings-trilogie en de gorilla in King Kong. Welke albums van Hergé verfilmd zullen worden, werd evenmin bekendgemaakt. De voorbereidingen voor de opnames voor de eerste film starten in september 2008. De verhalen van Hergé worden bewerkt door de Britse scenarioschrijver Steven Moffat.

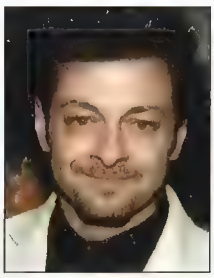

Wim Meuldijk overleden

Wim Meuldijk, auteur van de Pipo de Clownavonturen (BSM 153, *De terugkeer van Pipo de clown)*, is in de nacht van woensdag op donderdag 27/12/07 overleden in zijn huis in Vera in Spanje. Meuldijk (8 juni 1922) is 85 jaar oud geworden. Wim Meuldijk werd in Schiedam geboren en schreef in 1958 de eerste afleveringen van de televisieserie Pipo de Clown. Er zouden 700 afleveringen in totaal worden gemaakt, aanvankelijk met in de hoofdrol Cor Witschge. Generaties kinderen geboren tussen 1950 en 1970 groeiden op met Pipo de Clown, zijn vrouw Mammaloe, dochter Petra en ezel Nononono. De artiest trok in een Pipowagen langs de wijde wereldwegen, en beleefde intussen menig avontuur. Pipo's uitdrukkingen als *Sapperdeflap* en *Dag vogels, dag bloemen, dag kinderen* werden een begrip. Regisseurs van naam en faam verleenden hun medewerking aan de Vara-serie: Joes Odufré, Nico Knapper, Jan Dassen en Paul Cammermans bijvoorbeeld. Behalve Pipo zijn ook diverse andere figuren uit de reeks (1958-1980) in het geheugen blijven hangen, met name door de markante vertolkingen. Klukkluk de Indiaan (Herbert Joeks) is daar misschien wel het beste voorbeeld van. Dankzij de tv-serie vlogen ook boeken en platen met Pipo als hoofdpersoon de winkels uit. Albumuitgaven van *Pipo de Clown* verschenen in 1970 en 1973 Meuldijk schreef overigens ook de serie Ketelbinkie. In 2003 kwam nog de film *Pipo en de P.P.Parelridder* in de bioscoop uit. Meuldijk schreef er het scenario voor. Later maakte Meuldijk, onder meer teksten voor Sesamstraat. Wim Meuldijk is de vader van Belinda Meuldijk, de ex-vrouw van Rob de Nijs.

Leuven stripstad

De Leuvense Vzw *Beeld Beeld* wil de uitstraling van Leuven als stripstad nog groter maken. Deze vzw organiseert sinds 1999 ieder jaar een grote tentoonstelling omheen het werk van een belangrijk stripauteur. Via deze tentoonstellingen wil *Beeld Beeld* het grote publiek overtuigen van de mogelijkheden van het beeldverhaal. Ze selecteren daardoor internationaal gewaardeerde striptekenaars voor hun tentoonstellingen. Zo konden we op eerdere tentoonstellingen reeds kennis maken met het werk van Mattotti, Dave McKean, Hanco Kolk en Schuiten en Peeters. In 2008 wordt door *Beeld Beeld* de Belg Ever Meulen geëerd met een grote expo. Ever Meulen is hier vooral bekend van *Humo* (zie BSM 137) waarvoor hij talloze covers en illustraties ontwierp. De expo die als titel *De Stiel* meekreeg, is van 9 februari tot en met 13 april 2008 te zien in Tweebronnen, Diestsestraat 49, Leuven. Open van 11u tot 18u, op maandag gesloten. Meer info: beeldbeeld.be.

Disneyfiguren voor de rechter

Een rechtbank in Napels heeft de cartoonfiguren Tweety, Mickey Mouse, Donald Duck en zijn vriendin Katrien

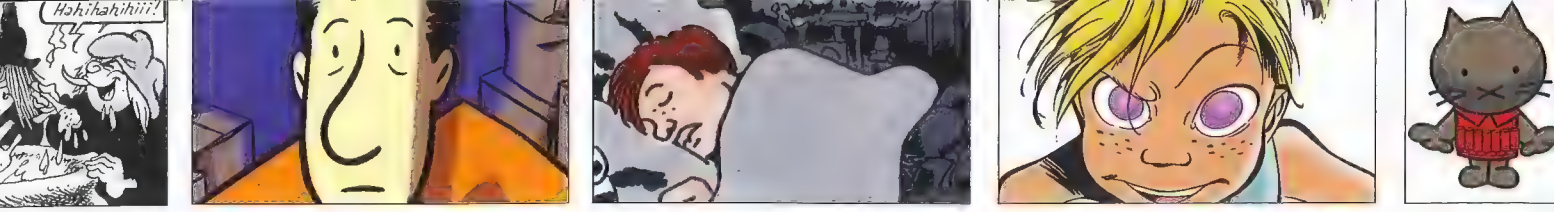

gedagvaard. *Titty, Topolino, Paperino, Paperina*, de Italiaanse namen voor de cartoonfiguren, worden genoemd als partijen die schade hebben geleden in het proces van een Chinese man die terechtstaat wegens het vervalsen van producten van de filmstudio's Disney en Warner Bros. "*De getuigenlijst vermeldt niet alleen de betrokken bedrijven en hun advocaten, maar ook de cartoonfiguren die als versiering stonden op het speelgoed dat de man zou hebben nagemaakt*", zei Fiorenza Sorotto, een directielid van Disney Italië. *"Als inwoners van Disneyland kunnen ze jammer genoeg niet komen"*, zei ze. *"Maar we zijn blij dat de figuren beschouwd worden als echt. Dat is immers wat we willen bereiken." "De* dagvaarding zal nu aangepast moet worden,

waardoor het proces waarschijnlijk vertraging oploopt", zei Christina Ravelli, een advocaat voor Disney. *"Laten we hopen dat ze niet worden vervolgd als ze niet komen opdagen."*

Kim is nog niet in

Het brede publiek kent Kim Duchateau (39) wellicht vooral als cartoonist voor *De Morgen*, waar hij dagelijks de cultuurpagina's opfleurt met zijn absurde humor. In 2007 won Kim de Cultuurprijs voor Strips van de Vlaamse Gemeenschap, beter bekend als de *Bronzen Adhemar*. De prijs leverde hem 12.500 euro op, en dat geld is welgekomen, want sinds zijn bekroning is de auteur flink wat lopende opdrachten kwijtgespeeld. *"Dat is natuurlijk toeval, opdrachten komen en gaan. Maar ik geef toe dat ik heimelijk gehoopt had dat alle media-aandacht voor de Bronzen Adhemar me een stripopdracht zou opleveren in een Vlaamse krant. Niet dus. Er is gewoon geen interesse. Ik ben indertijd cartoons gaan tekenen omdat daar meer vraag naar is . Kranten of tijdschriften hebben veel liever een cartoon: dat*

is een erg makkelijke manier om een vervelende tekst te illustreren." Met zijn stripbabe Esther Verkest bereikt Kim wel een ruim publiek in *P-magazine,* maar gek genoeg levert hem dat geen fraaie verkoopscijfers op. *"Een album van Esther verkoopt zo'n 2000 exemplaren. Dat is niet slecht maar zeker geen vetpot. Allicht heeft het te maken met het feit dat de albums alleen in stripwinkels worden verkocht, en niet in krantenwinkels en grootwarenhuizen. Bovendien zijn de lezers van P-magazine wellicht geen echte striplezers. Mensen vragen mij vaak: hoe kom jij toch op die rare ideeën. Maar ik vind niet dat ik vreemdere ideeën heb dan iemand anders. Ik denk dat ik vooral op andere dingen de nadruk leg. Iemand heeft mij eens gezegd: Jij plukt ergens een detail uit, iets waar niemand mee bezig is, je vergroot het uit en je doet je ding ermee. En dat maakt het absurd, dat doet Monty Python ook. Mijn universum is absurd, maar het zit wel volstrekt logisch in elkaar."* (*De Standaard* 15/12/07)

Tardi

Na lang wachten verscheen er nog eens een nieuw album van Isabelle Avondrood, het negende, in beeld gebracht door auteur Jacques Tardi (61). De Parijzenaar is een van de meest invloedrijke stripauteurs van zijn tijd. Zijn oeuvre is omvangrijk, maar bij een breder publiek is hij de man achter Isabelle Avondrood, zijn enige echte stripreeks (zie BSM 152) : *"Ik kan me niet zoals sommige collega's jaar in, jaar uit bezighouden met dezelfde personages. Dat interesseert mij niet. Dat zie je ook aan Avondrood. Nog geen tien delen in dertig jaar. Er zijn teveel andere dingen te doen. Adaptaties. Of nog eens een strip over de Eerste Wereldoorlog. Wat mij nu vooral interesseert aan Isabelle Avondrood, is er een eind aan breien. Na deel tien* (2008) *zullen er geen losse draadjes, geen links meer zijn naar een volgend deel. Dan is het echt gedaan. Versta me niet verkeerd, ik amuseer me nog altijd met haar. Maar 't is mooi geweest. Na Avondrood wil ik trouwens weer een verhaal over de Eerste Wereldoorlog maken. Eentje dat begint in kleur en gaandeweg afstompt tot grijs. Ik zit nog in de fase dat ik ideeëën noteer. Ik wil ook nog een strip maken over de Duitse krijgsgevangenkampen van WOII. Om mij te verzoenen met mijn overleden vader. Hij is via België als krijgsgevangene naar Stalag 2B getransporteerd. Pommeren, Oost-Polen is dat. Hij was 23 jaar. Vijf jaar heeft hij vastgezeten. Na de oorlog bleef hij bij het leger. Als opgroeiende knaap begreep ik dat niet. Ik was antimilitarist. Hierdoor hadden we een gespannen relatie. Nu begrijp ik hem beter : de vermoeidheid, de uitputting, geen diploma. Ik zit nog altijd met een*

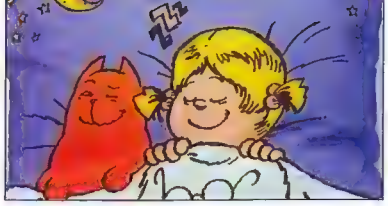

schuldgevoel: waarom begreep ik hem niet beter toen ik zeventien was? Ik was hard en ik wist van niks. Een uur voor hij stierf zat hij in gedachten nog in zijn tank. Kan je je dat voorstellen?" (uit : Belang van Limburg Magazine 140)

Waalse tekenfilm

De Waalse regering heeft op voorstel van voogdijminister Jean-Claude Marcourt beslist om 1 miljoen euro vrij te maken voor de Waalse tekenfilm. De investeringen lopen via het Waalse filmfonds *Wallimage*. Minister Marcourt wil vier experts en vier professionelen benoemen die zich zullen buigen over de modaliteiten van de investeringen. Bedoeling is dat de investeringslijn in het voorjaar 2008 start. Volgens Marcourt is sector van de animatiefilms "*heel vruchtbaar voor de werkgelegenheid en voor de structuur van de audiovisuele sector.*" De tekenfilmstudio's die in Wallonië opduiken zijn volgens hem echte kmo's die "*project per project gesteund kunnen worden".* Philippe Reynaert, directeur van *Wallimage*, benadrukt dat Wallonië internationaal over een goed imago beschikt, onder meer dankzij de stripcultuur. "*Die vormt een sokkel voor de ontwikkeling van de animatiefilm"*, aldus Reynaert.

Alice in Wonderland

De Amerikaanse regisseur Tim Burton (49) gaat een nieuwe versie van *Alice in Wonderland* van Lewis Carroll regisseren voor Walt Disney. Burton vermengt in de film live actie met animatie, een mengvorm die ook al gebruikt werd in *Beowulf*. De regisseur heeft met Disney een deal voor twee projecten. Wat het tweede project wordt, is nog onduidelijk.De remake van *Alice in Wonderland* wordt in 2010 in de zalen verwacht. De cast is nog niet bekend.De regisseur van films als *Beetlejuice, Edward Scissorhands* en *Sleepy Hollow* is erg enthousiast over het project. *"Het is een echte klassieker en de beelden zijn zo surrealistisch. De verhalen zijn drugs voor kinderen. Ik denk dat het een interessante uitdaging is."*

Mickey is out

Kledinglijn *Donaldson,* gaat het Micky Mouse-logo, dat al sinds een kwarteeuw op hun kleding prijkt, in de nieuwe lente- en zomercollectie vervangen door een hond. Sinds 1983 tot op heden prijkte op iedere broek, trui, jas of rok het Disney-figuurtje. De nieuwe directie van het Belgische textielbedrijf ontkent formeel dat ze de hoge licentiekosten aan *Walt Disney,* goed voor plus-minus 2 miljoen euro per jaar, niet langer wil betalen. De heftige stijlbreuk zou volgens *Donaldson* wel te maken hebben met het feit dat Mickey symbool stond voor de American Dream. "*Die bestaat nu niet langer",* klinkt het. *"Vroeger was een reis naar Disneyland in Florida iets unieks, nu ligt Disneyland op anderhalf uur rijden van Brussel. In de jaren tachtig haalden we ons voordeel uit Mickey, nu niet meer."* Uit een gevoerd onderzoek blijkt dat de consument nog wel houdt van de Donaldson-collectie, maar uitgekeken is op de bekende muis op zijn garderobe. " *Kinderen houden van Mickey, maar eens ze twaalf zijn, willen ze hem liever niet meer op hun trui",* aldus Benoit Coquelet.

Annie Awards

Ratatouille, de animatiefilm van Pixar over een sjofele rat die topkok wil worden, is met 13 nominaties de topfavoriet voor de Annie Awards, zeg maar de Oscars voor animatiefilms. De animatiefilm van Sony Pictures *Surf's Up* sleepte 10 nominaties in de wacht, gevolgd door *Bee Movie* met vijf nominaties en *Persepolis* en *The Simpsons Movie* met elk vier nominaties. Alle vijf de films doen een gooi naar het beeldje van de

Rijkswijk

Binnenkort (1 & 2/03/08) wordt weer de Rijswijkse stripboekenbeurs gehouden. Wij zullen er ook zijn met een stand. Kom ons vooral opzoeken. De *Rijswijk Strip Publieksprijs* wordt ieder jaar uitgereikt op de Stripboekenbeurs aan een persoon of een organisatie die in het voorbije jaar verantwoordelijk was voor het meest opvallende stripnieuws of de meest opvallende prestatie op stripgebied. De afgelopen maanden kon er via de website (stripbeurs.com) iemand worden genomineerd voor de Publieksprijs. De vijf met de meeste nominaties dingen mee naar de *Rijswijk Strip Publieksprijs 2008*. Nog tot en met 21 februari 2008 kan iedereen zijn of haar stem uitbrengen op een van de genomineerden en zo bepalen wie de prijs op de Stripboekenbeurs in Rijswijk in ontvangst mag nemen. De prijsuitreiking zal op zaterdag 1 maart 2008 rond 12.00 uur plaatsvinden in Evenementenhal Rijswijk. *De Rijswijk Strip Publieksprijs* bestaat uit een wit metalen beeldje ontworpen door Studio R.E.Mind Creations. Dit zijn de nominaties, met motivatie van de organisatie : *1: Marc Verhaegen* met Michiel de Ruyter, voltreffer in het de Ruyter-jaar *2: Eddy Paape:* hij stond samen met Franquin, Will, Jije en Morris aan de basis van het succes van het weekblad *Robbedoes*. Hij werd bij het publiek bekend met strips zoals Jan Kordaat, Oom Wim, Flip Flink en later Luc Orièënt. *3: Romano Molenaar en Jorg de Vos:* voor het opnieuw vormgeven en inkleuren van het nieuwste Storm album. *4: Henk Kuijpers:* omdat hij er al meer dan twintig jaar in slaagt met Franka een zich nog steeds ontwikkelende strip van hoog niveau te maken. De vooronderzoeken die Henk doet voordat hij aan een nieuwe avontuur van Franka begint, vertalen zich in zijn tekeningen. Deze zijn zo gedetailleerd, dat ze een kunstwerk op zich zijn. *5: Uitgeverij Silvester:* In de afgelopen jaren heeft uitgever Silvio van der Loo een aantal sterke series ingekocht. Deze worden veelal in een mooie hardcover uitvoering uitgebracht, al dan niet met een luxe box wat ieders verzameling een mooi aanzien geeft. Stemmen kan nog via info@stripbeurs.com.

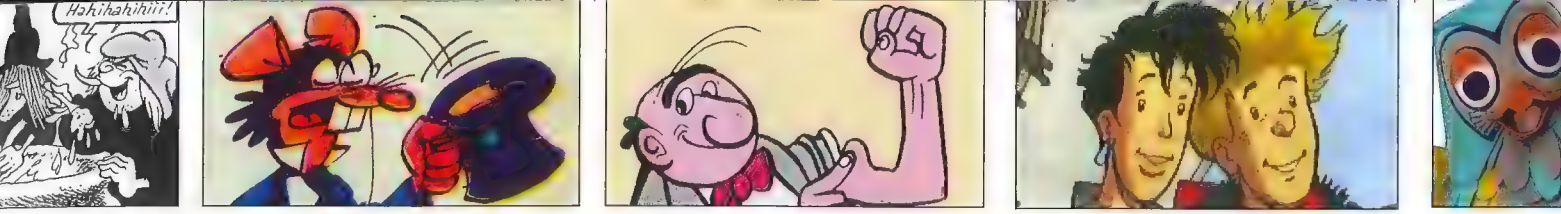

beste animatiefilm. De 35ste editie van de jaarlijkse Annie Awards vindt op 8 februari 2008 plaats in UCLA's Royce Hall in Westwood, Los Angeles.

Arcadia, jaar 11
Na de viering van tien jaar uitgeverij Arcadia denkt deze uitgever uiteraard nog niet aan stoppen. In hun elfde jaar gaan ze gewoon verder met het uitgeven van nooit eerder in album verschenen strips. 2008 heeft weer heel wat in petto. In maart 2008 verschijnt *De zaak Goldenmeyer,* een strip getekend door Berck over een rijk (arm) weesjongetje, Lowietje genaamd. Samen met zijn butler Jacob probeert hij steeds de snode plannen van tante Doortje te verijdelen. Mei 2008 brengt ons *Lachen is een kunst,* een creatie van tekenaar Hachel met als hoofdfiguur Benjamin, die voor het eerst verscheen in 1969 in het weekblad *Kuifje*. *In opdracht van de koning* kunnen we eind augustus verwachtten. Dit album bundelt een aantal kortverhalen van Mazel, bekend van *De Paparazzi* en *De Musketiers*. En als laatste maar daarom niet de minste *De koningsdetectives,* van tekenaar Tibet. Het wordt een weerzien met *De Ravottersclub,* waarvan eerder albums verschenen bij *Lombard*.

Jan, Duimpje, Dikzak en Kampioen, beleven weer verassende avonturen.

W. Wortelhuis
Bij Industrion, het actieve doe- en beleefmuseum in het Nederlandse Kerkrade, stapt de bezoeker van 29 november een reusachtig stripverhaal binnen. In het museum verrijst namelijk een echt striphuis, het huis van Willie Wortel, de enigszins warrige maar briljante uitvinder uit Duckstad. Via het huisje loopt de bezoeker de tentoonstelling *Willie Wortel-De uitvinder* binnen. In deze tentoonstelling staan uitvinden en uitvindingen centraal. Hoe gaat een uitvinder te werk, welke slimme technieken gebruikt hij daarbij, en welke bizarre, handige of gevaarlijke uitvindingen hebben mensen in de loop der tijden bedacht? De uitvindingen van Willie Wortel zijn vaak te fantastisch voor woorden. Wie zou er niet eens verliefdheidschocolade willen gebruiken, of zich willen laten teletransporteren? Helaas zullen de meeste ontdekkingen van Willie nooit werkelijkheid worden. Of toch wel? Willie Wortels in de dop gaan zelf aan de slag met experimenteren in de *Discovery Zone,* en komen misschien zo wel op een briljant idee. Industrion, Museumplein 2, 6461 MA Kerkrade. Info: industrion.nl of info@industrion.nl. Open van dinsdag t/m zondag van 11.00u tot 17.00u

Max Miller
Jong striptalent IJsbrand Oost werkt al een tijdje aan zijn Max Miller strip, maar wanneer verschijnt deze strip nu? *"Of 2008 de eerste Max Miller zal brengen betwijfel ik ten zeerste. Ik ben op zich al flink opgeschoten met tekenen, maar jij weet natuurlijk net zo goed dat er met lange verhalen geen droog brood te verdienen valt, dus teken ik de strip helemaal in mijn vrije tijd. Nadeel is dan dat het niet echt erg opschiet, zeker met mijn tekenstijl. En er moet nog veel getekend, geïnkt en gekleurd worden. Maar het verhaal komt er zeker en mijn doel is om aan het*

Merho's vergissing
Op donderdag 29/11/07 eindigde in *Het Belang van Limburg* de Kiekeboestrip *Het Boemerangeffect* met als afsluiter het hoogst ongebruikelijke strooknummer 92. Op vrijdag verscheen de aankondiging, en tot slot startte het nieuwe verhaal *Boek.BV* op 01/12/07. In dit verhaal geeft Merho een knipoog naar BV's die in tijden van de Boekenbeurs plots allemaal een boek hebben geschreven. Die knipoog zal als gebruikelijk 88 afleveringen tellen. *"Dat van die 92 afleveringen is te danken aan feestjaar 30 jaar Kiekeboe. Als ik ongeveer tweederde ver zit in het scenario, schrijf ik altijd de slotscèène. En ook de hele belangrijke scèène ervoor. Die waarin doorgaans de plot duidelijk wordt. Zo weet ik altijd hoe ik in precies 88 afleveringen naar het einde toe moet werken. Maar toen ik Het Boemerangeffect schreef, heb ik niet eens vooraf de eindscèènes uitgeschreven. Alles kwam plots samen: standbeeld, stripmuur, theatheradaptatie. Ineens stelde ik vast dat ik er niet zou komen met mijn klassieke 88 strooknummers. Een vergissing..."* Merho's nieuwste lijkt een typische Kiekeboe te worden. Zo eentje die vrolijk trends en actualiteit parodieert. Deze keer een Merho-spielerei bij de vaststelling dat de Antwerpse Boekenbeurs meer en meer een BV-show wordt : *"Marcel Kiekeboe wil ook een boek schrijven. Maar het raakt niet uitgegeven. Omdat hij niet bekend is, geen BV is".* (*Belang van Limburg* 01/12/07)

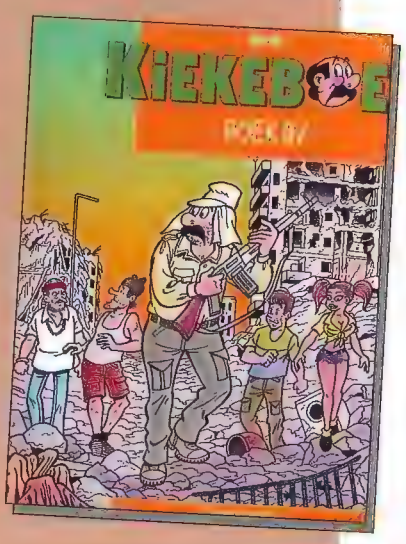

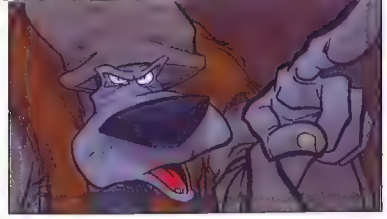

EEN BEHOUDEN VAART IN 2008

einde van 2008 het leeuwendeel van het verhaal afgerond te hebben! Als 'zoethoudertje' hierbij alvast de nieuwjaarskaart voor 2008, met een decor ontleend aan het verhaal."

Brusselse Mickeyscenarist

De Brusselse stripscenarist Alain De Kuyssche (61) werd door *Disney Hachette Press* in Parijs aangesteld om zes Mickey Mouse-avonturen te schrijven. Hij is de eerste Belg die zo'n eer te beurt valt. *"Mijn eerste verhaal, Het monster van Kerstmis verscheen op 10.000 exemplaren in de speciale kersteditie van het Disney-magazine Le journal de Mickey"* vertelt hij fier.
Stripliefhebbers kennen De Kuyssche als voormalig hoofdredacteur van het weekblad *Robbedoes* en als scenarist van enkele Alex-verhalen. Het idee van het kerstverhaal spookte al jaren door het hoofd van De Kuyssche. *"Maar ik had nooit de moed gehad om Disney erover aan te spreken tot ik een aantal weken geleden een ex-tekenaar van Le Journal de Mickey ontmoette in Brussel. Ik vertelde hem over mijn droom. Hij was meteen verkocht en stelde voor dat ik contact opnam met grote baas Jean-Luc Cochet. Ik stuurde hem een synopsis op en enkele dagen later werd ik naar Parijs geroepen waar ik een contract tekende voor zes verhalen."* In zijn eerste verhaal moest hij wel enkele aanpassingen doorvoeren. *Sommige gags waren te on-Disney. Zo liet ik Goofy in een brievenbus vliegen , waardoor hij enkele seconden zo plat als een vijg is. Kan niet, vond Disney, het moet een beetje realistisch blijven. Als kers op de taart kreeg ik te horen dat mijn verhaal met kerst 2008 ook in de Scandinavische en in de Italiaanse versie van Le journal de Mickey zal verschijnen. Niet in de VS, want daar zijn ze gestopt met het uitgeven van nieuwe Mickey-verhalen in stripvorm.* Nog een exemplaar in handen krijgen van dit kerstnummer wordt geen sinecure, de verkoop ervan stopte op vier januari 2008.

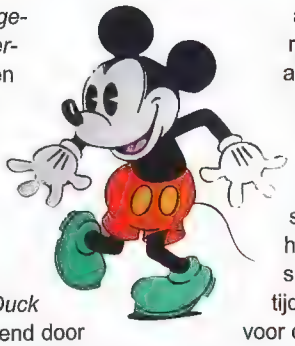

Ducknieuws

De cover van de *Donald Duck* nr. 48 is bedacht en getekend door een nieuw en jong talent : de 17-jarige Henrieke Goorhuis. Ze is al een paar jaar actief op diverse fora, waar ze al regelmatig tekeningen plaatste. De achtergrond is weer van Michel Nadorp, die haar eerste versie verbeterd heeft. Henrieke is van plan om in de toekomst meer te gaan tekenen voor Disney. Frank Jonker schrijft geen scenario's meer voor het meisjesblad *Tina*. Hij schrijft nu succesvol voor het blad *Penny*. Het tijdschrift *Duck Out* is genomineerd voor de *Bruna PublieksPrijs 2008*, het beste nieuwe tijdschrift van Nederland. Het magazine bevat verhalen van verschillende

Bob Evers blog

Sinds 6 december 2007 is er een weblog, waarop de ontwikkelingen rond de Bob Evers strip te volgen zijn. Of zoals je in het welkomstwoord leest : de plek waarop je kunt lezen hoe het er met de strip voor staat. Op deze blog komen allerlei Bob Evers-schetsjes, halve inktingen, maffe documentatie en scenariodingetjes te staan. Ook de Bob Evers-prentjes, kerstkaarten en reclamedingen, komen erop.
En verder informatie over signeersessies en beursbezoeken en over verschijningsdata van de nieuwe albums. En natuurlijk ook allerlei ander werk van de makers van de Bob Evers strip. Met andere woorden 'the place to be' voor de echte Bob Evers stripfijnproever.
Kijk snel op debobeversstrip.blogspot.com

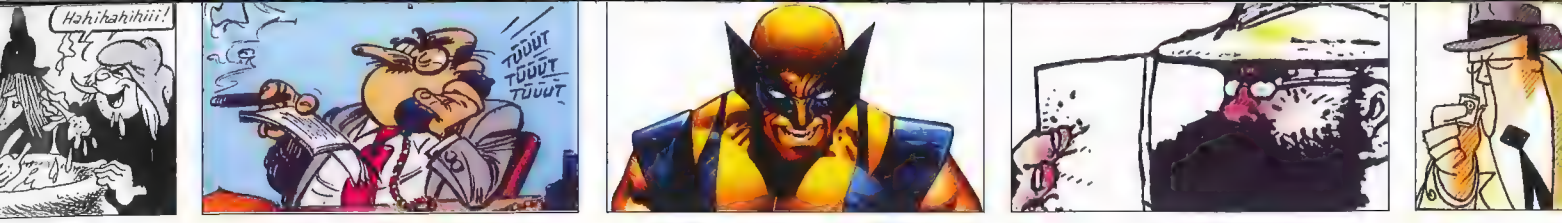

Disney-figuren over voetbal en er zijn artikelen en interviews te vinden over bekende voetballers. Het tijdschrift, waarvan nummer 4 nu in de winkel ligt, is een samenwerking tussen *Donald Duck* en *Sportweek*. De *PublieksPrijs* is een initiatief van Bruna en Aldipress dat dient ter ondersteuning van nieuw verschenen tijdschriften.

Elfstedenstunt

In december 07 verscheen *De Elfstedenstunt,* het 298ste album van Suske en Wiske. In het nieuwe avontuur schaatsen Suske & Wiske de Elfstedentocht. Ze proberen daardoor Frisia te bevrijden. Frisia wordt gevangen gehouden door Frostia, de winterheks, die niet wil dat het lente wordt. Op 11 december 07 werd het album feestelijk gepresenteerd in het Provinciehuis van Friesland te Leeuwarden. Naast vertegenwoordigers van Studio Vandersteen, de erven van Vandersteen en *Standaard Uitgeverij* was er veel pers aanwezig. Ook de speciale Friese editie *De Alvestedestunt* werd hier voor het eerst gepresenteerd. Het eerste album werd overhandigd aan Ed Nijpels, commissaris van de Koningin voor de provincie Friesland. *"Ik hoop maar dat de ijsmachine van professor Barabas werkt",* luidde zijn laconieke reactie. Nijpels was dolgelukkig met het nieuwe exemplaar. *"Ik heb 180 Suske & Wiskes, alle Lucky Luckes en alle Kuifjes. Mijn hart klopt bij een nieuwe Suske & Wiske sneller."* Het album is voor de Nederlandse provincie Friesland meteen voldoende reden om voortaan aan iedere nieuwe inwoner van de provincie een gratis stripalbum te geven. De strip met de titel *De Alvestêdenstunt* is de vierde Friese Suske & Wiske. Ondertussen kunnen de Suske en Wiske-fans al uitkijken naar juni 2008. Dan verschijnt *De dansende dozen,* het 300ste album.Volgens *Standaard Uitgeverij* zal dit jubileumalbum in het teken staan van het Atomium te Brussel. *Standaard* kondigde in Leeuwarden aan, waarschijnlijk in januari het 200 miljoenste exemplaar van de populaire stripserie te verkopen.

Joodse stripgeschiedenis

Het Joods Historisch Museum, Nieuwe Amstelstraat 1, in Amsterdam organiseert van 7 maart tot en met 8 juni 2008 een tentoonstelling over stripverhalen en beeldromans van joodse stripkunstenaars. De expositie *Superhelden en sjlemielen* toont de manier waarop herinneringen aan het joodse verleden worden opgehaald in de stripkunst. Iedereen kent Superman, de creatie van de joodse Joe Shuster en Jerry Siegel uit 1938. In deze tentoonstelling krijgt Superman gezelschap van een bonte stoet van stripfiguren uit de periode van ca.1900 tot nu, gemaakt door joodse striptekenaars en auteurs van beeldromans, afkomstig uit de Verenigde Staten, Europa en Israëël. Aan de hand van originele tekeningen, gedrukte werken en filmmateriaal van veertig vooraanstaande stripkunstenaars is te zien hoe de omgang met het joodse verleden in beeld wordt gebracht in stripverhalen en grafische romans. Een belangrijk deel van de expositie is gewijd

Het is hier een leerhuis, meneer. Of u blijft om met ons te bidden, of u gaat ergens anders over oorlog praten.
Maar...
Sjalom, meneer!

Quo vadis, Robbedoes?

Op zijn blog fabricetarrin.com/blog duikt Fabrice Tarrin regelmatig op met de trekken van een lemuur (een nachtdier met grote ogen). Nu *Het graf van de Rommelgems* is verschenen, de versie van Robbedoes die hij samen met Yann heeft uitgewerkt in de reeks *Een avontuur van R&K door.....* , heeft de auteur meer dan stof genoeg om zijn site te vullen. Zo heeft Tarrin op zijn blog het artikel gepubliceerd dat Pierre Vavasseur in *Le Parisien* schreef over het album. In dit artikel brengt Yann openlijk kritiek uit op de modernisering van Robbedoes die werd ingeluid door Tome en Janry en met name zoals die naar voren komt uit de albums van Jean David Morvan en Joséé Luis Munuera. "*Robbedoes is zichzelf niet meer*", aldus Yann in *Le Parisien." Robbedoes met een gsm? Dat is toch onzin. Moderniseren om te moderniseren is absurd. We moeten de ietwat naïeve toon van de jaren '50 terugvinden."* Dat deze woorden uit de mond van Yann komen, is toch wel verrassend. De auteur van de helige-huisjes-slopers *De Onnoembaren* heeft het scenario voor het 50e album van de reeks nota bene samen met Morvan geschreven. Het werd een tijdlang geweigerd door Dupuis, als een symbolische verdrijving van het duo Morvan/Munuera uit Robbedoes. Het script schijnt nu echter wel in de smaak te vallen voor een nieuw album of voor een album buiten reeks. We zijn benieuwd wat er Robbedoes nog allemaal te wachten staat. Intussen is het alvast duidelijk dat de gedaanteverandering van Robbedoes heel wat meningsverschillen uitlokt tussen schrijvers en de lezers.

aan het werk van Will Eisner. Met *A contract with God* is Eisner de eerste die zijn herinnering aan de joodse geschiedenis uitwerkt in een beeldroman. Hij houdt zich vooral bezig met de cultuur en levenswijze van joodse immigranten in de Amerikaanse maatschappij. Het model van de beeldroman over de sjoa is *Maus* van Art Spiegelman. In navolging hiervan ontstonden ontroerende werken over herinneringen hieraan uit de tweede hand, maar ook over de generatiekloof en de misverstanden tussen overlevenden en hun kinderen. Het laatste deel van de expositie is gewijd aan moderne Europese strips die zich bezighouden met de joodse geschiedenis, met als belangrijke figuur *De kat van de rabbijn* van Joan Sfarr. Meer info op www.jhm.nl of tel +31 (020) 5310310 of info@jhm.nl. Open elke dag van 11.00 tot 17.00 uur (ook 25 en 26 december), elke donderdag van 11.00 tot 21.00 uur.

David B

Onlangs verscheen bij uitgeverij *Oog & Blik* het tweede, en afsluitende deel van *Vallende ziekte.* In deze albums heeft auteur David B (48) het over zijn jeugd die compleet overschaduwd werd door de ziekte van zijn broer. De vallende ziekte. Een ernstige zaak als epilepsie associeer je misschien niet met een medium als het stripverhaal, maar het leverde wel een meesterwerk op. In feite heet B. voluit Pierre-Françcois Beauchard, maar door een sluipend meningsverschil met zijn grootvader besliste hij dat hij voortaan met zijn derde doopnaam wilde aangesproken worden. Twaalf was hij toen. Een opmerkelijke daad van revolte. *"Mijn grootvader had*

Tijdens zijn aanvallen raakt hij steeds vaker gewond.
Vooral aanvallen op de trap zijn ernstig.
Vanavond is hij met zijn hoofd tegen de verwarming gevallen.
Een stuk van zijn oor hangt los. Hij is weer bij bewustzijn, maar het bloed blijft stromen.

uitgesproken extreemrechtse meningen. Toen ik geboren werd, wilde mijn moeder mij trouwens David noemen. Dat mocht niet van hem. Omdat het een Joodse voornaam is. Zo werd mijn naam een samentrekking van die van mijn grootvaders. En dus heb ik mezelf David gedoopt". David B voelde zich ook anders. "*Mijn jeugd was anders dan die van mijn kameraadjes in de klas. Zij gingen 's zomers naar een vakantiekolonie, ik zat in een macrobiotisch kamp. Zij gingen naar een dokter, wij naar een radioloog. Door de ziekte van mijn broer werd mijn familie gaandeweg in een compleet ander universum geslingerd. Die van de alternatieve geneeskunde. Want er was niets aan te doen, aan de epilepsie van Jean Christophe."* David B heeft jaren rondgelopen om het verhaal van zijn jeugd en zijn broer te vertellen. "*Ik heb er mij lang niet klaar voor gevoeld omdat het verhaal nog niet rijp was. Pas toen ik mee L'Association oprichtte had ik het idee dat ik stilaan kon beginnen. Een commerciële uitgever zou me ten andere nooit die kans gegeven hebben. En kijk, het is nu al uit in twaalf talen. Hiermee heb ik mijn jeugdjaren van mij kunnen aftekenen. Een bevrijding, ja."* (*Belang van Limburg*, Magazine 142)

Suikerklontjes

Filmstudio Warner Bros, de filmstudio achter de *Looney Tunes*- tekenfilmpjes en *Batman* is gamestudio's aan het overnemen met de bedoeling om een belangrijke naam te worden in de spellenindustrie. Games kunnen daardoor gelijktijdig met de films worden gemaakt, en het bedrijf kan tanende inkomsten uit cinemabezoek goedmaken *** In augustus 2008 gaat *uitgeverij L* het eerste deel van ***Ode aan Kirihito*** (*Hondenlevens*) van Tezuka uitgeven. Oorspronkelijke titel van de serie, logischerwijs, *Ode to Kirihito.* Het tweede en tevens slotdeel van *Ode aan Kirihito* verschijnt in oktober 2008 *** De vanuit Sint-Martens-Latem opererende **Stef**, het pseudoniem van Stefaan Provijn, wordt de huiscartoonist van het *Europees Cartoon Centrum* (ECC). In 2008 zal hij het hele jaar door de gebeurtenissen in het ECC en bij uitbreiding in de ganse cartoonwereld op de voet volgen en wat hij onthoudt op een eigenzinnige manier in beeld brengen. Provijns bekendheid is internationaal; ondermeer in 2004 werd hij speciale prijswinnaar van de Turkse wedstrijd *Turkey facing Europe* en in 2007 won hij op het Internationaal Cartoonfestival van Knokke-Heist de Prijs van het Publiek *** Eerst Michiel de Ruyter, nu *De Vliegende Hollander.* Wordt het voor **Marc Verhaegen** niet eens tijd om een Belgische held voor het voetlicht te brengen? *'Ja'*, stelt Marc. '*We zijn bezig met een verhaal over een dappere Belg uit de Tweede Wereldoorlog. De synopsis is af, maar we hebben nog geen groen licht, dus ik vertel nog niet over wie het gaat."* *** Na de reeks, de film en de strip, nu ook het spel, ***The Simpsons game***. De family krijgt op een mooie dag de krachten van een superheld en mag de wereld redden. Het spel is even puntig als de reeks, en een absolute must voor de fans *** Fans van **Agent 327** kunnen nu terecht voor alle weetjes over deze super geheim agent op agent327.nl. Maak hier kennis met de officiële website van het geweten van Nederland***

Met medewerking van Wallie Hakkens Alex Benoit, Huysmans Jeannine, Joop Schreurs, stripelmagazine.be gobelijn.be & hbl.be

Ook een leuk item gevonden, stuur het als de bliksem naar Koffieklets, Van der Nootstraat 42, 3012 Leuven of e-mail: willem_gay@hotmail.com

TIJD VOOR...

HET ABC VAN DE STRIP

door DANY Goscinski

"O NEE, NIET ALWEER VANDERSTEEN! HEBBEN JULLIE NIKS ANDERS?"

U VRAAGT, WIJ DRAAIEN. DEZE MAAND:

DE "B" VAN

~~BLAUWE REEKS~~

~~BOB ET BOBETTE~~

BLAKE & MORTIMER.

Kapitein, een zekere kolonel Kilroy vraagt om een onderhoud.
?
"Kilro", niet Kilroy!
The devil... Waar ken ik dat gezicht van?
Gegroet, kapitein Blake.
Nee, hij is het niet. Olrik draagt geen monocle.

By Jove! Een brief van mijn aartsvijand! En als het nu eens een valstrik was?
Een geheime gang! Een valstrik, of... ?
Heavens, wat een vreemd voorwerp! Zou het een valstrik zijn?
JA, DAT VRAAG IK ME OOK AF!
DE VALSTRIK

BLAKE EN MORTIMERS RECENTSTE AVONTUREN KOMEN TOT STAND DANKZIJ ENKELE ZEER TALENTVOLLE HEDENDAAGSE STRIPMAKERS.

"EEN GOED IDEE", ZEGGEN WIJ!

HOE JAMMER DAT WE DE VOLGENDE TEAMS WEL-LICHT NOOIT EEN BLAKE & MORTIMER ALBUM ZULLEN ZIEN MAKEN:

ZOALS ALLE ICONEN ZIJN FRANCIS EN PHILIP EEN REGELMATIG DOELWIT VAN PARODIEERDERS.

"HEILIG-SCHENNIS", ZEGGEN WIJ!

COLLECTIE FENIX

2007

De reeks is compleet ...

42 : Kari Lente, De geheimzinnige sneeuwman
43 : Kari Lente, Operatie Olifant
44 : Dag en Heidi, De zilveren sleutel
45 : Jan Heibel, Koning schaak
46 : Ken Krom, 1000$ voor agent 000!
47 : Simon de Danser, De vijvers van Xiballa
48 : Thomas Pips, De groene sleutel
49 : Arendsklauw, Het verraad van Grijze Eland
50 : De grappen van Lambik 8
51 : Nieuwe avonturen van Gommaar en Balthazar

ALBUM 50!

UITVERKOCHT!

Album 51...

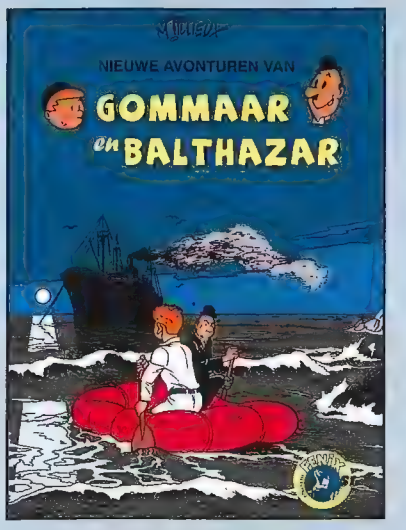

IN KLEUR!

2008

... en we gaan onverdroten verder!

Het eerste album van de reeks 2008 rolde al van de persen en wordt momenteel verdeeld. Het is deel 5 in onze reeks "De verdwenen Bessy's", met de laatste verhalen die Willy Vandersteen zelf nog schreef. En dat is ook weer duidelijk te merken in deze dramatische thriller waarin veel dorst geleden wordt.

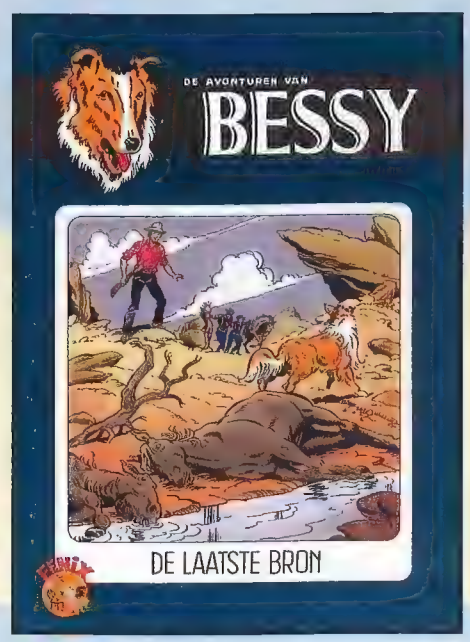

Oud-Studio Bessytekenaar Walter Laureysen verzorgde de cover van dit album. Op 1 en 2 maart kun je niet alleen het album afhalen in Rijswijk, je kan het ook laten signeren : Walter zal aanwezig zijn aan onze stand. Een buitenkans, maar alleen voor wie vooraf intekende, het album is reeds uitverkocht.

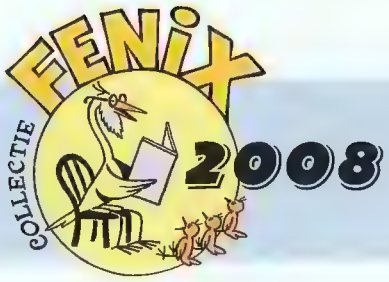

Lijst van de intekenaars

Wie zijn naam hier aantreft, is alvast zeker van een exemplaar van elk album uit de Collectie Fenix 2008. De anderen kunnen we niet helpen, want de reeks is uitverkocht.

ALAERTS J
ANDRIES H
ANDRIES R
ANTHONIS L
ANTONI T
ARNOU L
ASSELBERG R
BACKX S
BAEKEN E
BATSLE D
BECKERS W
BEERNAERTS B
BEKE P
BERGHOEF H.
BERT P
BEVERS R
BIERTEN M
BIESMANS D
BIJMAN H
BLONDEL L
BKH BONTE
BOERLAND J.
BOGAERT J
BOGAERT M
BOGAERTS H
BOLLEN K
BONNE B
BONNE S
BONTE P
BOONE G
BOOT C.
BOSMAN R
BOSMANS A
BOSMANS F
BOSTYN J
BOUCKAERT E
BRANS M
BRASSEUR B
BRUSTEN G
BRUYLANTS S
BUSSCHOTS P
BUVENS K
CAES
CAMBRE L
CAPIAU C
CARELS D
CEULEMANS G
CHRISTENS O
CHRISTIAENS P
CLAESSEN R
CLUDTS W
COGGE
COLLEE A
COMYN F
CONINX L
CONSTANDT M
CORSTIAANS P
COUNE D
COUSSEE F
CROMMELINCK
CUPPEN H.
DAMEN A
DASCHOT J
DEBACKER J
DEBAUW P
DEBELDER P
DEBLOCK J
DEBOITSELIER M
DEBONT K
DEBONT P
DEBRUCKER H
DECADT R
DECLEIR R
DECLEYRE T
DECOCK H
DECONINCK L
DEDECKER E
DEDECKER J
DEGLINNE D
DEGRAEVE R
DEGROOF W
DEGROOF Y
DEGUSSEME
DEHOOGEN R
DEKEYE F
DEKEYSER C
DEKLERCK Y
DEKRUIJF T.
DELAMANE J
DELEENHEIR S&W
DELEEUW H
DELINT M
DELOECKER J-P
DEMAITRE B
DEMEESTER P
DEMEULENAER N
DEMUNTER M
DEMUYTER J
DENEF L
DENHARTOG L
DENHOUTER R
DENYS P
DEPAEMELAERE E
DEPAUW Y
DEPREZ X
DEROECK F
DEROECK P
DEROO S
DEROOSE
DEROP M
DERORE L
DERYCK D
DESCHEEMAEKER G
DESCHRIJVER A
DESMEDT J
DESMEDT T
DESMEDT W
DESTICKERE M
DEVADDER R
DEVETTERE E
DEVITS J
DEVOS
DEWAARD L
DEWAEGENAERE A
DEWAELE P
DEWIT C
DEWOLF JM
DEWREE S
DICKSCHEN R
DIRKX L
DOCKX H
DOOLAEGE K
DOOLHOF P.
DRUYTS E
DURON W
DUSSEL H
EECKHOUT W
EIKENDAL H.C.
FAESSEN P
FELIERS
FELIX F
FOCKE D
FORSSMAN A
FRANCOIS P
FUIJK R.
GARRE R
GAY W
GEERAERTS A
GEUKENS J
GEVAERT H
GEYS M
GEYSEN S
GONDRY D
GOOSSENS F
GOOSSENS L
GREVEN J
GRUYS R
GRYMONPRE F
GUNS F
HACQUAERT M
HAEGEMAN J
HAEMS L
HAENEN K
HAST H
HAVEN L
HECTORS J
HENDRIKS T
HOEBANCKX M
HOFFBAUER F
HOLLANTS M
HOOGENDIJK M.
HOSKENS J
HOUTPUT D
HUFKENS P
HUYGE H
HUYSMANS J
IMBRECHTS E
ISERBYT J
JACOBS L
JANSSEN E&E
JANSSEN F
JANSSEN L
JANSSENS D
JANSSENS P
JENNEKENS W
JONGENEELEN R
JONKER F
KEIMES J-L
KEMPS F
KERCKHOFS M
KERREMANS Y
KOLKMAN A.E.
KOOPMAN H.C.
KOOPMAN K
KOOPMANS F
KOX P
KRIECKEMANS L
KRIEGER H
KUMPS S
LAENEN J
LAGA K
LALOY G
LAMBRECHTS A
LANDUYT G
LAUWERS P
LEBON J
LEEMANS H
LEEMANS JM
LEFEVRE P
LEGEIN J-P
LEMBRECHTS W
LENAARS
LENAERTS W
LERNO E
LEZY M
LEZY S
LOIX J
LOOS H
LYCKE N
MAECKELBERGHE T
MAES G
MALLANT M
MARIVOET
MARTENS T
MATTHIJS P
MATTHYS E
MEEDENDORP T. J.
MEERS L
MEEUS M
MERKEN N
MERTENS E
MESTDAG L
MEULEMANS W
MEURIS C
MISSIAEN D
MOESKOPS R.
MOL P
MOONS E
MOUTON C
MOUVET P
MUCHEZ J
MUYSHONDT J
NAN M.
NAUWELAERTS J
NEUTELEERS R
NEVE F
NEYTS H
NIEUBORG B
NIJHOF E
NOBEN J
ONLAND L
ONS S
PARIJS H
PAUWELS M
PEES E
PEETERS W
PEPERSTRAETE J
PIETERS Y
PIOT G
POELMANS P
POLLENTIER S
POORTMANS W
QUESTIER D
RAHIER B
REICHENBACH P
REYNAERT J
RIJCKMANS F
RIJLAARSDAM R
ROELANDTS R
ROGIERS Y
RONSSE G
RYCKEBUSCH P
SAELEN A
SANDERS M
SCHNEIDER P
SCHOETERS J
SCHOKAERT H
SCHREURS J
SCHUT W.H.
SCHUTTYSER C
SEGERS P
SELS M
SEMPELS R
SILVERANS E
SIX D
SMEDTS F
SMITS J
SMITS P
STEGEN N
STERCKX J
STIGTER T.W.
STRUYF J
STUBBE R
SWINKELS R.
SZAPINSKY R
TEMMING T
TERWIJN F.
THOMA I
THYS P
TIESTERS M
TROCH F
TURKENBURG L
ULIN R
VAES R
VAESSEN P
VANASSCHE R
VANBASTELAERE L
VANBENEDEN E
VANBEVERSLUYS G
VANBOST M
VANCALSTER W
VANCAMP W
VANCUTSEM J
VANDAMME P
VANDAMME R
VANDECAVEY L
VANDELAER A
VANDELM E
VANDENACKER P
VANDENBOOM H
VANDENBOSSCHE K
VANDENBREMT D
VANDENBROECK
VANDENBROECK PETER
VANDENBULCKE F
VANDENEEDE - SATERDAG
VANDENEEDE J
VANDENHOGEN H
VANDERGIESSEN C
VANDERGUCHT M
VANDERKERKEN E
VANDERPER F
VANDERPER T
VANDERSLYCKEN L
VANDERWALLE J
VANDERWEEGEN C
VANDESANDE E
VANDESCHANS P
VANDESSEL J
VANDEVEIRE I
VANDEVELDE M
VANDEVEN J
VANDEVEN K
VANDONINCK W
VANDOORSLAER M
VANDYCK W
VANDYCKE R
VANEYCK R
VANGANSBEKE F
VANGEIT P
VANGHELUWE G
VANGYSEGEM W
VANHAM A
VANHARTSKAMP M
VANHERCK G
VANHERP B
VANHILEGHEM R
VANHOOFSTAT T
VANHOOREN D
VANHOOYDONCK P
VANHOVE E
VANHOVE J
VANKEYMEULEN P
VANKONNEGEM F
VANLIER T
VANLIMBERGEN R
VANLINT M
VANLOON R
VANMARCKE L
VANMEENEN M
VANMELKEBEKE P
VANMOL A
VANNIEUWENHOVE J
VANNIEUWENHUYSE S
VANOPSTAL L
VANOPSTAL P
VANOS A
VANOYEN E
VANPACHTENBEKE D
VANRANSBEECK J
VANSNICK J
VANSPRINGEL F
VANSTEENBRUGGE C
VANSTEENBRUGGE P
VANSTIPHOUT B
VANSTRALEN R.
VANTORRE J-P
VANTYGHEM
VANVAERENBERGH P
VANWEEHAEGHE X
VANWYNGAERDEN J-P
VERACHTERT L
VERBORGT K
VERBRUGGEN S
VERBRUGGHEN A
VERELST K
VERHAEGEN E
VERHAERT G
VERHEYEN T
VERJANS JM
VERMAELE P
VERMEIRE W
VERMEULEN R
VERMEYLEN W
VERNIMMEN T
VERSTREPEN W
VERVOORT D
VETS F
VINCKIER K
VINDEVOGEL L
VISSERS B
VLOEBERGHS E
VOET L
VONCK J-P
WEEVERS H
WILLEMS R
WITTESAELE W
WOLTERS C
WUYTS J

Van oud naar nieuw... 2008!

Een paar jaar geleden zag het er met de opkomst van de nieuwe media naar uit, dat de mooie traditie van échte kerst- en nieuwjaarskaartjes een stille dood zou sterven. Tot onze oprechte verbazing kwam een grote baas van de post eind 2007 op televisie vertellen, dat kaartjes sturen opnieuw in de lift zat! En inderdaad, er wordt wel veel per e-mail verzonden, maar de stroom kleurrijke kaartjes neemt toe... gelukkig maar voor ons, papierminnaars.

WIJ VONDEN DEZE VREEMDELING IN JE RUIMTE, MR. SPOCK!
GROA!
HIJ BEWEERT EEN GEHEIME BOODSCHAP BIJ ZICH TE HEBBEN!
HIJ HEEFT DE OREN VAN EEN VULCAN EN DE SLAGTAND VAN... MAT IK HEY KIET VEET!
2008
HIER MET MAT SPELLETJE!

Kaartjes van de Toonderstichting (Phiny Dick), Luc Morjaeu, Simone Mau, Joeri Delamane (Cromheecke), Herwig Plateau (Marc Verhaegen), Geert Olieux (Sper de Kerst!), Willy Geets, Jac Moonen, JP De Cuyper (hommage aan Hergé), Stéphane Van Osselt (Marc Verhaegen), Henk Kuijpers, Jos Alaerts (Steve Van Bael), en Hec Leemans viert 10 jaar FC Kampioenen.

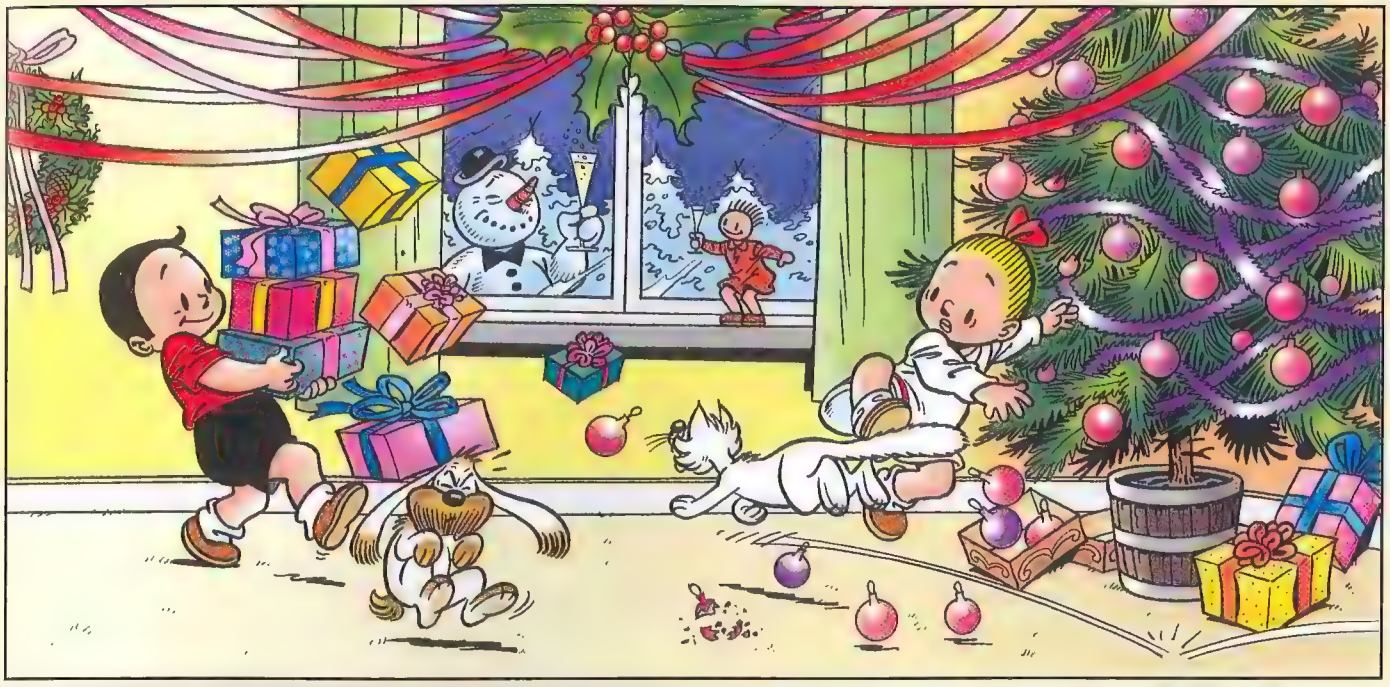

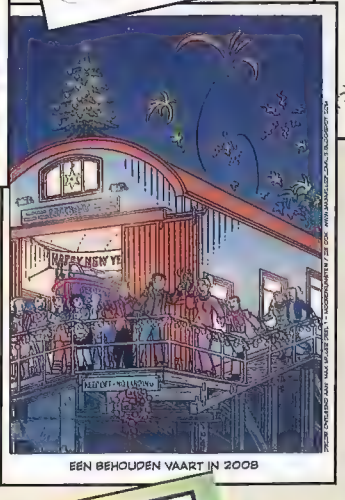

Kaartjes van Jeff Broeckx&Ingrid, Merho, Divanty, 't Vlaams Stripcentrum (Steven de Rie), Michel Kempeneers (Jef Nys), JP Glineur (hommage aan Jean-Pol), Ijsbrand Oost, Bart Persoons (Reinhart), Hans van Oudenaarden en Frank Jonker, en Geo met de Romeinse tweeling. Met dank aan iedereen die ons op welke wijze dan ook zijn of haar wensen overmaakte (en moed insprak voor een nieuwe jaargang), met uiteraard een extra vermelding voor de echte kaartjes.

97 07
10 jaar vzw Arcadia
5 nieuwe albums van o.a.
Aidans, Benn, Follet & Malik
VRAAG ONS INFOKRANTJE EN TEKEN NU REEDS IN
ARCADIA VZW
ROZENLAAN 12
B 3128 TREMELO-BAAL
INFO • TEL 0473 85 96 55
INFO@ARCADIASTRIPS.BE • WWW.ARCADIASTRIPS.BE

Stripwinkel
HET „B"-GEVAAR

ERIK
DENEYER
Greepstraat 15
1000 Brussel
Open
maandag tot zaterdag
van 10u30 tot 19u.
tel/fax: 02/513.14.86

HET BESLOTEN LAND

STRIPS-COMICS-COOL MEDIA
Parijsstraat 16 Leuven
016-225840
info@hbl.be
www.hbl.be

ZOEKERTJESPAGINA

GEZOCHT

TinTin en Amerique : onlangs vond ik een sixième mille, in zeer redelijke staat echter: helaas niet compleet. Wie heeft een andere, eveneens niet complete voor mij dan wel de mij ontbrekende onderdelen? Het mag ook gerust één van de onderdelen zijn mocht u niet alle zaken hebben. U zou er mij een groot plezier mee doen. Bij mijn exemplaar ontbreken verschillende pagina's. Voor een omschrijving (de pagina's zijn ongenummerd) en om misverstanden te voorkomen, gelieve een mailtje te sturen. Loek Donders
T: 0031-(0)413-342009 donders.l@home.nl (154)

Weekbladen : wie kan mij helpen mijn verzameling te vervolledigen. Zoek nog steeds ontbrekende stukken van : Ohee - Ons Volkske (albums) - Robbedoes (albums) - Microverhalen (niet geplooid) - Kapoentje (klein-, groot- en andere albums). Ook alles wat met uitgeverij "Het Volk" door de jaren heen te maken heeft gehad (kapitein Rob, Nero, Jommeke enz...). Daar mijn manco-lijsten publiceren te complex is, zou het leuk zijn, indien u denkt iets te kunnen aanbieden, mij te contacteren via e-mail met vermelding wat u heeft en wat uw voorwaarden zijn.
didier.gondry@skynet.be (154)

FENIX-collectie : nr.5 John Flanders,De Straat der 7 Duivels, nr.6 Nonkel Zigomar, Snoe en Snolleke, De Spaa-motor
geert.ollieuz@skynet.be Tf.059/80.63.64 (154)

Eerste drukken : ik zoek eerste drukken van de eerste Suske en Wiske en Nero's zoals Rikki, Amoras, Matsuoka, Beo, De erfenis van Nero enz..zowel erg mooie alsook te restaureren exemplaren. Dirk Claesen
tel 0477 204846 claesen.dirk@pandora.be (154)

Christelijk Nederland : Zoek contact met een strip-verzamelaar uit Nederland die vertrouwd is met de christelijke strip in Nederland (heiligenlevens, bijbelverhalen, e.a.).
Jozef Peeters lobergen@skynet.be (153)

Robbedoes : Ik zoek microverhalen uit het Robbedoes weekblad nummers, 1107 + 1303 + 1368 + 1376 + 1385 + 1392 (zijn er 2) + 1397 + 1398 + 1405 + 1408 + 1459 (zijn er 2) + 1524 + 1528 + 1531 + 2438 + 2594. Mogen gewoon losse microverhalen zijn maar nog NIET gevouwen tot een boekje, mag ook in een volledig nummer zitten. Ook zoek ik nog verschillende extra nummers (Paasnummer , Vakantienummer , Kerstnummer enz .....)
Ik zoek ook Robbedoes bundelingen 39 + 40 + 42 + 49 + 51 + 53 +59 + 64 , rug moet wel aanwezig zijn en binnenin VOLLEDIG.
Frank.guns1@telenet.be, 0477/955507 (153)

Fenix : zoek volgende nummers van Fenixcollectie
1 - 2 - 3 - 4 - 5 - 8 - 9 - 10 - 11 - 12 - 13 - 14 - 16 - 18 - 20 - 24
0475.708.794, jan.hectors@skynet.be (153)

Peter de Smet : een aantal originele pagina's van zijn strip Joris P.K., ten behoeve van een eventuele boekuitgave. Gezocht worden nog platen uit *De vloek der goden* en *Joris P.K. en de Nutten.* Mogelijk zijn deze platen in privébezit van een of meer verzamelaars. Zie ook: www.t-k-p.nl
Theo Keijzer info@t-k-p.nl (151)

Margriet van 1/6/1963, Vrij Nederland van 13/04/1968, De Waarheid van 24/12/1969, Hitweek van 4/12/1969, Sjors 1969 nr. 24 (= reclamenummer), Pep 1974 nr. 21a (= reclamenummer + of - Peptoe), tevens de prentbriefkaart uit Pep 39 (1975), Tina van 21/06/1969 (+ single), Panorama 32 (1975), Lucky Luke Vitella Flexi-Pups; LL pistool trekkend & Dalton met boei, Stripschrift nr. 1 & 68/69 (+ bijlage!), Striprofiel 1973 (1), 1974 (2-6, 8), 1975 (10)
Rik Lok-h.h.lok@hetnet.nl 0031(0)628341849 (151)

Voyage to the bottom of the sea : vis op het droge, Bewoonde diepzee eiland ; Minitoe 1980 nr 10, 1987 14-17-18-19-20-24-25, 1988-2-3-24-25-26-27-35-36-44. Geef goede prijs
Hendrik (0032) (0)496/100663 (154)

Vlaamse Filmkes : nummers onder de 615; **Suske&Wiske** tweekleuren in mooie staat: *De ringelingschat, De geverniste zeerovers, De duistere diamant* ; **Tintin** oude zwart-wit of kleuralbums tot 1946, ruilen mogelijk ; **'t Kapoentje** 1948 : 23,25,26, 27,29,30,31,33 t/m 41,43,44,45,51, 52; 1949 : 1-21, 38,39,41,42,44 t/m 50; **PEP** 1963: 1,2 - 1965: 4,28,49 ; **Robbedoes** met micro's 1145/1155/1156/1157/1159/1160/1161/1162/1163/1664/1171 ;1216/1238/1239/1251/1255/1270/1271/1275/1342/1343/1344/1345/1351/1352/1353/1362/13181/1382/1394/1397/1403/1404/1406/1408/1409/1410/1413/1414/1415/1416/1417/1418/1419/1420/1421/1422/1423/1424/1425/1426/1427/1428/1429/1430/1431/1432/1433/1434/1435/1436/1437/1438/1439/1440/1441/1442/1443/1444/1445/1446 ; Extra bijlagen: 1368 (+de plakplaatjes) ; 1459 (+Jaap), 1496 (+ballon), 1577 (+Poster Marsu - bestaat die?), 1601 (+Kerstbol), 1616 (+Poster Buck),1653 (+Film Jaap), 1756 (+Poster Ruimte) ; **Kuifje** losse nrs. 2° jaar nr17 ; 7° jaar nr 33,34,35,37,39,45 ; 12°(1957) nr 50,51,52 ; 14° nr24 ; 16° nr 22,27 ; 21° nr7 ; 24°nr 6
Patrick Vranken brabant.strip@worldonline.be

AANGEBODEN

Kuifje-literatuur: Chronologie d'une oeuvre, tome 1 van Goddin (gloednieuw, nog ingeseald!) ; Geo, Tintin grand voyeur du siècle ; Science & Vie (Tintin chez les savants) ; National Geographic (over Kuifje) ; Hergé-correspondance; Tintin et les héritiers ; Met de kroontjespen; Tintin, the complete companion (Farr) ; Tintin/Hergé, les autos ; Tintin, Haddock et les bateaux ; Des hommes derrière des noms (inclusief Hergé) ; nrs 31 t/m 37 van Les Amis de Hergé ; La Bibliothèque Tintinophile idéale (uitgave LADH). Alles in redelijke tot goede staat, soms nieuwstaat. Flinke korting bij alles in 1 koop.
Jeroen Denters
j.denters@casema.nl (0031) (0)30 2321439 (154)

FENIX-collectie : nr.23 Harry Humus, De Valse Basuras ; nr.26 Willie Wervelwind, Het Spook van Torenzele; nr.27 De Musketiers van 't Schipperskwartier ; nr.33 Kitty, De Zongora van Zabberspeck ; nr.37 Nonkel Zigomar, Snoe en Snolleke,De Witte Maw-Maw
geert.ollieuz@skynet.be Tf.059/80.63.64 (154)

Krant La libre Belgique : jaren '50 met daarin oa Panda, Bessy,... Johan de Vos gsm 0496/989298 (154)

Zoekertjes schriftelijk meedelen (brief of e-mail).
Telkens naam en gegevens vermelden a.u.b.

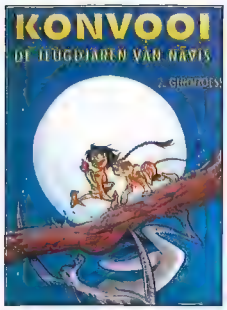

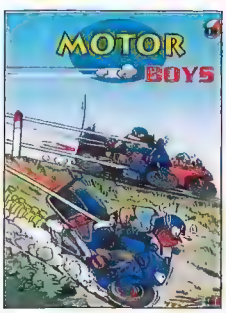

Een taart met tien kaarsjes

Op vrijdag 7 december 2007 werd uitgeverij *Arcadia* in de bibliotheek van Putte, tijdens de vernissage van de tentoonstelling *10 jaar Arcadia een decennium in beeld en verhaal,* in de bloemetjes gezet. Peter Gysbrechts, burgemeester van Putte, prees uitgebreid het doorzettingsvermogen van deze uitgever, wat hem prompt het eerste exemplaar van het verjaardagsalbum opleverde. Een prachtig uitgevoerd album op groot formaat, waarin werk van alle auteurs werd opgenomen, waarvan in de loop der voorbije tien jaar een albumuitgave verscheen. Niet de minste auteurs, laat dit duidelijk zijn. Namen als André Benn, André Geerts, Jan Bosschaert, Tibet of René Follet en anderen, waren maar al te blij dat hun bijna vergeten stripparetjes opnieuw een groot publiek konden bereiken en bekoren. Daarom verleenden ze graag hun medewerking aan dit prestigieuze album. Voor de lezer is het een openbaring op stripgebied. Het boek biedt een waaier aan getekende felicitaties en nooit eerder in boekvorm gepubliceerd materiaal. Het beste bewijs is het Toengaverhaal *De vallei der demonen* dat ooit verscheen in het Duitse stripmagazine *Zack*, maar nooit opgenomen werd in boekvorm, zelfs niet in de Franstalige integrale uitgave van de avonturen van Toenga. Of het tien pagina's tellend verhaal *De oudjes,* dat verscheen in Robbedoes 2450, getekend door René Follet op scenario van Cauvin. Een unicum. Cauvin, de topscenarist van de humorstrip, waagt zich hier immers aan een realistisch verhaal, waarin hij uiteraard met vlag en wimpel slaagt. Trouwens, ieder in dit album opgenomen kortverhaal wordt voorafgegaan door een korte biografie van de desbetreffende auteur. De verhalen zijn in zwart-wit, wat de ware striplief-hebber alleen maar kan toejuichen. *Arcadia* een kleine uitgever? Vergeet het maar, het kleine verwijzen we voorgoed naar de vergeetput. Vanaf nu behoren ze tot de groten! Op naar de volgende tien jaar. WILLEM

10 jaar Arcadia, 97 * 07
een decennium in beeld en verhaal
diverse auteurs
uitgeverij Arcadia, hc 34,95, luxe 149,50.

Arboris

Konvooi: De jeugdjaren van Nävis 2: *Girodoess,* tek: Munuera & scen: Morvan & Buchet, sc 7,95, kleur, genre: science-fiction. Nävis en Houyo zijn twee hartsvrienden, maar kunnen het kibbelen met elkaar niet laten. Af en toe moet robot Nsob ingrijpen. Tijdens een ontdekkingstocht ontmoeten beiden een nhondin, een vrouwelijk wreedaardig creatuur. Na een slachtpartij wil het niet langer meer leven. Maar Nävis en Houyo brengen Girodoess op ander gedachten.

Arcadia

10 jaar Arcadia 97*07 Een decennium in beeld en verhaal, hc 34,95, luxe 149,50, zwart-wit, genre: strips en informatief. Schitterend uitgegeven album op groot formaat, bevat info en strips van auteurs, waarvan de voorbije tien jaar strips verschenen bij *Arcadia*. Deze uitgave verschijnt in een oplage van 750 exemplaren. De luxe-uitgave bestaat uit 100 exemplaren, genummerd van I t/m C, gebonden in linnen. Zij bevat een certificaat dat gesigneerd is door bijna alle Arcadia –auteurs. De gewone uitgave bestaat uit 500 exemplaren, genummerd van 1 t/m 500, met hardcover. Daarnaast verschijnen nog 150 exemplaren buiten handel genummerd van HC 1 t/m HC 100 en genummerd van HC I t/m HC L. (zie recensie).

Atlas

Vallende ziekte 2, tek & scen: David B., sc met flappen 19,90, zwart-wit, genre: autobiografisch. Met dit tweede afsluitende album schrijft David B. de epilepsie aanvallen van zijn broer en de druk die hierdoor constant op de familie rust, van zich af. Een beklemmend en somber verhaal.

Atlas i.s.m Oog & Blik

Swamp Thing 2, tek & scen: Floris Oudshoorn, sc 9,95, kleur, genre: humor. Een aantal stroken verscheen eerder in *Het Parool* en *Veronica Magazine*. Leuke strip, maar de vraag is: waarom drie stroken op één pagina, waar er vier geplaatst kunnen worden?

Bakermat

Geronimo Stilton 1: Een reis door de tijd: *De ontdekking van Amerika,* tek: Lorenzo De Pretto & scen: Luca Grippa & Maurizio Onnis, hc 11,95, sc 7,95, kleur, genre: verstripte jeugdliteratuur. Geronimo Stilton is directeur van de krant *De wakkere muis.* In zijn vrije tijd schrijft hij spannende avonturen.

Boemerang

Motor Boys 1, tek & scen: Sato, sc 5,95, kleur, genre: motorhumor. Verkeersregels? Voor een ander, maar niet voor deze in leren pakken gehulde motorboys. Het gas open, en scheuren maar.

Rooie Oortjes dubbelalbum 3, tek & scen: Dany & Didge, sc 6,95, kleur, genre: erotiek. Bundeling van twee albums. 110 pagina's dik.

The Champions 12, tek & scen: Gürsel, sc 4,95, kleur, genre: voetbal. Stukken beter dan het Belgische competitievoetbal, en oneindig grappiger.

Bonte

Een avontuur van Pits en Kaliber: *De rampzalige bril,* tek & scen: Bob Mau, sc 10,00, zwart-wit, genre: humor/avontuur. Herdruk.

Een avontuur van Pits en Kaliber: *De hik-o-straler* (idem)
Een avontuur van Pits en Kaliber: *De Ravenbaron* (idem)
Wir & War 1: Angst in het krolbos 1, *Gevangen,* tek & scen:Divanty, sc 10,00, zwart-wit, genre: humor/avontuur.

Boumaar

Bud Broadway 6: *De toorts van Caesar,* tek & scen: Eric Heuvel, sc 9,95, kleur, genre: avontuur. De cyclus beslaat negen verhalen die verschenen in het *Algemeen Dagblad.* Album bestaat uit tekeningen met ondertekst.

Brabant Strip vzw

Collectie Fenix 50: *De grappen van Lambik 8,* tek & scen: Willy Vandersteen, sc 9,00, pagina's per twee afwisselend blauw en bruin, genre: humor. Tussen 1954 en 1953 verschenen in De Bond, het blad van de Grote Gezinnen, 346 gags van Lambik. In dit album verschijnen 31 gags die niet eerder in album opgenomen werden.

Bries

Fire!, tek & scen: Benjamin Demeyere, sc 9,00, kleur, genre: woordloos. Maak kennis met de hersenspinsels van Benjamin Demeyere. Een utopische wereld vol dwanggedachten, na een brand die zijn atelier verwoestte.
Hieronymus B.: *1997-2007,* tek & scen: Ulf K., hc met stofomslag 12,00, zwart-wit, genre: woordloze kortverhalen. In dit album een aantal woordloze kortverhalen die Ulf K. de voorbije 10 jaar tekende voor diverse tijdschriften en bloemlezingen.

Catullus

'O7 Argus: *Nieuwsoverzicht in meer dan 200 cartoons,* tek & scen: René Leisink, sc 6,95, kleur, genre: jaarverslag in cartoons. Deze bundeling bevat cartoons uit de periode december 2006 t/m november 2007. De cartoons verschenen eerder in *Dagblad De Pers, Twentsche Courant Tubantia* en *TVFilm* en op argus-online.nl.
Fokke & Sukke: *Het afzien van 2007,* tek & scen: Reid, Geleijnse & Van Tol, sc 8,95, zwart-wit, genre: cartoons. Deze cartoons verschenen in *NRC Handelsblad, NRC Next, VPRO-gids, VARA Tv Magazine, Rendement, De Wereld Draait Door* en diverse andere media.
Joep Bertrams: *Meer zeer, politieke prenten 2007,* tek & scen: Joep Bertrams, sc 9,95, kleur, genre: politieke cartoons.

Casterman

Alex 26: *De Iberier,* tek: Christophe Simon & scen: François Maingoval & Patrick Weber, sc 5, 75, kleur, genre: historisch. Verscheen eerder als kortverhaal (11 pagina's) in het album *Alex bode van Rome.* (In samenwerking met het *BCB* en *DE Post* t.g.g van de postzegel Jeugdfilatelie 2007). Nu in albumversie.
Alex: *Egyptische avonturen,* tek & scen: Jacques Martin & Rafael Morales, hc 14,75, kleur, genre: historisch. Herdruk, bevat volgende albums: 1/*De prins van de Nijl*, 2/*O Alexandrië*, 3/*De reizen van Alex: Egypte 1.*
Alex: *Romeinse avonturen,* tek & scen: Jacques Martin & Gilles Chaillet, hc 14,75, kleur, genre: historisch. Herdruk, bevat volgende albums: 1/*Het Etruskische graf*, 2/*De zoon van Spartacus*, 3/ *De reizen van Alex: Rome* 1.
Caroline Baldwin 13: *De nacht van de wandelaar,* tek & scen: André Taymans, sc 5,75, kleur, genre: detective. Een pakje, gericht aan haar vijf jaar geleden overleden grootvader, voert Caroline naar Ivulvik, een kleine gemeenschap midden in het gebied van de Inuit in het hoge noorden van Canada. Onderweg vernemen we meer over de vreemde familiegeschiedenis die Caroline aanzet tot haar tocht naar deze onafzienbare, koude woestenij. Een beklemmende geschiedenis van overspel en onverdraagzaamheid.
De duistere Steden: *De theorie van de zandkorrel 1,* tek: François Schuiten & scen: Benoît Peeters, sc 19,50, album in schuifdoos. Doos verpakt in krimpfolie, zwart-wit met steunkleur, genre: verre toekomst.
Fog 8: *In naam van de zoon,* tek: Cyril Bonin & scen: Roger Seiter, hc 9,81, kleur, genre: detective.
Gothic Girl 1, tek: Manhaes & scen: Teissier, sc 5,75, kleur, genre: gothic. Pulp, gewoonweg pulp.
Isabelle Avondrood 9: *Het helse labyrint,* tek & scen: Tardi, hc 9,80, kleur, genre: mystieke detective.
Kuifje facsimile: *Kuifje en de Picaro's,* tek & scen: Hergé, hc 19,50, album verpakt in krimpfolie, kleur, genre: avontuur.
Magasin General 3: *De mannen,* tek & scen: Régis Loisel & Jean-Louis Tripp, hc 14,95, kleur, genre: striproman.
Rebels 6: *Jimmy, James Dean,* tek: Gabriele Gamberini & scn: Maryse en Jean-François Charles, sc 5,95, kleur, genre: levensverhaal. Van één ding kan men zeker zijn in deze serie. De hoofdrolspeler verwisselt steevast het tijdelijke met het eeuwige.

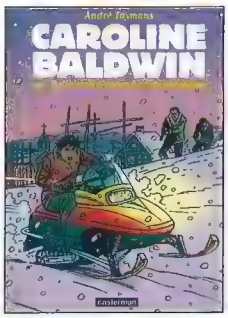

Slaapkoppen
Randall. C
Oogachtend, sc 19,00

Gelezen Tussen waken en dromen

Randall. C, voluit Randall Casaer, is een druk bezet persoontje. Zo is hij regisseur, schilder, coach en tekenaar. Af en toe verzorgt hij ook nog de inkting van populaire strips, waaronder *Spring* en *Mega Mindy,* beide producten van Studio 100. Alsof bovenstaande nog niet voldoende was, creëerde hij ook nog een eigen strip, die totaal geen binding heeft met alle hier boven beschreven bezigheden, of het zou het inkten moeten zijn. Randall. C ontwikkelt in *Slaapkoppen,* een geheel eigenzinnige tekenstijl. Wie het boek openslaat en even doorbladert, merkt al snel dat de auteur heel wat in zijn mars heeft. Hij houdt zich niet aan netjes afgebakende, afgelikte plaatjes. Hij brengt iets geheel nieuws. Het vertrekpunt is een echtpaar: hij geeft de bloemen water met een gieter, zij zit knus weggedoken in de sofa, een boek lezend. Dan bevinden we ons plots op een winters, winderig strand, waarna we weer worden meegevoerd naar het duo Igor en Olav. Een volgende scène brengt de hond van het echtpaar in beeld. Een hond die, los van zijn baasjes, avonturen beleeft. Hoe alle radertjes in elkaar klikken, komt de lezer pas in de slotpagina's te weten. Ondertussen zet de tekenaar annex scenarist ons meer dan eens op het verkeerde been. Hij voert ons door een vreemde wereld (een universum apart) waarin hij als geen ander de weg weet. Het scenario wordt opgebouwd in blokken, waardoor men het effect creëert van kortverhalen. Maar schijn bedriegt, alles past uiterst minutieus in elkaar. Uit alles kan men merken dat deze strip getekend werd met plezier, humor en lichtvoetigheid. Randall. C weet de lezer te boeien op een uitmuntende manier. Dit is geen album voor slaapkoppen, maar eentje voor lezers die willen wegdromen op de fantasie van de auteur. Hopelijk blijft dit niet bij een eenmalig project, maar weet Randall. C ons in de toekomst opnieuw te bekoren met poëzie in stripvorm. WILLEM

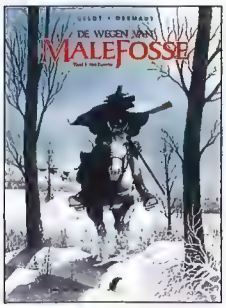

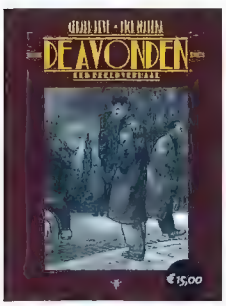

Comic Strips

Feathers, tek: Ersel, sc 11,95, zwart-wit, genre: schetsen & tekeningen. Is geen strip, maar bevat schetsen en uitgewerkte tekeningen van Ersel. Oplage 300 genummerde en gesigneerde exemplaren (comic-strips.com)

Daedalus

De plaag 2: *Nyctaloop,* tek: Houot & scen: Py, hc 15,95, kleur, genre: occult. Het dorp Saint-Antoine wordt opnieuw geteisterd door een plaag uit het verleden. Of heeft het iets te maken met de onderaardse gang, die de nieuwe eigenaar van een middeleeuwse bouwval bij toeval ontdekt.

De wegen van Malefosse 1: *Het escorte,* tek: François Dermaut & scen: François Dermaut & Xavier Gelot, sc 7,95, kleur, genre: historisch. Spin-off van de serie Malefosse, waarin we een jonge Gunther ontmoeten die zich dood verveelt. Hij droomt van avontuur. Wanneer zijn vader vermoord wordt, is hij de hoofdverdachte. Hij slaat op de vlucht en gaat op zoek naar bewijzen van zijn onschuld.

De Bezige Bij

De Avonden een beeldverhaal, tek: Dick Matena & scen: Gerard Reve, sc 15,00, zwart-wit, genre: verstripte literatuur. Deze uitgave is gebaseerd op de 51ste druk (2002) van De Avonden en bevat de letterlijke en integrale weergave van de tekst van het boek. Elke rechtgeaarde liefhebber van het werk van Gerard Reve en Dick Matena bezit uiteraard de vorige albums. Nu dit album aankopen, niet om te lezen, maar gewoon om te hebben.

Eureducation

Het geheim van Michiel De Ruyter, tek: Marc Verhaegen & scen: Jan Kragt, hc luxe, met blauw linnen kaft 39,95, kleur, genre: maritiem. Oplage 1000 genummerde en gesigneerde exemplaren.

FortMedia Uitgeverij

Boot & Van Dijk 12: *Marionetten,* tek & scen: Kees Sparreboom, sc 10,00, zwart-wit, genre: detective. Wanneer Boot in het park aangesproken wordt door een vrouw, die beweert dat hij de derde uitverkorene is, en dat hij een partner mee moet nemen op zijn reizen, is het hek weer van de dam. Beleven ze hun avonturen in een droom, of is het keiharde werkelijkheid?

Boot & Van Dijk 13:*Vergelding ,of: Het manuscript van doctorandus Tak,* tek & scen: Kees Sparreboom, sc 10,00, zwart-wit, genre: detective. Een dagje uit van Boot, naar een Renoir-expositie in Parijs, wordt verstoord door een ontmoeting met zijn dubbelganger Willem Tak. Een ontmoeting die het leven van Boot in gevaar brengt.

Futuropolis

De hemel boven Brussel ...(na afloop), tek & scen: Bernar Yslaire, hc 16,00, kleur, genre: striproman. Tweede en laatste deel. Het verhaal van een terroriste, en haar ontmoeting met Jules, een Kazaar, een volk dat sinds de 12de eeuw niet meer bestaat.

Glénat

De mysteries van Osiris 2: *De levensboom 2,* tek: Benoit Roels & scen: Maryse en J.F. Charles, hc 10,50, kleur, genre: historisch. Het verhaal van een jonge Egyptische klerk, die buiten zijn wil om, allerlei avonturen beleeft.

Dragonball 82: *Sangohan brengt redding,* tek & scen: Akira Toriyama, sc 2,95, zwart-wit, genre: manga. Wordt uiteraard weer vervolgd.

SAS 4: *Bin-Laden: De klopjacht,* tek: César & scen: Martin Eden naar Gérard De Villiers, sc 6,50, kleur, genre: avontuur. Osama Bin-Laden blijkt springlevend. De agent die op zijn spoor zit, zoekt met gevaar voor eigen leven naar de beruchte terrorist. Hij verzeilt in een web van intriges en verraad.

Speurwerk: Bankgeheimen 3.1: *Boven elke verdenking,* tek: Pierre Wachs & scen: Philippe Richelle, hc 10,50, kleur, genre: financiële thriller.

Harmonie (De)

2007-wat een jaartje, tek & scen: Kamagurka, sc klein formaat 4,95, zwart-wit, genre: cartoons. Cartoons verschenen op de voorpagina van het NRC Handelsblad.

Khani

Natasja 20: *Atol 66,* tek & scen: François Walthéry, decors Bruno Di Sano, hc luxe groot formaat 100,00, kleur, genre: avontuur. Oplage 125 genummerde en gesigneerde exemplaren. Met extra schetsen, drukfilm en genummerde en gesigneerde ex-libris.

Zoo 3, tek: Frank & scen: Bonifay, hc groot formaat 125,00, kleur, genre: striproman. Oplage 125 genummerde en gesigneerde exemplaren.

Kippenvel (stripindex.nl)

Nicky Saxx magazine 3, samenstelling André Wijntjes en diverse tekenaars & scenaristen, sc 10,00, zwart-wit, genre: stripmagazine. Waarschijnlijk één der laatste stripmagazines in Nederland, dat jong en ouder talent kans op publicatie biedt.

Stripelmagazine, december 2007, nummer 7, samenstelling Kurt Morissens & medewerkers, sc 3,50, zwart-wit, genre: informatief. Bevat interviews, die eerder verschenen in het wekelijkse internetmagazine *Stripelmagazine* (stripelmagazine.be)

Kunsthal Sint-Pietersabdij

Buth leven en werk, samenstelling diverse medewerkers, hc 50,00, zwart-wit en kleur, genre: naslagwerk. Verscheen t.g.v de tentoonstelling *Buth. Vader van Thomas Pips en andere muizenissen,* die doorging in Kunsthal Sint-Pietersabdij in Gent van 30/11/07-17/02/07. Het boek biedt een uitgebreid overzicht van het werk van Buth.

Le Lombard

Thorgal luxe editie 29 & 30 *Het offer & Jolan's keuze,* tek : Rosinski & scen : Jean Van Hamme & Yves Sente, hardcover 185,00, kleur, genre : fantasy. Oplage 100 exemplaren, formaat 315 bij 410 mm, gesigneerd door de drie auteurs.

Mynx

De Hagenridder, tek: Mike S. Miller & scen: George R.R. Martin, sc 15,95, kleur, genre: ridderfantasy. Na de dood van ridder Ser Arlan besluit zijn schildknaap Dunk om mee te doen aan een toernooi. Op zijn tocht wordt hij vergezeld door Ei, een weesjongen, weggelopen bij zijn pleegouders. Beiden gaan ze het onbekende tegemoet.

Magiër leerling 1, tek: Brett Booth (hoofdstuk 1-3) & Ryan Stegman & scen: Raymond F. Heist, sc 15,95, kleur, genre: fantasy. Met als extra tekeningen en schetsen. Twee keukenjongens dromen van heldendaden. Wanneer een schip na een storm strandt op Zeemans Leed, lijkt hun droom in vervulling te gaan.

Nijgh & van Ditmar

Nescio Box, tek Joost Swarte & verhaal Nescio, sc 35,00, drie albums verpakt in schuifdoos, doos verpakt in krimpfolie, zwart-wit & kleur, genre: proza. Box bevat drie albums 1/ De uitvreter, 2/ Titaantjes, 3/ Dichtertje. Dit is geen strip, maar tekst voorzien van tekeningen van Joost Swarte.

Oogachtend

De grote toveraar 1: *De kruisweg van Mpyisi,* tek: Jeroen Janssen & scen: Pieter van Oudheusden, sc met flappen 15,00, zwart-wit, genre: Afrikaans avontuur. Waarin we opnieuw kennismaken met de personages uit *Bakamé,* het voorgaande album van Jeroen Janssen en Pieter van Oudheusden, (Oogachtend 2003). Onze vrienden zijn wel ouder geworden, maar nauwelijks wijzer.

Nachtdieren: *een tweeluik over wat er zoal ruist door het struikgewas,* tek & scen: Brecht Evens, sc met flappen 12,00, genre: tekstloos. Een tweeluik over liefde, gevaar, geslachtskenmerken en monsters die feestvieren op donkere plekjes.

Slaapkoppen, tek & scen: Randall.C, sc met flappen 19,00, zwart-wit, genre: kortverhalen. Randall.C brengt op een luchti-

Gelezen Prima jongerenstrip

Charel Cambré dook wel eens meer op als tekenaar annex scenarist van verstripte populaire televisieseries. Wij herinneren ons alvast *De Pfaffs, Spring* en *Mega Mindy.* Laten we uiteraard zijn medewerking aan studio Vandersteen niet vergeten. Nu verscheen bij *Standaard Uitgeverij* zijn nieuwste creatie, *Jump*. Niet gebaseerd op televisiefiguren, maar een eigen creatie. We kunnen er alleen maar blij om zijn. De serie wordt meteen sterk gelanceerd met twee albums. Jump is een typische jongerenstrip, flitsend, bruisend van energie, waarin de helden avonturen beleven waarvan het jonge volkje alleen maar kan dromen. Uiteraard zijn er tot de verbeelding sprekende figuren met coole namen. Brains, de snuggerste van het trio, de bolleboos, de uitvinder van de meest vreemde toestellen. Met één zekerheid: alle testen van zijn hersenspinsels lopen bijna steevast in de soep. Zijn buddy in het avontuur is Armondo, een gordeldier. Armando wordt ook wel eens gebruikt als doorslaand argument om één of andere onverlaat uit te schakelen. Tweede in het rijtje is Dweezil, een fervent skater in hart en nieren. Zijn stunts zijn adembenemend, al heeft Dweezil wel eens de neiging om hoog van de toren te blazen. Derde lid van het trio is Lisa, de nuchterste van het stel. Zij bekijkt van op de zijlijn de fratsen van Brains en Dweezil. Als puntje bij paaltje komt, weet ze echter flink van zich af te bijten. Waar er helden zijn, zijn er boeswichten in alle maten en leeftijden, waaronder de onbetrouwbare professor Nesp, beroepsdief Baracuda, en van iets jongere leeftijd Steven Stunt, die perse de BMX-wedstrijd wil winnen met een superdrank. Charel Cambré weet het geheel mooi te brengen, al moeten we toegeven dat er hier en daar een los draadje in het scenario zit. Een klein minpuntje dat we graag door de vingers zien voor een eersteling. De tekeningen maken alles goed. Alleen vraag ik mij af, waarom beslaat deze strip amper dertig pagina's? WILLEM

Jump 1: Zwijgen en trappen/ 2: Freeze
Charel Cambré
Standaard Uitgeverij, sc 4,50 per album.

ge, zwierige en bedrieglijke eenvoudige wijze schitterende verhalen.

Oogachtend i.s.m Strip Turnhout

Aldegonde, tek & scen: Kim, hc oblong 19,00, kleur, genre: humor. Deze stroken verschenen tussen februari 1999 en november 2007 in *Zone 5300, De Standaard, Ink* en *Stripgids*. Niet alledaagse humor omheen een hedendaagse puber.

Orgcomicart

De Alsjemaar Bekend Band!, tek & scen: Evert Geradts, hc 40,00, kleur, genre: muziekhumor. Van de strip verscheen slechts één album, nu wordt in dit boek alle bestaande materiaal gebundeld, waaronder twee nooit eerder gepubliceerde afleveringen, plus posters en covers.

Saga

Retro: Comanche 2: *Een reconstructie,* tek : Hermann & scen : Greg, hc 30,00, zwart-wit, genre : western. Oplage 250 exemplaren, genummerd en gesigneerd. Daarnaast verschijnen nog 26 exemplaren buiten handel, genummerd en gesigneerd van A tot Z. Bevat twee verhalen: 1/ *De wolven van Wyoming*, 2/ *De hemel is rood boven Laramie*. Bevat eveneens de vijf pagina's die nooit eerder in album verschenen in reguliere uitgave van *De hemel is rood boven Laramie.*

Sanoma Uitgevers

Donald Duck Winterboek, diverse tekenaars & scenaristen, sc 5,95, kleur, genre: humor & avontuur. 144 pagina's verhalen, strips, puzzels en spelletjes. Veel strips voor weinig geld.
Specialreeks nr 40: *Een vrolijke kerst met Donald Duck,* diverse tekenaars & scenaristen, sc4,25, kleur, genre: humor & avontuur.

Sherpa

Conan: *Rode Spijkers,* tek: Barry Windsor-Smith & scen: Barry Windsor-Smith & Roy Thomas, naar Robert E. Howard, hc groot formaat 35,00, zwart-wit, genre: comics. Een avontuur van Conan de Barbaar. Deze luxe-editie verschijnt als eenmalige, gelimiteerde editie van 1000 exemplaren. De eerste oplage van dit boek bevat tevens een losse kleurenprent met een van de fraaiste covers van een **Conan-comic:** *King Size Conan 1* (Marvel 1973.)
De legers van de veroveraar, tek: Jean-Claude Gal & scen: Jean-Pierre Dionnet, hc groot formaat 29,95, zwart-wit, genre: fantasy. Herdruk. Deze luxe-editie verschijnt als eenmalige, gelimiteerde editie van 1000 exemplaren. De eerste oplage van dit boek bevat tevens een losse kleurenprent van de originele cover. Dit verhaal vormt een tweeluik met *De wraak van Arn.*

Silvester

Arthur 1: *Myrdinn de gek,* tek: Jérôme Lereculey & scen: David Chauvel, hc 14,95, kleur, genre: sagen en legenden.
Arthur 2: *Arthur de krijger* (idem)
Arthur 3: *Gwalmei de held* (idem)
Arthur, luxe casettebox, bevat de drie bovenstaande verhalen, tek: Jérôme Lereculey & scen: David Chauvel, hc 39,95, kleur, genre: sagen en legenden.
Bovenstaande verhalen verschenen eerder bij *Talent.* Nu in herdruk, met gewijzigde cover, herziene lettering en vertaling.
DirkJan 5, tek & scen: Mark Retera, sc 7,50, kleur, genre: humor. Herdruk.
DirkJan 6 (idem)
DirkJan 8 (idem)
Hauteville House 4: *Atlanta,* tek: Thierry Gioux & scen: Fred Duval, hc 14,95, kleur, genre: historische fantasy. De schrijver Victor Hugo verzet zich tegen de Franse keizer Napoleon III, die een akkoord wil afsluiten met de opstandige zuidelijke staten van Amerika. Zal Victor Hugo slagen in zijn opzet?
Hauteville House 4: *Atlanta,* tek: Thierry Gioux & scen: Fred Duval, hc met opbergdoos voor de ganse serie 22,50, kleur,

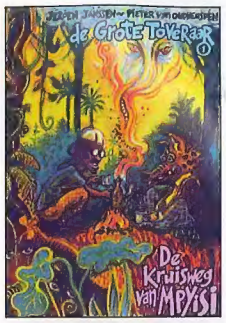

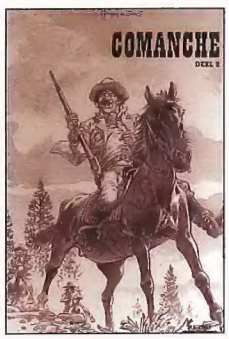

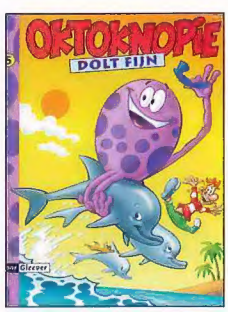

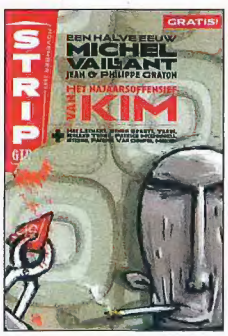

genre: historische fantasy. Opbergdoos bevat deel vier, waarbij de vorige drie albums kunnen opgeborgen worden.

Oktoknopie 5: Dolt fijn, tek & scen: Gleever, sc 6,95, kleur, genre: humor. Deze afleveringen van Oktoknopie werden voorgepubliceerd in het jeugdblad *Taptoe*.

Verborgen geschiedenis 9: De loge van Thule, tek: Igor Kordy & scen: Jean-Pierre Pécau, hc 14,95, kleur, genre: historische fantasy.

Sombrero

Lambadareeks 22: *Route 69,* tek & scen: Caretta, sc 7,95, zwart-wit, genre: erotiek.

Manara Collectie 14: *De ogen van Pandora,* tek & scen: Manara, sc 7,95, zwart-wit, genre: erotiek.

Standaard Uitgeverij

De Rode Ridder 216 : *Modgudur,* tek : Claus & scen : Martin Lodewijk, sc 4,25, kleur, genre : historisch.

En daarmee Basta 6 : *Joost moet kiezen,* tek : Swerts & Vanas & scen : Tom Bouden, sc 4,50, kleur, genre : tv-favorieten.

Jump 1 : *Zwijgen en trappen,* tek & scen : Charel Cambré, sc 4,50, kleur, genre : avontuur.

F.C. De Kampioenen 50 : *50 Kaarsjes,* tek & scen : Hec Leemans met medewerking van Tom Bouden, sc 4,99, kleur, genre : tv-favorieten.

F.C. De Kampioenen 50 : *50 Kaarsjes,* tek & scen : Hec Leemans met medewerking van Tom Bouden, sc 8,99, kleur, genre : tv-favorieten. Album verpakt in plastiek zak, met als extra een compact disc. Op zak zelfklever met volgende tekst: "Luisterstrip met de stemmen van de echte Kampioenen".

Jump 2 :*Freeze,* tek & scen : Charel Cambré, sc 4,50, kleur, genre : avontuur. Een nieuw trio ziet het levenslicht, hun namen zijn Dweezil, Brains en Lisa. Samen beleven ze de dolste avonturen (zie recensie).

Kiekeboe 115 : *Het boemerangeffect,* tek : Merho met medewerking van Thomas Du Caju & Peter Koeken & scen : Merho, sc 4,99, kleur, genre : humor/avontuur. Een oud-lief van Charlotte woont in Australië en maakt opnieuw zijn intrede in haar leven. Wanneer hij hoort dat Kiekeboe een digiridoo wil kopen, inviteert hij de ganse familie voor een bezoek aan Australië. Maar wat een zorgeloze vakantie zou moeten zijn, ontaardt in een nachtmerrie.

Kiekeboe 115 : *Het boemerangeffect,* tek : Merho met medewerking van Thomas Du Caju & Peter Koeken & scen : Merho, hc luxe 69,95, zwart-wit, genre: humor/avontuur. Album liggend formaat, verpakt in krimpfolie. Deze luxe-editie van *Het boemerangeffect,* werd gerealiseerd in een oplage van 350 genummerde exemplaren en 35 auteurs- en uitgeversexemplaren van I tot XXV. Met als extra foto's en schetsen onder de noemer "De achterkant van het verhaal". In het album meegeleverd 5 kerskaarten van Kiekeboe en de DVD 30 jaar Kiekeboe

Suske en Wiske 298 : *De elfstedenstunt,* tek : Luc Morjaeu & scen : Peter Van Gucht, sc 4,50, kleur, genre : humor/avontuur.

Orphanimo 12 : *Wees de mijne,* tek: Luc Vincent, decor & Ivan Adriaenssens, layout & Michaël Vincent, figuren & scen: Luc Vincent & Ivan Adriaenssens, sc 4,50, kleur, genre: avontuur.

Suske en Wiske 298 : *De elfstedenstunt,* tek : Luc Morjaeu & scen : Peter Van Gucht, hc luxe 39,95, kleur, genre : humor/avontuur. Luxe uitgave met zeefdruk genummerd en gesigneerd oplage 500 ex. Zomer, heet, Lambik wil genieten van een ijskoude cola. Alleen is de cola keihard bevroren. Blijkt dat een klein mannetje, alles wat vloeibaar is omzet in ijs. Wat is zijn doel ? Via de teletijdmachine belanden onze vrienden in het Friesland van 1748.

De avonturen van Urbanus 9: *Gefoefel met de zak,* tek: Willy Linthout & scen: Linthout & Urbanus, sc 4,25, kleur, genre: humor. Herdruk met gewijzigde cover. 22/12/07

De avonturen van Urbanus 10: *Ambras in de klas* (idem)

Stichting Rotown Magic

Zone 5300, 14de jaargang, nummer 80, winter 2007-2008, diverse tekenaars & scenaristen, Sc 5,75 , kleur & zwart-wit, genre : strips & informatief.

Stichting Uitgeverij Stripschrift

Kobus Kat, tek: Henk Albers & scen: Otto Veenhoven, sc 4,95, zwart-wit, genre: humor. Kobus Kat is een bijlage bij Stripschrift 387. Het is een geschenk voor

Gelezen Een krachttoer

Lezers van het blad *Stripgids*, tweede reeks, een gratis uitgave van *Strip Turnhout vzw*, konden reeds eerder kennismaken met de stijloefeningen van Amerikaan Matt Madden. Deze tekenaar mocht in het tweede nummer twaalf staaltjes van zijn kunnen tonen. Fascinerend hoe hij toen telkens dezelfde anekdote op een andere manier verstripte. Madden baseerde zich hiervoor op het boek *Stijloefeningen* van de Franse schrijver Raymond Queneau. Daarin vertelt deze schrijver een onbeduidende anekdote op meer dan honderd verschillende manieren, telkens in een andere vorm of perspectief. Het ideale vertrekpunt om omheen dit basisgegeven een strip op te bouwen, bedacht Matt Madden. Na het tonen van uitgetekende proefpagina's aan zijn vrienden, die enthousiast reageerden, kwam het project pas goed op dreef. Het resultaat: een indrukwekkend boek dat niet alleen vliegensvlug Amerika veroverde, maar eveneens overwaaide naar Europa. Al snel werden het Verenigd Koninkrijk, Frankrijk, Italië en Spanje, bij wijze van spreken, veroverd. Nu is er dan eindelijk een Nederlandse editie. Een mooi uitgegeven album in hardcover, met een leuk ogende voorplaat. Wie denkt dat negenennegentig variaties op één onderwerp slaapverwekkend of oervervelend overkomen, zal na lezing zijn mening al snel herzien. Als lezer laat men zich meevoeren door een in alle mogelijke stijlen tekenende auteur. Manga, underground, klare lijn, fotostrip, een ode aan George Herriman, Jack Kirby en Winsor McCay, alles passeert de revue. Soms ondeugend, soms zich afspelend onder het oog van een voyeur, soms reizen we op één pagina de wereld rond, of belanden we op een pagina met teveel tekst of zonder tekst. Hoe Madden dit negenennegentig maal uit zijn mouw kon schudden, is een ware krachttoer. Madden heeft het in zich om het medium strip te bespelen op om het even welke manier. Welke andere auteur doet hem dit na? WILLEM

Stijloefeningen 99 manieren om een verhaal te vertellen
Mat Madden
Strip Turnhout vzw, hc 18,00.

trouwe abonnees en wordt slechts beperkt te koop aangeboden. In dit album de integrale 44 afleveringen die werden gepubliceerd in *Het Parool* van 5 maart t/m 31 december 1975.

Stripschrift nummer 388, jaargang 39, nummer 7, november 2007, Sc 6,70, kleur, genre: informatief. Bevat info over René Follet, Gerard Soeteman, aangevuld met actualiteit en recensies. Bevat het kortverhaal *Blauwe maan,* in zwart-wit, met steunkleur, getekend door René Follet op scenario van Charles Gérard & Fabien Vehlmann.

Stichting Zet.El

Zozolala 157, gratis tweemaandelijks onafhankelijk stripinformatieblad, december 2007/januari 2008, sc zwart-wit, genre: informatief. Bevat info over Peter van Dongen,Rich Loslowski, Het eiland Bourbon 1730, Evert Geradts, aangevuld met recensies en actualiteit.

Studio Noodweer

Noodweer jaarverslag 2007, tek & scen: Studio Noodweer (J.D. Barneveld, R. Derks, R. Leisink & M. Van De Vijver, sc 13,50, kleur & zwart-wit, genre: werkoverzicht jaar 2007. Bevat schetsen, tekeningen en strips die terugblikken op de creatieve stripresultaten van 2007. De cover is een parodie op de strip Asterix.

Tekst & Idee

Henk Albers een leven, samengesteld door Manon Albers, sc 14,95, zwart-wit, genre: naslagwerk. Is geen strip, maar brengt het levensverhaal van Henk Albers (1927-1987), een getalenteerd tekenaar en illustrator, maar die toch relatief onbekend bleef.

't Mannekesblad

Piet Pienter en Bert Bibber: *Marie Huana,* tek & scen: Pom, sc 9,95, zwart-wit, genre: humor/avontuur. Album met wikkel. Album voor de eerste maal in originele versie op A4. Met als extra twee verantwoordingspagina's waarom dit album uit 1997 herdrukt werd.

Piet Pienter en Bert Bibber: *Marie Huana,* tek & scen: Pom, luxe19,95, zwart-wit, genre: humor/avontuur.

Uitgave in eigen beheer

Stripdepressies, tek & scen: Bart Croonenborghs, sc 3,00, zwart-wit, genre: smallpress. Meer info op .bartcroonenborghs.be. Album op A5, gevuld met anarchistische grappen.

Tekeningen naar model 2, tek & scen: Kristof Spaey, sc 7,50, zwart-wit, genre: schetsboek. Oplage 50 genummerde en gesigneerde exemplaren. Dit is geen strip, maar bundelt de favoriete schetsen die hij realiseerde toen hij les volgde aan Sint-Lucas te Brussel periode 2001-2006.

Uitgeverij Flouzemaker

Minolt: *Mijn beste vriend,* tek: E. Dréze naar R. Macherot & scen: R. Cauvin, sc 5,90, kleur, genre: humor. We dachten dat poes Minolt al lang onder de groene zoden lag. Sinds 1980 is geen spoor meer van haar te ontdekken. Maar de kat kwam weer. Sterk beestje.

Uitgeverij L

Boedha 6: *Ananda,* tek & scen: Osama Tezuka, hc 16,95, zwart-wit, genre: manga. Tijdens de vernietiging van Kapilavastoe vlucht een ouderpaar met hun pas geboren zoontje in het moeras. Wanneer hun belagers pijlen op hen afschieten, keren deze pijlen terug naar afzender. Blijkt dat de boreling onder bescherming staat van de demon Mara, die Ananda wil gebruiken om af te rekenen met zijn vijand Boedha.

Van Praag

Agent Orange 0: *Agent Orange omnibus,* tek: Erik Varekamp & scen: Minck Peet, sc 25,00, kleur, genre: vrije biografie van de Nederlandse prins Bernhardt. Bundeling van de twee reeds eerder verschenen verhalen.

Vzw Strip Turnhout

Stripgids Cahiers 2: 30 jaar Bronzen Adhemar: *Een geschiedenis van het Turnhoutse Stripfestival,* samenstelling Stijn Janssen, hc kleur en zwart-wit, genre: naslagwerk. Is geen strip, maar een ruim overzicht van *Dertig jaar Bronzen Adhemar.* Een schatkamer vol documenten, affiches, tekeningen foto's, teksten en interviews.

Stijloefeningen : *99 manieren om een verhaal te vertellen,* tek & scen: Matt Madden, hc 18,00, zwart-wit, genre: graphic novel. Of op hoeveel manieren kan men één en dezelfde anekdote vertellen (zie recensie).

Stripgids 7, tweede reeks, jaargang 2, november 2007, sc gratis, genre: informatief. Bevat info over Patrick McDonald (Mutts'), Kim Duchateau, Jean & Philppe Graton, Hec leemans, aangevuld met actualiteit, recensies & strips. Los meegeleverd in dit nummer een katern info over Strip Turnhout 2007.

StripKids, extra editie, december 2007, nr 7B, diverse tekenaars & scenaristen, sc gratis, kleur, genre: stripmagazine.

Turnhout – Anno 2007, tek: Jan Van der Veken, sc 3,00, kleur, genre: postkaarten. Bevat 6 postkaarten die Jan Van der Veken ontwierp als stadstekenaar van Turnhout in 2007.

Zwijsen

Joep: *Het nieuwe meisje,* tek & scen: Michiel van de Vijver, hc 8,95, kleur, genre: beginnende lezertjes (zie recensie).

Gelezen Joeps Wereld

In België en Nederland, is er niet echt veel leesvoer voor striplezertjes van plusminus zes jaar. Er is uitgeverij *Casterman* met Yakari en Pol, Pel en Pingo, maar dit is meer gericht op een ietwat leesvaardiger publiek. *Dupuis* zag een tijdje terug deze leegte en lanceerde een reeks boekjes, waaronder Stoffeltje, GusGus, Benjamin, enz. Ze werden goed onthaald door zowel de jonge als volwassen striplezers. Ondertussen is er een nieuwe speler bijgekomen die zijn deeltje van de stripkoek opeist. Met name uitgeverij *Zwijsen*, die reeds jaren permanent aanwezig is in de Nederlandse scholen met educatief leesmateriaal, waaronder spel- en leesboeken, cd-roms en websites voor het basisonderwijs. Allemaal leuk, maar als kind wil men ook wel eens wat anders dan educatieve spullen. Daarom besloot *Zwijsen* een stripreeks op te starten. Zopas verscheen een album van Joep, getekend door Michiel van de Vijver, die reeds zijn sporen verdiende bij de Nederlandse studio Noodweer. Michiel weet uitstekend in te spelen op de jeugd. Met Joep, brengt hij een bengel die bij jou om de hoek zou kunnen wonen. Hij leidt een rustig leventje, gaat naar school, heeft een vriend waarmee hij allerlei fratsen bekokstooft, kortom: een leuke normale jongen. Tot het relatief rustige leventje van Joep door elkaar gegooid wordt. Er verschijnt in zijn klas een nieuw meisje, dat zich niet direct populair maakt bij de jongens uit haar groep. Ze wil immers mee voetballen. Volgens Joep en zijn vrienden kunnen meisjes niet voetballen. Toch geeft ze een fraai staaltje van balbeheersing weg, met helaas als afsluiter een doelpunt in eigen goal. Toch weet ze Joep in te palmen. Hij wordt zelfs haar beste vriend. Als klap op de vuurpijl blijkt dat Mara woont in een rondreizend circus. Een nieuwe wereld gaat open voor Joep. *Het nieuwe meisje* is een uitermate leuk en mooi opgebouwd verhaal. Waarschijnlijk lezen ma en pa, als hun bengel reeds lang slaapt, stiekem het stripalbum. WILLEM

Het nieuwe meisje
Michiel van de Vijver
Uitgeverij Zwijsen, hc 8,95.

TOURNEZ LA MANIVELLE. VOILA CE QUE DIT LA VOIX :
ALLO ALLO ici TINTIN, l'ami de tous les jeunes. Mes compagnons le capitaine Haddock, le Professeur Tournesol, les Dupont et Milou t'adressent leur meilleur souvenir.

WWW.UTOPIA-GALLERY.COM
AANKOOP - VERKOOP - EXPERTISE

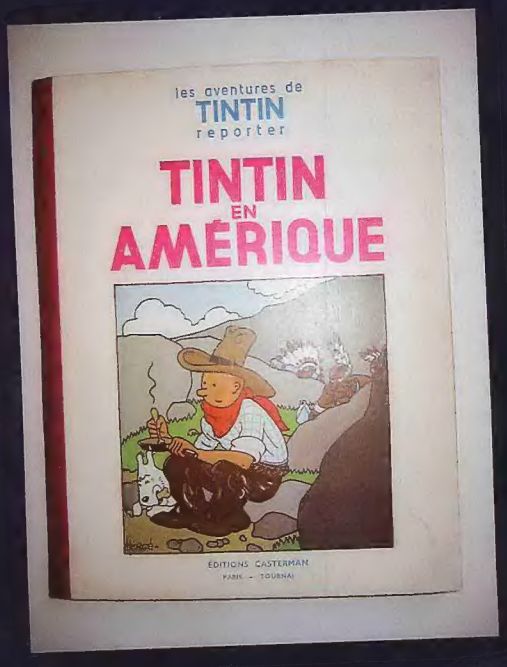

Alain Van Neyghen +32 (0) 475/81.75.10

Lid van de Koninklijke Belgisch-Luxemburgse Kamer van Veilingzalen
Specialist stripverhalen veilingzaal Horta Brussel
Gratis schatting ifv nalatenschap of veiling